

T.C.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

GÖRELE GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ

SANAT VE TASARIM ANABİLİM DALI

ÇAĞDAŞ TÜRK GRAVÜR SANATINDA AHMET AYDIN KAPTAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

EBRU YELİZ BENLİ

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR ÜYESİ MERVE YILDIRIM

GİRESUN

2019

JURİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 08/08/2019 tarihli 31 sayılı karar toplantısında oluşturulan jüri,Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ebru Yeliz BENLİ'nin Çağdaş Türk Gravür Sanatında Ahmet Aydın Kaptan " başlıklı tezini incelemiş olup aday 19/08/2019 tarihinde,saat 11:00 de jüri önünde tez savunması alınmıştır.

Aday çalışma , sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

...19../....08../2019

Ebru Yeliz BENLİ

Sınav Jürisi	Unvanı,Adı ve Soyadı	İmzası
Üye(Başkan)	Prof. Dr. Sonay ÇEVİK	
Üye	Doç. Dr. Tolga AKALIN	
Üye	Dr. Öğrt . Üyesi.Merve YILDIRIM (Danışman)	

ONAY

...../...../2019

Prof. Dr. Güven ÖZDEM

Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Çağdaş Türk Gravür Sanatında Ahmet Aydın Kaptan” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../.....

..... Ebru Yeliz BENLİ

ÖNSÖZ

Özgün baskı sanatları içinde yer alan gravür sanatı Avrupa'da ve Türkiye'de önemli bir yere sahiptir. Bu alanda birçok sanatçı yetişmiştir.

Sunulan bu araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problem cümlesi, amacı, önemi, sınırlılıkları belirlenmiş, gravürün tanımı ile başlayıp konunun genel hatlarını veren bilgiler özet geçilmiştir. Avrupa'da ve Türkiye'de Gravür sanatının tarihçesi, belli başlı önemli sanatçıları ele alınmıştır. M.Ö dönemlerden başlayan ilk buluntulardan itibaren Avrupa'ya geliş serüveni incelenmiş, Türkiye'deki tarihi gelişimi irdelenmiştir. Gravür Teknikleri adlı ikinci bölümde klasik gravür teknikleri başlığı altında alt başlık olarak klasik gravür tekniği olan yüksek baskı(tipo) ve çukur baskı teknikleri (tifduruk) ele alınmıştır. Üçüncü bölümde Araştırmada Kullanılan Yöntem ve Teknikler de Eserlerin Analizi, Evren ve Örneklem, Veri Toplama Araçları belirtilmiştir. Ahmet Aydın Kaptan'ın eserlerinin ele alındığı dördüncü bölümde sanatçının hayatı Çağdaş Türk Gravür Sanatındaki Yerinden, sanatında feyiz alarak yol aldığı etkilendiği değerli hocalarından da bahsedilmiştir. Ahmet Aydın Kaptan'ın dönemsel süreç içerisinde başlangıçtan bugüne kadar olan üslubunu ve teknik özelliklerini ortaya koyarak eserleri üç dönemde incelenmiştir. Beşinci bölümde araştırmamızın verileri ışığında bulgular ve sonuç kısmı yazılmıştır

Çalışmalarımın sırasında bana yardımını esirgemeyen, yol gösteren Sayın Hocam Dr. Öğretim Üyesi.Merve Yıldırım'a, sanatçı Ahmet Aydın Kaptan'a, Doç. Dr. Ömer Karaman'a, İlhan Çil 'e, her zaman desteğini esirgemeyen hayat arkadaşım Erdal Benli ,çocuklarıma ayrıca tezime emeği geçen herkese teşekkürü borç bilirim.

ÖZET**ÇAĞDAŞ TÜRK GRAVÜR SANATINDA AHMET AYDIN KAPTAN****Ebru Yeliz BENLİ****Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Merve YILDIRIM**

Toplumların uygarlık tarihi, sanatında tarihidir. Sanat evrende insanın varlığıyla başlar. Dünya sanat tarihine bakıldığında plastik sanatların, ilkel insanın mağara resimleriyle ortaya çıktığı görülür. Uygurlar, Sümerler ve Eski Mısırlılar gibi tarihteki önemli medeniyetler zamanına ait mağara resimleri bunu kanıtlamaktadır. M.Ö. 3000'li yıllarda Çin'de alfabenin bulunmasıyla, 15.y.y' da Avrupa'da baskı çağdaş anlamda başlamıştır. Daha sonra 20.y.y' ın başlarında, ressam kalıpları oyarak resim basma tekniklerini geliştirmişlerdir.

Çağdaş Türk Gravür Sanatının başlangıcından bugüne tarihsel gelişimi incelenmiştir. Türkiye'de gravür sanatı, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Leopold Levy ve Sabri Berkel ile başlamıştır. Daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Muammer Bakır, Nevzat Akorol ve Mürşide İçmeli, İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Mustafa Aslıer ve onların yetiştirdiği sanatçılar ile özgün baskı teknikleri adı altında bugünkü yerini almıştır. 1950 sonrası gravür sanatı dünyanın her tarafında gelişme göstermiş sanatçılar tarafından kullanılarak başlı başına bir sanat dalı olarak kabul edilmiştir.

Araştırmamızın amacı olan "Ahmet Aydın Kaptan'ın Çağdaş Türk Gravür sanatındaki yeri, sanatsal yaklaşımı, eserlerinde kullanmış olduğu teknikleri, renk çeşitliliği, gravür tekniğine getirdiği farklılıklar ile çağdaşlarına ve günümüze etkileri" kapsamında birinci bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, gravürün Avrupa'da ve Türkiye'deki tarihi anlatılmış, ikinci bölümde konu ile ilgili tanımlar, gravür tekniklerinde bahsedilmiştir.Üçüncü bölümde araştırmada kullanılan yöntem ve teknikler belirlenmiştir.Dördüncü bölümde bulgular ve yorum kısmında Çağdaş Türk Gravür sanatı içinde sanatçı ve akademisyen olan Ahmet Aydın Kaptan'ın sanata bakış açısı, sanatçı duruşu, gravürde kendine has yöntemi, tekniği ve çalışmalarındaki özgünlükten

bahsedilmiştir. Çalışmanın beşinci bölüm olan son kısımda sanatçının Türk gravür sanatına çok renkliliği, birçok baskı tekniği bir arada kullanarak bu tekniğin gelişmesine katkı sağladığı saptanmıştır. Ayrıca yapıtlarında resimsel öğelerin gerisindeki yaşamsallığın düşünsel yapısında olduğu bilincine ulaşılmıştır. Ahmet Aydın Kaptan'ın gravür sanatını yurt içinde ve dışında tanıtır ve sevilmesine ve bu sanat dalının Türkiye'de gelişmesinde ve yayılmasında büyük katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelime: Gravür,Özgün Baskı, Çağdaş Türk Gravür Sanatı, Ahmet Aydın KAPTAN

ABSTRACT**AHMET AYDIN KAPTAN'IN CONTEMPORARY****TURKISH ENGRAVING ART****Ebru Yeliz BENLİ****Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Merve YILDIRIM**

The civilization history of societies is also the history of art. Art begins with the existence of man in the universe. When we look at the history of the world, it is seen that plastic art emerged with cave paintings of primitive man. The cave paintings from the time of important civilizations in history such as Uighurs, Sumerians and Ancient Egyptian prove this. With the discovery of the alphabet in China in B.C. 3000s, printing in Europe began in the contemporary sense in the 15th century. Later in the early 20th century, painters developed techniques of engraving by carving patterns.

The historical development of Contemporary Turkish Engraving Art from the beginning to the present has been examined. Engraving Art in Turkey began with Leopold Levy and Sabri Berkel in İstanbul State Fine Arts Academy. Later, Muammer Bakır, Nevzat Akor and Mürşide İcmeli, Gazi Institute of Education took place today under the name of original printing techniques with Mustafa Aslıer of İstanbul School of Applied Fine Arts and the artists they trained. After 1950, the art of engraving was used by artists who developed all over the world and was accepted as a branch of art.

The aim of our research is Ahmet Aydın Kaptan's importance in contemporary Turkish engraving art, artist's approach, the techniques he used in his works, the diversity of colors, the differences he brought to the engraving technique, and the effects of his work to his contemporary and present day. Described the history of engraving in Europe and in Turkey, therelevant definitions in these conditions, it was mentioned in engraving techniques. In the third section, the method and techniques used in these research are defined. In the fourth chapter, in the finding and commentary part, Ahmet Aydın Kaptan, who is an artist and an academician in contemporary Turkish engraving art, has an approach to art, artist's stance, unique method in engraving, technique and originality in his works. In the last part, which is the fifth part of the study, it is determined that the artist contributes to the development of this technique by using multicolor and many printing techniques in Turkish engraving art. In addition, it has been realized that the vitality behind the pictorial elements is in their intellectual structure. Ahmet Aydın Kaptan's engraving art, intro

duced and loved in the country and a broad and in the development of this art in Turkey and the spread it was seen as a major contributor.

KeyWords: Engraving, Printmaking, Contemporary Turkish Engraving Art, Ahmet Aydın KAPTAN

İÇİNDEKİLER TABLOSU

YEMİN METNİ.....	İİİ
ÖNSÖZ	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER TABLOSU	VI
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	VIII
RESİMLER DİZİNİ.....	IX
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ VE KONU YAKLAŞIMI.....	1
1.1.ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ.....	3
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	4
1.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ ÖNEMİ.....	4
1. 4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	4
1.5. GRAVÜRÜN TARİHİ.....	5
1.5.1.Avrupa’da Gravür Sanatının Tarihçesi.....	8
1.5.2. Türkiye’de Gravür Sanatı Tarihi.....	27
İKİNCİ BÖLÜM	62
2.GRAVÜR TEKNİKLERİ.....	62
2.1.İLGİLİ TANIMLAR.....	62
2.2. Klasik Gravür Teknikleri.....	63
2.3. Çukur Baskı Teknikleri.....	66
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM... ..	74
3.ARAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEM.VE TEKNİKLER.....	75
3.1.ESERLERİN ANALİZİ.....	75

3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM.....	76
3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	76
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	77
4.1.AHMET AYDIN KAPTAN'IN HAYATI VE ÇAĞDAŞ TÜRK GRAVÜR SANATINDAKİ YERİ.....	77
4.2.KATILDIĞI SANATSAL ETKİNLİKLER	80
4.3.BULGULAR VE YORUM.....	85
4.4.AHMET AYDIN KAPTAN'IN ESERLERİNİN ANALİZİ	87
4.4.1.Ahmet Aydın Kaptan'ın İlk Dönem Eserleri(1980-1990).....	87
4.4.2.Ahmet Aydın Kaptan'ın İkinci Dönem Eserleri.(1990-2000).....	101
4.4.3.Ahmet Aydın Kaptan'ın Üçüncü Dönem Eserleri.(2000-2008).....	112
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	147
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	145
KAYNAKÇA.....	147
EKLER.....	156
ÖZGEÇMİŞ.....	166

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

G.S.F: Güzel Sanatlar Fakültesi,

G.E.E: Gazi Eğitim Enstitüsü,

Y.Y: Yüzyıl,

M.Ö. Milattan Önce ,

V.b: Ve benzeri gibi bildik kısaltmalar dışında kısaltmaya yer
verilmemiştir.

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. Mağara duvarındaki ilk baskı.....	5
Resim 2. Diament Sutra, Ağaç baskı, M.S. 868.....	6
Resim 3. Aziz John Maso Finiguerra,Çukur Baskı,1426-.64.....	8
Resim 4. 64William Coxton Bois Protat,Ağaç Baskı,1480.....	10
Resim 5. Steiner ,Ksilografi,1545.....	10
Resim 6. Urs Graf,Ağaç Baskı,1460.....	11
Resim 7. Martin John Maso Finiguerra,Gravür Baskı,1446.....	17
Resim 8. Albert Dürer, Şovalye , Ölüm ve Şeytan, Gravür,1513.....	19
Resim 9. Albert Dürer, Melencolia, Gravür,1514	20
Resim 10. Günah Çıkarma Belgelerinin Satışı, Gravür,1522-23.....	23
Resim 11. Francisco da Goya, Akıl Uykuya Dalınca Canavarlar Ürer,Gravür,1799 24	
Resim 12. Paplo Picasso, Gravür,.....	26
Resim 13. Bedri Rahmi Eyüboğlu,Yadigarı Kalamış Yazmaları.....	27
Resim 14.Süleyman Saim Tekcan,Gravür,54x78 cm ,2011.....	39
Resim 15. Süleyman Saim Tekcan,Gravür, 70x50cm,1995.....	39
Resim 16. Devrim Erbil, İstanbul, Gravür, 60x80cm,1980.....	41
Resim 17. Devrim Erbil,Ay ışığında Marmaris, Gravür.....	41
Resim 18. Turgut Zaim,Linolyum, 18,5x22cm,1930-31.....	42
Resim 19. Güler Akalan,Kılıç Yarası, 54x67cm,2003.....	43
Resim 20.Güler Akalan,Yok Ediş,51x66cm,Gravür,2003.....	43
Resim 21. Mustafa Aslier,Gravür,55x52 cm,1981.....	45
Resim 22. Mustafa Aslier, Gravür, 65x55cm,1993.....	46
Resim 23. Asım İşler,Gravür, 60x50cm,1995.....	47

Resim 24. Asım İşler, Gravür,120x90cm, 2001.....	47
Resim 25. Mürşide İçmeli,Umut Dünyası, Gravür, 59,5cmx52cm, 1986.....	48
Resim 26. Mürşide İçmeli, Ağacın Gölgesinde, Gravür,46x38cm, 1968.....	49
Resim 27. Aliye Berger, Gravür Albümünden ,1903	50
Resim 28. Fethi Kayaalp,77x58cm, Renkli Gravür, 1979.....	51
Resim 29. Fethi Kayaalp,77x58cm, Renkli Gravür,1979.....	51
Resim 30. Nevzat Akorol,Ağaç Baskı, 30x23cm.....	52
Resim 31. Nevzat Akorol, Pazarda Arabacılar, Ağaç Baskı,70x50cm,1967.....	53
Resim 32. Hayati Misman , Gravür,32x45cm,1998.....	55
Resim 33. Hayati Misman, Gravür, 98x65cm,1986.....	55
Resim 34. Ergin İnan,Soyut Böcek, Gravür, 60x45cm,2015.....	57
Resim 35. Ergin İnan, Karışık Teknik, 30x23cm, 2011.....	57
Resim 36. Aydın Ayan, Elektrik İşkencesi, 59,5x32cm,1985.....	58
Resim 37. Aydın Ayan,Patron,29,5x32cm,.....	58
Resim 38. Fevzi Tüfekçi, Sessiz Bekleyiş, Ağaç Gravür , 2005.....	59
Resim 39. Güngör İblikçi,Gravür, 59x39cm,2012.....	60
Resim 40.Güngör İblikçi,Gravür, 67cm, 2007.....	60
Resim 41. Merve Yıldırım,Gravür ,İsim 4x4siz, 2008.....	61
Resim 42. Merve Yıldırım,Gravür,Balıkların Dansı,50/1, 2006.....	61
Resim 43. İsmail Hakkı Demirtaş, Gravür, 59x39 cm,.....	62
Resim 44. Ahmet Aydın Kaptan.....	78
Resim 45. Kaptan, Karadeniz Türküleri,1981.....	87
Resim 46. Kaptan , Balıkçı, 4/50,1985.....	88
Resim 47. Kaptan Sonbahar, 3/50, 1985,.....	89

Resim 48. Kaptan, Ay ışığı, 1985.....	90
Resim 49. Kaptan, Balık Satıcıları , 1985.....	91
Resim 50. Kaptan, Balıkçının Günlüğünden, 4/10, 1986.....	92
Resim 51. Kaptan, Karadeniz'in Karası,1986.....	93
Resim 52. Kaptan, Parasal, 4/20,1986.....	94
Resim 53. Kaptan,Çıplaklar Kampı,1986.....	95
Resim 54. Kaptan , Martının Ölümü, 8/20,1987.....	96
Resim 55. Kaptan, Hamsi Donanması, 1988,.....	97
Resim 56. Kaptan, Madenciler.....	98
Resim 57. Kaptan,Yitikler, 1989.....	99
Resim 58. Kaptan, Karabataklar, 9/30	100
Resim 60. Kaptan, Organik Mekanik Sentez, 3/25, 1993.....	101
Resim 60. Kaptan, Organik Mekanik Sentez ,Plaka.....	101
Resim 61. Kaptan, Ezilenler,1993.....	102
Resim 62. Kaptan Çukur, 1995.....	103
Resim 63. Kaptan, Düş, 2/40, 1995.....	104
Resim 64. Kaptan, Karadeniz'de Yaşam, 1995.....	105
Resim 65. Kaptan, Düş 2,9/50, 1996.....	106
Resim 66. Kaptan Kontrast İlişkiler- 1,1998.....	108
Resim 67. Kaptan, Kontrast İlişkiler-2, 4/20,1998.....	109
Resim 68. Kaptan, Raks, 3/70,1999.....	110
Resim 69. Kaptan Sahilde, 12/7,1999.....	111
Resim 70. Kaptan, Tüpte Yaşam, 2/20, 2000.....	112
Resim 71. Kaptan, Yason Feneri, 7/70, 2001.....	113

Resim 72. Kaptan, Fener, 2003.....	114
Resim 72. Kaptan, Fener.Plaka.....	114
Resim 73. Kaptan, Kibele,5/20,2003.....	116
Resim 74. Kaptan, Aile, 9/30, 2004.....	117
Resim 75. Kaptan, Bekleyiş, 30/50, 2004.....	118
Resim 76. 6.Kaptan, Ağ,6/50, 2004.....	119
Resim 77. Kaptan, Ağ Tamircisi,1/40, 2003.....	120
Resim 77. Kaptan, Ağ Tamircisi,Plaka.....	120
Resim 78. Kaptan, Çarşafılilar, 4/30,2005.....	121
Resim 78.Çarşafılilar,Plaka.....	121
Resim 79. Kaptan, Balıkçılar, 4/30,2005.....	123
Resim 80. Kaptan, Truva Atı, 7/30,2006.....	125
Resim 81. Kaptan, Mafya, 2006.....	126
Resim 82. Kaptan,. Kavramsal, 1/10,2006.....	127
Resim 83.Kaptan, Fenerci, 4/30,2006.....	128
Resim 83. Kaptan, Fenerci,Plaka.....	128
Resim 84. Kaptan, Karabataklar,9/30,2007.....	130
Resim 84.Kaptan,Karabataklar Plaka.....	130
Resim 85.Kaptan, Balıkçı Mafyası,1/30,2007.....	132
Resim 86. Fırtına, 3/30,2007.....	133
Resim 87. Martılar,1/30,2008.....	134
Resim 88.Kaptan, Emek,14/40,2008.....	135
Resim 89. Kaptan, Kumsalda, 2/40,2008.....	137
Resim 90. Kaptan, Kağıt Oynayan Balıkçılar, 2/40,2008.....	138

Resim 91. Kaptan, Yorum, 1/10,2008.....	140
Resim 92. Kaptan, Dinlence, 3/40,2008.....	141
Resim 93. Kaptan, Kayıklar, 4/50,2008.....	142
Resim 94. Kaptan, Dayanışma, 2/30,2008.....	143
Resim 95. Kaptan, Kavramsal Düşler Üzerine, 4/20,.....	144

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.....74
Tablo 2.....75

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Gravür sözcüğü, Yunanca'da 'yazmak, çizmek' anlamına gelen grafikes ve grafein, Almanca'da 'oymak ve kazımak' anlamını içeren graben, Fransızca'da oyma anlamına gelen graver ve Osmanlıca'da kazıma-kabartma anlamına gelen hakk sözcüklerinden türemiştir (Küçüköner, 2004,58).

Gravür oyma tekniği ve yöntemi olarak tanımlanabilir. Ağaç, taş ve bakır yüzeylerde desen ve boya ile yapılmış modeller çeşitli yöntemlerle kabarık ve çukur işlenip baskıya hazırlanır. Elde edilen baskı ürününe de gravür yada Estamp denir (Kınay, 1993,9).

Ağaç gravürünün ilk malzemesidir. Ağacın lifleri yönünde kesilerek hazırlanmış olan gravür tahtasına ana çizgileriyle bir desen çizilir. Kâğıt üzerine çıkmasını istediğimiz hatlar siyahla belirlenir ve çevresi kazınarak şeklin ortaya çıkması sağlanır. Tahta üzerine yapılan bu çeşitli yontma gravür Dürer'in eserleriyle doruğuna erişmiştir (Genç Larousse, 1993,1548).

Tarih boyunca üretilen sanat eserlerini tekrardan sanatçılar tarafından çoğaltılmak isteniyordu. Bunun amacı bilginin dağılımı artırmak ve eğitim amaçlı kullanılmasıydı. M.Ö.3000'lü yıllarda Çin'de harfli alfabenin bulunması ile mühürler ile baskılar yapılıyordu. İlk bulgularına Asur ve Babil dönemlerinde rastladığımız baskıyla bir şeyi çoğaltma tekniği, tarih boyunca sanatçılar tarafından kullanıla gelen ve çoğalttığı şeyi hiç bozmadan yapılan yöntem olmuştur. Gravürü (baskı-resmi), tüm diğer çoğaltma yöntemlerinden ayıran en önemli farkı orijinali hiç bozmadan çoğaltabilmesidir (Küçüköner, 2004,46). Çin'de kağıt bulununcaya kadar baskı resimler kil, maden, taş, kumaş vb. malzemelere yapılıyordu. Kağıdın bulunmasıyla birlikte yazılar ve resimler ilerleyen yıllarda kağıda aktarılmaya başlanmıştır. Böylece kağıdın bulunmasıyla resim sanatı ve gravür sanatı için olmazsa olmaz malzemesi kağıt baskı sanatına girmiş oldu.

Gravürün Tarihi adlı birinci bölümde gravürün tanımı yapılmış tarihi gelişimi anlatılmıştır. M.Ö. Başlayan ilk buluntulardan bahsedilmiştir. Gravür tekniğinin başlaması Avrupa'da 15.yy gerçekleşmiştir. Avrupa'da ahşap ve bakır oyma resim

sanatının ortaya çıkması ve gelişmesindeki en etkili unsurlardan biri ticari yollardan Uzakdoğu'dan gelen Çinli seyyah, tacir ve misyonerlerce Çin'de kağıt üzerine basılan resim ve tekniklerin Avrupa'ya taşınmış olmasıdır. Madeni levha yöntemi 1400 yıllarda kuyumcular tarafından geliştirildiği bilinmektedir. Madeni levha oyma yöntemi kuyumcular tarafından 1400 yıllarda geliştirildiği bilinmektedir. Bu teknik çukur baskının kaynağı olarak kabul edilebilir. 1440'da Gutenberg tarafından matbaanın bulunması ile Avrupa'da yazı ve resim daha hızlı basılmasına ve dağıtılmasına sebep olmuştur.

Tarihsel süreç içerisinde Türkiye'de yazmacılık ile başlayan baskı sanatları 18.yy ilk yarısında İbrahim Müteferrika ve Said Çelebi tarafından matbaanın İstanbul'da kurulmasından sonra kitap resimlemesi ile devam etmiştir. 1883 yılında Sanayi Nefise Mektebi, 1932-33 yıllarında açılan Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-iş bölümü, 1957 yılında açılan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ile gravürün akademik ortamlardaki aşamaları irdelenerek tarihi gelişiminden bahsedilerek Türkiye'de gravür sanatına yön veren, gelişmesine destek olan, isimlerini tarihe yazdıran sanatçılar ve eserleri ele alınmıştır. Bu bölümde kısaca 1400'lü yıllardan başlayarak 1800'lü yıllara kadar Avrupa'da ve Türkiye'de gravürün gelişimi ele alınmıştır.

Resmedilen yapıtın orijinalini bozmadan ve aynı zamanda çoğaltmada en uygun yöntem olan metal gravür baskı için kullanılan plaka yüzeyindeki çukur kısımlara boya ile doldurulmasına (intaglio) adı verilmiştir. İntaglio sözcüğü İtalyanca kesmek, oymak anlamına gelen, madeni levha üzerinde gerek asitle yedirerek (etching) gerekse bir aletle yapılan oyuntuların tümüne (Çukur kazı) intaglio adı verilir (Gölönü ,1989,8- 20).

Gravür tekniklerinden yüzey üzerinde oluşturulan çizgi ve oyuntular, baskı yapımında mürekkeple doldurulur. Mürekkep çukur ve çizgi kalacak şekilde levha temizlenir. Levha ıslatılmış kağıda basıldığından yumuşamış olan kağıt levhanın çukur kısımlarına girerek orada bulunan mürekkebi alır.

Baskı teknikleri bakır plakalar üzerine çizgiler atılarak kuru kazıma teknikleri yapılmıştır. Asitle yedirme teknikleri bu tekniklerden yapıldığı sanılmaktadır. Baskı sanatının ilk ustaları Antonio Polloiuolo'dur. Asitle yedirme tekniği 17.yy Jogues

Callot, Rembrant kullanmıştır.Taş baskı 18.yy sanatında Alois Senefelder tarafından bulunmuştur(Bacaksız,2009,11).

Yüksek Baskı tekniklerinden Ahşap baskı, Kalburlama Gravür,Uç Tahta Gravür,Bakır Oyma Baskı, Linol Baskı, Damga Baskı yöntemlerine değinilmiştir. Çukur baskı tekniklerinde Kuru kazı, Noktalama, Mıhlama, Niello, Mezzotint, Ofort, Sıvı Vernik, Krayon, Akuatinta, Şekerli Lak tekniklerinin tanımları yapılmış genel bir bilgi verilmiştir.

Çağdaş Türk Gravür sanatında Ahmet Aydın Kaptan'ın yeri,katıldığı sanatsal etkinlikler, çalıştaylara yer verilmiştir. Ayrıca eserleri incelenerek gravür tekniğine getirdiği yenilikler,eserlerindeki özgün anlayışıyla Çağdaş Türk Gravür sanatındaki yeri ve önemi yadsınamaz bir gerçektir.

1.1.ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

XVII. ve XVIII.yy. Batılılar Doğu'ya karşı ilgi duymuşlardır. İstanbul'da bulunan diplomatlar ve seyyahların yaptıkları çizimler Avrupa'da ilgi görmüş böylece Osmanlı İmparatorluğu yüzünü batıya çevirmiştir.Osmanlı Devleti içinde birçok matbaa kurulmuştur. Bu dönemde birçok sanatçı gravür tekniği ile Osmanlı yaşantısını resmetmiştir. İlk olarak Osman Hamdi Bey ile Güzel Sanatlar Akademisinde baskı çalışmaları yapılmıştır. Cumhuriyet döneminde, 1937'de Güzel Sanatlar Akademisi'nde açılan gravür atölyesinde ilk Türk gravür sanatçıları yetiştirilmiştir.1926 yılında açılan Gazi Eğitim Enstitüsü' de bu kurumlardan en önemlilerinden biridir. Ahmet Aydın KAPTAN Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-iş bölümünden mezun olan önemli isimlerdendir. Çağdaş anlamda resme bakarak onu yorumlamak sonra da bu duygu ve düşünce dünyasını görsellere dönüştüren, ortaya çıkardığı eseri bir varlık, bir sanat objesi sayma bu oluşumları düzenli yada düzensizlik içinde estetik kalıplara dökerek toplumun beğenisine sunan, Ahmet Aydın Kaptan'ın eserlerinin analizi yapılarak Çağdaş Türk Gravür sanatına getirdiği farklılıkları, etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Ahmet Aydın Kaptan'ın Türk Gravür sanatındaki yeri ve katkısı sorusu bu tezin ana problem durumunu oluşturacaktır. Bu doğrultuda alt problemler oluşturulur.

Alt Problemler

1.a.Eserlerinde kullanmış olduğu teknikler açısından Türk Gravür Sanatına hangi farklı bakış açılarını getirmiştir?

1.b. Eserlerinde konu olarak aldığı elemanlar nelerdir?

1.c. Eserlerindeki renk kullanımı açısından hangi farklılıkları getirmiştir?

2. Ahmet Aydın Kaptan'ın sanatsal yaklaşımı nedir?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Günümüzde özgün baskı adı altında gerçekleştirilen baskı teknikleri uygarlığın beşiği Anadolu topraklarında binlerce yıldan beri değişik amaçlarla kullanılmıştır. Bu geleneğin özgün baskı yolunda gelişmesi 1800'lerden itibaren girişilen batılılaşma hareketlerine kadar uzanmaktadır. Batılılaşma hareketleri Türkiye'de sanatsal üretim biçimlerini etkilemiş olup resim sanatına yeni bir boyut kazandırmıştır(Özışık,2003).Çağdaş Türk Gravür sanatında önemli bir yeri olan Ahmet Aydın Kaptan'ın sanatsal yaklaşımı, eserlerinde kullanmış olduğu teknikleri, renk çeşitliliği, gravür tekniğine getirdiği farklılıklar ile çağdaşlarına ve günümüz gravür sanatına nasıl etkilediği incelenecektir.

1.3.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırmada önemli olan Ahmet Aydın Kaptan'ın Çağdaş Türk Gravür sanatında eserlerini ayrıntılı bir şekilde ele alarak alana farklı bir bakış açısı kazandırmak ve kendisinden sonra yapılacak araştırmalara da örnek olmasını sağlamaktır.

1. 4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

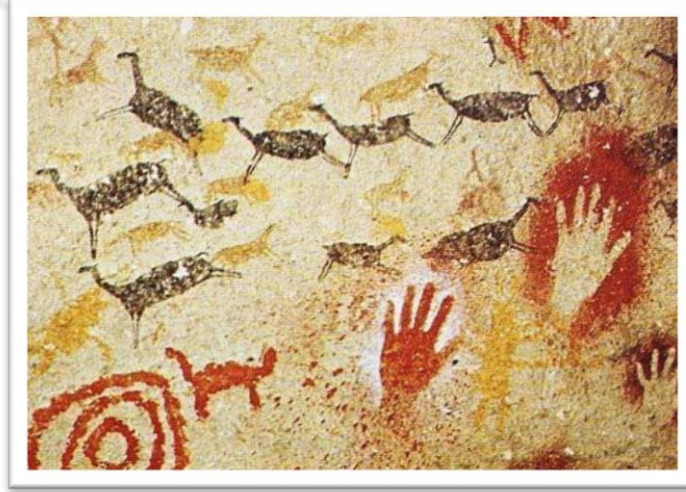
Bu araştırmada, gravür sanatçısı Ahmet Aydın Kaptan ve Kaptan'ın 50 eseri ile sınırlıdır.

1.5. GRAVÜRÜN TARİHİ

Baskı teknikleri kağıt bulunmadan önce kil, maden, taş, kumaş ve yumuşak deri üzerine yapılmıştır. Baskı yapmayı öğrenen ilk insanlar organik ve inorganik malzemeleri oyup kalıplar elde ederek, resimler çoğaltmışlardır. İlk heykeller ve resimler kadar taş, yumuşak toprak ve tahta kalıplar üzerine kazıyarak geçirilen deseninde köklü bir geçmişi vardır. Sivri uçlu bir alet ile elde edilen çizgilerin yüzey üzerine sanatçının çelik kalemlerle yaptığı çizgiler ile aynı kaliteye sahip olması bizi kazı resmin ilk zamanlarına götürür. İlk çukur baskı örnekleri olarak Sümerlerin silindir mühürler ile kil üzerine yaptıkları baskılar ve M.Ö 2000 yıllarda taş bloklara kısa yazıların basılıp çoğaltılmasını kabul edebiliriz (Albayraktar,1999,6).

Gravür özgün baskı tekniklerinden biri olan, metal plakaların oyulması ile elde edilen çukur baskı (intaglio) tekniğidir. Asitin bulunması ile gravür çok uzun süre, tek hassas çoğaltma aracı olarak kullanılmıştır (Akalın,2000,48).

Resim 1:Mağara duvarlarındaki ilk baskı

Resim 2. Diamont Sutra, Ağaç baskı,M.S.868

Asya'da özellikle Uygurlular kâğıtçılıkta gelişmişlerdir. Japonlar ise ahşap baskı tekniğini 9.yy uygulamaya başlamış, aktif bir şekilde kullanmaları 11.yy gerçekleşmiştir. M.S 105 yılında Çin'de kâğıdın bulunmasıyla kağıt üretiminde olduğu gibi, ahşap kalıp ve baskısı konusunda da öncü olmuşlardır. Avrupa'da sanatçıların yapmış oldukları oyma kalıplar kitap basımlarında kullanılmıştır. Bu ağaç kalıplardan bazıları günümüze kadar ulaşmıştır (Ekim,2018,239). Örnek verecek olursak devasal olarak bilinen ve halen Londra British Museum'da bulunan beş metrelik bir alanı kaplayan alçak rölyef tekniğinde yapılmış Budizm konulu "Diamont Sutra " adlı yapıt Çin'de oluşturulmuştur. Bu eser günümüze ulaşmış en eski ağaç baskı örneğidir (İzer,1992,5).

Gravürün bir türü olan gliptik eski Ön Asya sanatlarında mühür işçiliğinin de ilk örneklerini vermiştir. Özellikle Mezopotamya'da gliptik önemli bir sanat dalı olarak gelişmiştir. Her tür taştan yapılmış küçük silindir üzerine, çukur oyma olarak adlandırılan, çoğunlukla dinsel konular işlenmiş bir tekniktir. Bu silindirler kil tabletler üzerinden de yuvarlanarak sayısız tasvirler üretilmiştir. XV. Yüzyıldan XX. Yüzyıla kadar, aralarında Albercht Dürer, Rembrandt, Hogarth, Goya, Blake, Corot, Belacroix, Daumier, Degas, Toulouse Lautrec ve P.Picasso gibi ustaların bulunduğu birçok sanatçı gravürü çeşitli tekniklerle işlemişlerdir (Kınay,1993, 9-10).

Gravür sanatında kronolojik sıralamada ağaç gravürü metal gravür izlerken aside yedirme tekniği daha sonraki dönemlerde ancak görülebilmektedir.

1.5.1.Avrupa'da Gravür Sanatının Tarihiçesi

Avrupa'da gravür tekniğinin kullanılmaya başlanması 15.yy görülmektedir. Avrupa'da ahşap ve bakır oyma resim sanatının ortaya çıkması ve gelişmesine etki eden unsurlardan birisi Çin'de kağıtlara basılan resimlerin ve teknik bilgilerin 1400 yıllarda ticari yollarla Avrupa'ya taşınmış olmasıdır. Tahta gravür ile başlayan bu serüven Avrupa'da ilk önce tek yapraklı metinlerin basımında küçük kitapları süslemek için kullanılmıştır. Gravür sanatı özellikle Avrupa'da ustaların denedikleri önemli yapıtlarla çeşitlendirip geliştirdikleri bir teknik olmuştur. İtalya, Almanya, İspanya ve Fransa'da kağıt fabrikalarının kurulması ile kağıt üretiminin başlatılması ile sanatçılar genelde siyah beyaz değerlere dayanan yapıtlar vermiştir. Böylece Avrupa'da oyma resmin gelişmesinde önemli yeri olmuştur. Avrupa'da Hristiyanların yanlarında taşıyabilecekleri dinsel resimleri içeren kitaplar oluşturmak için Johannes Gutenberg'in bastığı ilk kitap bunun için yapılan ilk gravür niteliğindedir. 1450'de bir kitabı tipografi tekniği ile basılabilmesine olanak sağlayan sistemi bulmuştur. 14.yüzyılın sonunda kağıt parşömenden daha ucuz olduğundan estamp yapımı yaygınlaşmıştır. Estamp, sanat eserlerinin kopyasını çıkarılma isteği üzerine ortaya çıkmış bir tekniktir. Eserlerinden birçok kopya isteyen sanatçılar tarafından uygulanmıştır (Akalan,2000,49).

Avrupa'da önemli etkileri olan bir gelişme de Gutenberg tarafından tipografi baskı tekniğinin bulunmasıdır. Çinliler elle dizilen harfleri 11. yüzyıldan beri bilinmekteydi. Yüzyıllardır bilinen baskı makinesi, kağıt parlatmak ve kumaş üzerine baskı yapmak için kullanılmaktaydı. Fakat Gutenberg baskıyı mekanikleştirmiş ve yazı üretimine hız kazandırmıştır (Jean, 2004,92-95).

Metal plakayı oyma tekniğini ilk olarak baskıcılar tarafından değil kuyumcu ustaları tarafından keşfedilmiştir. Daha önce tahta üzerine yapılan Niello baskılarında kullanılan yöntemle oyulmuş olan çizgilere daha da öne çıkmaları için pigment sürülmüş ve bir parşömen kâğıt üzerine baskıları alınmıştır. Plaka olarak önce saç kullanılırken sonraları bakır, pirinç, çinko, çelik levhalar da buna katılarak teknik geliştirilmiştir. En eski gravürler 15.yy ortalarından kalma bakır plakalar üzerine yapılmıştır. İlk metal gravür baskısı 1446'da yılın ustası olarak bilinen Alman

tarafından çizilmiş İsa'nın İzdırabı serisinden bir sahnedir. Asidin bulunması ile bu teknik uzun süre kullanılmıştır (Akalan,2000,49).

1440 yılında Johannes Gutenberg tarafından matbaanın icat edilmesi ile beraber Avrupa da yazı ve resim daha hızlı basılması ve dağıtılması başlatılmıştır. İletişimde bilgi ve görüntünün rolü git gide artmaya başlamıştır. Çok sayıda baskı resimde bu kitaplarla halka dağıtılıyor ve ağaç baskıya olan ilgi git gide artıyordu. Yine bu yüzyılda bakır,gümüş,altın levhalar üzerinde asit yada oyma ile elde edilen oyukların siyah kimyevi madde ile doldurulmasından sonra yüzeyde siyah beyaz ton değerlerine varılması ile yapılan niello yöntemi ile bakır plaka üzerine burinle oyma sanatının başlangıcı yapılıyordu. Niello tekniği ile yapılmış gravürlerde başlangıçta dekoratif amaçlı kullanılmak üzere kabartma daha çok görünsün diye çukurlara bir çeşit boya sürülerek yapılan niello plakalarının sonradan basılması ile elde edilen iki gravür görülmektedir. İtalyan kuyumcusu olan Maso Finiguerra(1426-1464)ilk bilinen niello tekniği ile çalışan sanatçıdır(Brunner,2001,48).

Resim 3. Aziz John Maso Finiguerra,Çukur baskı,1426-1464

Gutenberg bulduğu cendere (press) baskı tekniğiyle sayfanın iki tarafına da baskı alabilmiştir. Grafik sanatlar açısından öncü bir gelişme olan bu buluşla, kitap ve afiş gibi iletişim araçları insanlara daha kolay ulaştırılmış ve yeni bir dönem başlamıştır. Zanaatçıların yaptığı ağaç baskılar kitaplarda kullanılmış, bu da Avrupa'da özgün baskı resmin gelişimine katkı sağlamıştır. Ağaç baskı resim 16.

yüzyılın ortalarına kadar geniş yelpazede kullanılarak insanlığa hizmet etmiştir(Uzun,2016,9).

Fransa’da Claud Mellan (1598-1688), Robert Nanteuil (1623-1678) ile Jean Duvet gravür sanatının ilk temsilcilerindendir.17.yy ikinci yarısında R.Nanteuil Fransa'nın en büyük gravür sanatçısı olmuştur. Bu sanatçılar İtalya’daki okullarda klasik model yaratma çabalarından çok nesnelere yüzeyini taklit ederek portre çalışmaları yapmışlardır. Asitle yedirme tekniğini kullanarak, portrelerinde insan yüzünün ifadelerini araştırmış olan en büyük ustalardan biri Rembrant’dır (1606-1669).

Herkules Seghers (1590-1645), çukur baskı tekniğinde renk denemeleri yapan ilk sanatçıdır. Siyah mürekkep yerine boya kullanmış, kumaş, tuval veya kâğıt üzerine sonradan fırça ile renklendirmeler yapmıştır. Andrian van de Velde(1636-1672) ilk kez leke etkisini veren aguainta tekniğini kullanmıştır. Teknikte yeni denemeler yaparak resimden çoğaltma amacını aşarak sanatsal bir boyut kazandırmış ve bu alanda ustalar yetiştirmiştir. 18.yy Goya, aguainta tekniğini oluşturduğu özgün eserlerle çağdaş grafik sanatının büyük ölçüde gelişmesini sağlamıştır. 1646’da mezzotint tekniğini Amsterdamlı sanatçı Ludwig von Siegen keşfetmiştir (Akalan,2000,61).

1642 yılında Ludwig von Siegen’in tarafından bulunan mezzotint tekniği ilk tonal baskı resim yöntemidir. Mezzotint tekniğinde yumuşak tonlara, metal plakanın ince dişleri olan bir mezzotint tarağıyla, binlerce küçük noktalar halinde pürüzlenmesiyle ulaşılır. Baskı sırasında bu küçük noktalar mürekkebi tutarak yüksek kalitede baskıya ulaşılmaktadır. Amelie Elisabeth Von Hessen’in portresi adlı resimde bu tekniğin ilk görüldüğü çalışmadır. (Wax, 1990, 15-16)

Baskı resmin en erken yorumlayanlardan biri olan Master ES'dir. Kuyumculuk eğitimi aldığı ve gravür baskılarından geleneksel bir teknik olan metal üzerine çizgilerin kazılmasıyla yeni bir uygulama sonucuna varmış 1450’lerde ve 1460’larda gravür geliştirilmiş yüzyıllar boyunca kullanılmıştır.Gravürde tonlamalar, çizgiler ve çapraz tarama yöntemleri kullanılmaktadır(Honckney,2017,148).

Çin’de 1580-1644 yıllarında çizgisel ağaç baskı tekniği ile yapılmış kitap illüstrasyonları görülmektedir. Japonlar, ağaç baskıyı Çin’den MS.6. yüzyılda siyah beyaz olarak, 18. yüzyılda ise renkli ağaç baskı sanatında dünyaca kabul edilen değerli eserler ortaya koymuşlardır. Japonya’da uygulanan bu baskı tekniği Çin’i de etkilemiştir.Japonya’da Ukiyo-e sanatı adı ile kendisini göstermiştir. İpek, kâğıt ve deri üzerine yapılan ağaç baskılar günümüze kadar ulaşmıştır.

Van Gogh’un (1853-1890) Japon sanatından çok etkilendiği bilinmektedir. 18. yüzyılda yapılan baskılar çok daha renklidir. Aubrey Bardley, bu dönemin önemli sanatçılarından. Japonların baskı boyutları ise Avrupa’dakilere göre daha büyüktür ve baskı sayısı fazladır. Avrupa’da üretilen ağaç baskılar ile Japonya’da üretilenler teknik olarak birbirine benzemektedir. Japon sanatında, renk ve şekil ayrımı yoktur. Ağaç baskıda Japon ustaların etkisi Avrupa grafiğinde önemli gelişmeleri beraberinde getirmiştir.

Resim 4. William Caxton ,Bois Protat,Ağaç baskı,1480

Bu gelişme ağaç baskı sanatını doğrudan etkilemiştir. Avrupa’daki en eski ağaç baskı ‘Bois-Protat’adlı eserdir. Yüksek baskı tekniğiyle grafik sanatına yönelik ilk çalışma, William Caxton ‘un rahipler için hazırladığı "The Pyes of Salisbury Use" adlı kitabıdır.1480’de ilk Londra’da bir kilisenin kapısına asılan bu ilan, aynı zamanda duvar afişidir (Ekim,2018, 242).

Tahta baskı ve oyma sanatı Avrupa’da hızlı bir şekilde yayılmıştır. İtalya’da Mantegna ve Botticelli tarzında, Benelüks ülkelerinde ve Fransa’da başka tarzlarda oymalarla karşılaşılmaktadır. Bu baskılarla sanatçılar karşılıklı düşünce alışverişinde bulunmuşlardır. Baskı resim düşünce alışverişini hızlandırmış, Reform hareketlerini olanak kılmış, aynı imgelerin basımı, İtalyan Rönesans’ı öteki Avrupa ülkelerinde zaferini sağlamıştır. Bu durum en büyük ustalarının aşabildiği bir bunalıma yol açarak, Kuzey de Ortaçağ sanatına son veren etkenlerden biri olmuştur (Gombrich,1992,216).

Avrupa’da özellikle İtalya’da büyük formatlı basılı at ve mihrap resimleri, kilise duvarı süslemelerinde kullanılmıştır. XIV. yüzyılın ortalarında hareketli değiştirilebilir harfler bulunmadan önce tek kalıp kullanılarak yapılan baskılarda Doğu ve Batı ülkelerinin baskı teknikleri arasında benzerlikler görülmektedir. Hollanda’da yazılmış olan ünlü kitaplardan “The Apocalypse of St. John, The Art of Dying ve The Pauper’s Bible” birçok Avrupa ülkesinde defalarca basılmıştır. Baskı sanatlarının ticaret sistemiyle ilişkili olarak güneye yayılması, İtalya’da da yeni bir teknik ve anlatım üslubunun oluşmasını bunun yanında çizim ve baskının gelişmesini sağlamıştır.

Resim 5. Steiner, Ksilografi, 1545

XV. yüzyılın ilk başında ağaç baskılar, XIV. yüzyıldaki gibi resim ve minyatürlerin ucuz kopyaları olarak yapılmıştır. Yapılan baskılar, el ve şablon ile renklendirilmiştir. Almanya’da klasik şablon baskı görünümünden kurtulan ağaç

baskı, XV. yüzyılda gerçek sanatsal değere ulaşır. Aynı yüzyılda Avrupa’da bu yöntem çokça kullanılır. Bu arada siyah zeminde beyaz çizgili (negatif) baskılara da rastlamak mümkündür. Bu yöntemle XV. yüzyılda Floransa’da yapılan kitap illüstrasyonlarında özellikle Urs Graf’ın (1485-1529) eserlerinde göze çarpar.

Resim 6. Urs Graf,Ağaç baskı,1460

XV. ve XVI. yüzyıllarda İtalya’da ünlü çizim ustaları yetişmiştir. İtalya’da baskı makinesinin çıkmasıyla 1471’de Silius Italicus’un ‘Punica’ adlı kitabı gibi alegorik nitelikte kitapların basılması ve bunların resimlenmesi, baskı sanatının kuzey ülkelerinde olduğu gibi gelişmesini sağlamıştır. O yüzyıllarda Fransa, İtalya, Almanya ve azda olsa İngiltere’de kitaplar basılmıştır. Lucas Cranach ve Albrecht Dürer’in dinsel konular içeren özgün eserleri ağaç baskı ile çoğaltılmıştır.

XVI. yüzyılın ilk yarısında ağaç baskıda, özellikle Hans Holbein’in (1497-1543) eserlerinde görüldüğü gibi çizgi sayısı, dolayısı ile de baskı kalitesi yüksek seviyeye çıkmıştır. Bu yüzyılda hem minyatür gibi küçük hem de freskler kadar büyük formlarda baskılar yapılmıştır.

XVII. yüzyılda Rubens’in atölyesinde çalışan Christoffel Jegher (1596-1653) ile Rembrandt ekolünden gelen Jan Lievens ağaç baskıyı bir ifade aracı olarak kullanmıştır. Ahşap baskıdan ve özellikle mücevher sanatçılarının denemeleri ile

gelişen metal gravür çeşitlerinden sonra düz plaka üzerinde yüzeyi oymadan elde edilen taş baskının ilk örneği 1876'da müzik notası basmak üzere icat edilmiştir. Goya (1746-1828) bu tekniği ilk kullanan sanatçılardandır. Yüksek baskı tekniği, Gustave Dore'nin (1823-1883) resimlediği Dante'nin İlahi Komedyası'ndan sonra resimli gezi ve edebiyat kitaplarıyla baskı sanatlarında büyük aşama kazanmıştır.

XVII. yüzyılda bakır gravür gibi ağaç gravür tekniğini de kullanılmıştır. 1775'de İngiliz Thomas Bewick (1753-1828) ilk ağaç gravür denemelerini yapmıştır. Thomas Bewick bakır oymacı olarak yetişmiş, kısa zamanda ağaç gravürün de imkânlarını keşfederek çizimdeki yeteneğini seri üretim sayesinde daha geniş kitlelere sunabilmiştir. Sanatçı, 1790-1797 tarihleri arasında "Kuşlar Tarihi" eserini birçok kez basmıştır.

XIX. yüzyılda İngiltere ve Almanya'da Edvard Burne Jones (1833-1898) ve Alphonse Rellier (1864-1935) ağaç baskı tekniği ile illüstrasyonlar yapmışlardır. Harred Clarke (1889-1931), Aubrey Beardsley ve William Bradley, Japon öncülerden resim yapısını, özellikle dekoratif ve yüzeysel bölünmeleri içeren kompozisyon stilini almışlardır(Ekim,2018,248).

Japonya'da Utomara ve Hokusai yaptıkları renkli gravürler çağdaş batı sanatını etkilemiştir.Tiepolo, Fragonard, Piranesi ofort tekniğinden seçkin eserler vermişlerdir. 19.yy ve 20.yy ressamlarından çoğu gravür alanında çalışmıştır. Bunların arasında A.Kubin, K.Lolwitz, M.Libermann, L.Corinth, M.Klinger, M.Slevogt, A. Maillol ,Ensor, A.Derain, R.Dufy, H.Matisse, P.Picasso, G.Braque, M.Chagall, E.Barlach, F.Marc, G.Marcks ilk sırayı alırlar (Genç Larousse,1993, 1550).

Dönemin önemli sanatçıları yeteneklerini daha iyi gösterebilmek için tahta yerine baskı malzemesi olarak bakır kullanmaya başlamışlardır.Bakır baskı tahta baskının negatifi şeklindedir.Tıg kalemle büyük sabır ve titizlikle çizgilerin uzunluğu ve derinliğini ayarlaması zahmetli bir çalışmadır.Bu yüzden tahta baskıya göre çok daha ayrıntılı ve ince çizgiler elde edilmektedir (Gombrich,1992, 215).

Hollandalı Lucas von Leyden (1494-1533) ve Carel Mandr (1548-1606), asitle aşındırma yöntemini silah işletmecilerinden öğrenmişlerdir. Dürer'inde

1520’de Andwerpen’de bu iki ressamdan asitle aşındırma tekniğini öğrendiği sanılmaktadır. 1620’de metal plakanın üzerine sürülen ‘lak’ daha yumuşak kullanılmıştır. Asitle aşındırma tekniği XVII. ve XIX. yüzyılda matbaacılıkta kullanılan ‘‘ tıfdruk baskı’’teknığının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

XVII. yüzyıl başında Andwerpen Da Cesena’ya ait iki nielle bir gravür okulu açan Rubens’in öğrencileri bu teknikte yeni yöntemler geliştirmişlerdir. William Turner’in ‘‘Aguareller’’adlı eseri çelik gravür yöntemi ile basılmıştır. XIX. yüzyılın sonu XX. yüzyılın başından itibaren çelik gravür tekniği sadece pul ve para gibi değerli kâğıt basımında kullanılmaya başlanır.

Çok kalıplı renkli baskıların en eski örneklerini XVII. yüzyılda Perrier yapar. İlk renkli denemeyi ise Jacob Le Blon (1667-1741) XVII. yüzyılın başında Newton’ın teorilerinden faydalanarak sarı, kırmızı, mavi kalıpları kullanmak sureti ile gerçekleştirmiştir. Le Blon, röprodüksiyonlarında 4.kalıp olarak koyu kahverengiyi de kullanarak sonuca tam ulaşmayı başarmıştır. Sanatçı, 1723’te geliştirdiği sistemi kitabından yayınlamıştır. Bu yöntemde çoğu kez renkli ağaç baskılar ilk kalıp olarak kullanılmıştır. Hubert Goltzius (1526-1583) XVI. yüzyılın ikinci yarısında bu tekniği kullanarak portreler çalışmıştır. XVII. yüzyılda Abraham Bloemaert (1566-1651) ve Friedrik Bloemaert (1610-1669) aynı tekniği büyük başarı ile kullanmıştır (Ekim, 2018, 259).

Bugün bu çeşit gravürcülüğün yerini fotoğrafçılık almıştır. Buna karşılık modern ressamların gözde anlatım araçlarından biri olan asıl gravür, etkisini daha da artırmıştır. Günümüzde foto gravür başka tekniklerin işe karışması ile karmaşıklaşmış, plastik maddeler gibi yeni malzemelerin kullanılması nedeniyle kabartma estamp sayısı çeşitlenmiştir.

Renkli gravür ister tahta ister metal olsun işaretleme yöntemi ile üst üste getirilen çeşitli levhalar yardımıyla elde edilen bir tekniktir. Sanatçı önce resmi kendisi kazmaktadır .Daha sonra da bu baskının kopyasını çıkarır ve bunları bir ya da daha çok renk alabilecek levhalara yerlerini tam olarak belirler. Bunu yaparken en açık renkten başlanır. 18.yüzyılda Fransız Debucourt ve İngiliz Okulu’nun gravürcüleri son derece ustalıkla yaptıkları renkli gravürler günümüze kadar ulaşmıştır. Karışık baskı gravür renkli kâğıt üzerine çizilmiş kara kalem desenin

beyaz taramayla benzerini çıkarma sanatıdır. Tahta üzerine, biri çizgi öteki yumuşak tonlu baskı olmak üzere iki ayrı levhayla elde edilir (Genç Larousse,1993,1549).

Günümüzde bildiğimiz (siyah tarz) denilen mezzotint tekniği Abraham Blooteling tarafından geliştirilmiştir.1671 yılında Holbein'den sonra Erasmus and Frobenius adlı iki küçük portre yapmıştır.Bu teknik çoğunlukla resim çoğaltmak için kullanılmıştır. Mezzotint'i İngiltere'ye ilk tanıtan sanatçı Prince Rupert (1619-1682)olmuştur (Akalan,2000,65).

19. yüzyılda İngiltere'de William Blake çukur baskıda yeni bir teknik uygulamıştır. Metal plakada, vernikle desenin örtülmesinden sonra örtülmeyen yerlerin aside atılmasıyla rölyef etkileri taşıyan biçimler oluşturmuştur. Sanatçı sanat amacı taşıyan çalışmalarının yanında, ticari boyutlu çalışmalar da yapmış ve döneminde oldukça başarılı olmuştur (Gülses, 2014, 11)

Wassily Kandinsky(1866-1944), 1896'da Münih'te Jugendstyle ressamı Franz von Stuck'un (1863-1928) öğrencisi olmuştur. Bu sanatçının 1901-1908 arasında ürettiği 15 ağaç baskı eser önemli örneklerdendir. XX. yüzyıl başlarında ve I.Dünya Savaşı ortamında özellikle Almanya'da dışavurumcular ağaç baskının dolaysız ve çarpıcı dili ile savaş, yoksulluk, doğa ve insan konularını işlemiştir. Eserlerinde çok renkliliği getiren Paul Gauguin ile stil çokluğunu deneyen Edward Munch (1863-1903) daha sonraları ağaç baskı tekniğini çoğaltma yönteminden ziyade sanatsal ifade aracı olarak kullanan sanatçılardandır.

Alman ekspresyonistlerinin çoğunlukla oyma tekniğinde ağacın dokusunu kullanmaları resimlerine farklı bir tarz kazandırmıştır. Yapılan baskılarda konular genellikle doğa, özgürlük, tabilik, hareketin doğallığı, doğal yaşam v.s.dir. Genç ekspresyonistlerden olan Hab Grieshaber (1909-1981) ile Amerikalı Leonard Baskin'dir. 2.Dünya Savaşı'nda sonra ağaç baskının önemli temsilcileri olmuşlardır.

Gravür sanatçıları aynı zamanda tarihteki önemli ve aktüel olayları illüstre ederler. Dünya literatürünün önemli olaylarını illüstre eden Gustave Dore'nin(1832-1883) eserleri H.J.Pissan ve A.F.Pannemaker (1846-1914) gibi yetenekli gravürcüler tarafından oyulur. Adolph von Menzel (1815-1905), kitap illüstrasyoncusu olarak çalışır.1860'ta ilk defa İngiltere'de Thomas Balton (1841-1906), bir ağaç bloğun

üzerine fotoğrafın kopyasını alarak röprodüksiyon yapma amacı ile kalıplar hazırlar(Ekim,2018 ,249).

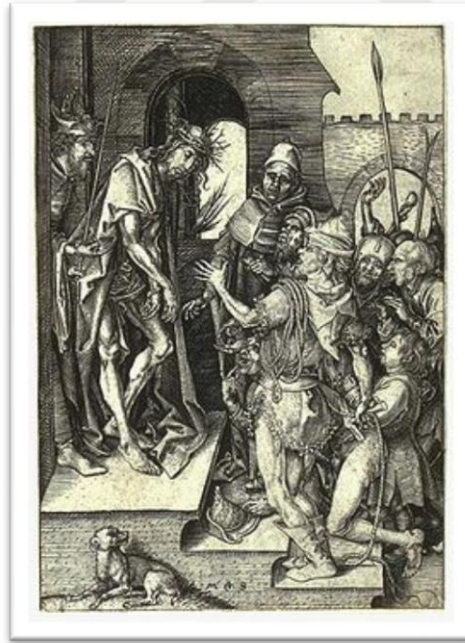
18.yy.ın sonlarında bugünkü ofset baskı tekniğini Almanya'da 1796'da Alois Senefelder tarafından bulunup Engelmann tarafından geliştirilmiş bu teknik zaman içinde gelişim göstermiştir.19yy.sanatçılar litografi tekniğine büyük ilgi duyulmasıyla resimlerin büyük boyutlarda üretilmesi gerçekleşmiştir. Ham madde olarak yeni liflerin çıkarılıp daha etkili olan işlemlerle, özellikle klor kullanımıyla uygun hale getirilmiş (Voelter, 1846) ağaç hamuru bazlı kâğıt, büyük boyutlarda ucuza satılmaya başlanmış. Kâğıt bu şekilde Andreas Bauer'le birlikte saatte binlerce yaprak elde etmeyi sağlayacak birçok buluşa imza atan Koenig'in keşfettiği tam otomatik baskı aletlerini besleyebilir hale gelir.1860'lı yılların başında Firmin Gillot fototipi ve fotogravür çalışmalarını yapar.1886'da Amerikalı Mergenthaler linotipi diye adlandırılan harfleri bir klavye üstünde bir araya getirmeyi sağlayan tekniği bulur bu olay basım ve kitap adına bir devrimdir. Bir başka Amerikalı Langston tarafından bulunan monotip daha sonradan İngilizler tarafından geliştirilir.1970'li yıllara kadar varlığını korur (Weili,2015, 12).

1846'da Fransız Charlet'in "Lectures Du Soir" gazetesinde tonlu illüstrasyonları yayınlamıştır.1850'de Firman Gillot (1820-1872) "aguatinta yöntemi"ile yapılmış tonlu klişe kalıpların Paniconografie ismi altında patentini almıştır. Sonraki yıllarda bu tür kalıplar, mucidi olan Gillot'un ismi ile anılmıştır. XIX. yüzyılda metal yerine cam levhalardan da asitle aşındırılma yöntemi kullanarak kalıplar hazırlanmıştır. Bunlar hiyolografi veya cam baskı diye de adlandırılır (Ekim, 2018 ,250).

20.y.y.'ın başlarında Jacques Villon ve Joan Miro(1893-1983) anlamlı çalışmalar yapmış yeni uygulamalara yönelmiştir. Villon modern baskının babası sayılır. Fovizm ve kübizmden etkilenecek çizgi ağları ile kübist espas yaratmıştır. Pablo Picasso bu tekniğin bütün olanaklarını kullanmıştır.

1911'den itibaren Wasilly Kandisky (1866-1944)ve Fransız March(1880-1916)sıra dışı baskılar yapmıştır. Günümüzde farklı baskı tekniğinde bianeller, workshoplar ve bireysel atölye çalışmaları devam etmektedir.

1930'larda sade gravürler yapılmaya başlanmış 2.Dünya savaşının başında birçok sanatçı New York'a yerleşerek baskı sanatında yeni yöntemler geliştirmişlerdir. İngiliz asıllı Willam Hayter gravür tekniğinde yeni ufuklar açmıştır. Hayter Paris'te açtığı atölye'de Pablo Picasso, Max Ernst, Alexander , Marc Chagall, Jacques Lipschitz ve Alberto Giacometti gibi sanatçılar gravürün başlı başına bağımsız bir sanat dalı olarak ortaya çıkabileceğini ileri sürmüşlerdir. Hayter'in gravür sanatına getirdiği en büyük yenilik renk veren mürekkeplerin içindeki farklı yağ oranı ve birbirine karışmayan renklerle tek plakada değişik yüksekliklerdeki rölyefler ve çukurlarla renkli baskı yapmak olmuştur.1960 'lı yılların ortalarında İtalyan sanatçısı Umberto Giangrandi'nin kurduğu atölye bugün bile gravür ve ipek baskı teknikleri temeline dayalı uluslar arası nitelikte baskılar üretmektedir (Akalan,2000,68-70). Bu konuda Avrupa'da yetmiş ve önemli eserler vermiş birçok sanatçı bulunmaktadır. Bunlarda bazıları aşağıda ele alınmıştır.

Resim 7. Martin Schongauer,Gravür baskı,1446

Albrecht Dürer(1471,Nurnberg-1528-Nürberg Alman Ressam):

Macaristan'dan gelerek, zengin Nürnberg kentine yerleşmiş ünlü bir kuyumcunun oğludur. Çocukluğundan beri çizime ilgisi olduğu için Nürnbergli usta Michael Wolgemut'un yanına çırak verilmiştir. Yetişme süresi sonunda, ortaçağlı tüm genç sanatçıların göreneğini izleyerek, görüşlerini genişletmek için yola çıkmış, dönemin bakır baskıcısı Martin Schongauer'in dükkânını görmek istemiş ulaşmadan ustanın öldüğünü öğrenmiştir. Yine de Schongauer'in dükkânın yönetimini ele alan kardeşi ile bir süre kalmıştır. İsviçre'den Basel'e gitmiş ve kitap için tahta baskılar hazırlamıştır. İlk önemli yapıtı Yahya'nın Vahyi için yaptığı tahta baskılardır. Dürer'in amacı, doğanın salt kendi için taklidinde yetkin bir ustalığa ulaşmak değil daha çok, tablolarında, oymalarında, tahta baskılarında görselleştirmek zorunda olduğu kutsal öykülerdeki gerçekçilik ve inandırıcılığı daha iyi yapmak istiyordu. Çünkü ayrıntılı ve sabırlı çalışması onu iyi bir gravür sanatçısı yapıyordu. 1504 yılında İsa'nın Doğuşu oymasında işlediği konuyu betimlemişti. Özellikle oymabaskı ve ağaç baskı alanında yapıtlar vermiş Mahşer (1498) dizisini ortaya çıkarmıştır. Dürer aynı zamanda Rönesans'ın can alıcı sorunları olan perspektif, mutlak güzellik, ideal oranlar ve uyum üzerine çalışmalar yapmaya başlamış, 1504'te İsa'nın Doğumu adlı yapıtı bu araştırmanın ürünüdür. 1500'lü yıllarda grafik tekniğinde gelişen Dürer siyah ve beyaz arasındaki ton geçişleri ve karşıtlıklarını yetkinleştirmiştir.

Çok sayıda oyma baskıda üreten sanatçının özellikle Melankoli ve Aziz Hieronymus Odasında adlı yapıtı alegorik temaların bilmecesel bir biçimde düzenlenişiyle seçkinleşir. Bu yapıtlarını modern anlayışla yapmıştır.

Oyma baskı ve ağaç baskı alanındaki ustalığı, bu teknikteki örnekleri kolay ve ucuz çoğaltılabilmesi sonucunda tüm Avrupa'ya yayılmış özellikle İtalya'da önemli etkiler yaratmıştır. Kuyumculuk geleneğinden gelen usta el işçiliği Dürer'in yapıtlarında özellikle oymabaskı ve oymalarında sanatsal bir boyut kazandırır.

Dürer çoğu yapıtlarında hümanizmi işlemiş, kendi dönemin ilerici düşüncelerine açık kalmıştır (Eczacıbaşı,1997,493-495).

XVI. yüzyılda Albercth Dürer, bakır gravürlerinde çizim ve teknik ustalığı nedeniyle plastik etkiyi en mükemmel seviyede yansıtan sanatçıdır. İtalya'da bakır gravürde nielli etkisi uzun yıllar devam etmiştir. XVI. yüzyıl başında İtalya'da

Marcantonio (1902-1954), Dürer'in birçok ağaç baskı gravürünü kopya etmiştir. Bu kopyalar daha ziyade savaş sahneleri, insan, yıldız, doğal afet, hayvan ve canavarlardan oluşmaktadır. Dürer ve Lucas Cranach önemli gravür sanatçılarıdır.

Kuzeyli ressamlar arasında ilk sanat ve fikir dehası idi. Rönesansı karakterize eden ilgileri o ortaya koymuştur. Ama Dürer onu çok etkileyen İtalya gezisinden sonra bile hiçbir zaman İtalyan sanatının etkisi altına girmemiştir. Gotik etkilerini hep kullanmıştır. Bu yüzden Dürer'in gravürleri ilk İtalyan maniyeristlerin arasında çok rağbet görmüştür. Dürer'in İtalya gezisinden sonra yaptığı havari resimleri Alman ustanın güney idealizmini ne surette kendi öz anlayışı içinde erittiğini ortaya koyar (Tansuğ,1993, 199).

Dürer matbaayı kullanan ilk gerçek büyük ressamlardan biridir. Basılı resimleri, kullandığı araca göre çarpıcı biçimde farklıdır. Söz konusu nitelik değildir hepsi eşit derecede önemlidir. Dürer muhteşem Kıyamet'iyle (1496-1498) ünlenmiş bu seriyi oluşturan on beş resim ahşap kalıplara kesilmiş, dolayısıyla külçe halinde ve ağırdır (Hockney,2017,148-15).

Gravür tekniği ile 1498'den 1506'ya kadar en tanınmış en büyük eserlerini vermiştir. Bunlar Apokalips'in korkunç sahnelerini yaşatan, İsa'nın çektiklerini anlatan, Meryem'in hayatını canlandıran gravür serileridir. Ayrıca Dürer'in insanlığı tahlil eden Şövalye ve Ölüm (1513), Erişmiş Jerome ve Melankoli (1514)gibi üç büyük eseri vardır.

Resim 8. Albert Dürer,Şövalye, Ölüm ve Şeytan,Gravür,1513

Bu eserinde en tehlikeli durumlarda bile vicdanı ve Allahın huzurunda rahata kavuşan insanın, ne ölüm tehlikesinden, ne de şeytanın tuzaklarından korkmadığını ifade eder.

Resim 9. Albert Dürer.Melencolia,Gravür,1514

Baskılar ilk resimsel kitle iletişim araçlarındandır. Venedik'te Dürer'in ahşap oymalarının ve gravürlerini yasal olmayan şekilde basılmış ve Dürer telif hakkı istemiştir (Hockney,2017,154).

Melancolia adlı eserinde ruh halinin kişileştirilmesi olan derin düşünceler içinde kaybolmuş kanatlı kadın figürü çenesine elini dayamış oturmaktadır. Başına onur ve zaferin simgesi olan defne çelengi takılmış ve bir sürü simgesel nesne ile çevrelenmiş, yaşamın geçiciliğini temsil eden bir saat camı, dengeyi ve adaleti simgeleyen terazi, liberal ve mekanik sanatlara özgü çeşitli geometrik figürler ve aletler bulunmaktadır. Bu gravürde görülen motif zenginliği izleyiciyi harekete geçirmektedir. Çok sayıda yoruma açık olan melankoli adlı çalışma dört ruh halinin en kasvetlisi olarak kabul edilmiş, sanatçıların ve eğitilmiş insanların zihinsel halini tanımlayan tipik bir zihinsel durum olarak görünmüştür(Buchholz,2012,197).

Tahta gravürlerinden İsa'nın Passionları sersini yapmıştır. Bu resimlerde çizgi akıcılığı, hareket zenginliği, ışık ve mekân içindeki figürlerin bağlantısı meselesinin en başarılı örnekleri olmuştur. Passionlar'dan sonra çinko ve bakır gravürlerine başlamıştır. Sanatçı bütün bu illüstrasyonlarında savaşçılar, canavarlar, melekler vb. biçimlerle, hayal gücü ile gerçeği başarılı bir şekilde vermiştir.

Gravür olarak ele alınan Mahşerin Dört Atlısı isimli eserinde en dikkati çeken özellik inşacı durumudur. Buradaki kitlelerin yan yana gelerek kompozisyonu inşa ettiğini görürüz. Ayrıca hem alegorik, hem de simgeci bir boyut kompozisyonu kazandırmıştır(Eroğlu,2014, 386).

Konularını genellikle dinden ya da mitolojik olaylardan almıştır. Ağaç ve bakır gravürler,desen ve yağlıboya çalışmalar yapmıştır. Resimlerinde gerçekçilik hakimdir. Figürlerinde sağlam ve doğru gözlemlerin sonuçları vardır. Onun için güzellikten çok anlam önemlidir. Genellikle karamsarlık ve ölüm korkusu resimlerinde hakimdir (Şişman,2011,133).

Albrecht Dürer İtalya'da gelişen Rönesans sanatının kuzeydeki en büyük temsilcisidir. Dürer yaptığı seyahatlerle İtalya sanatından etkilenmiş ve bu sanatı Almanya'ya taşımıştır. Baskılarındaki figürlerin idealleştirilmesi ve daha güçlü gösterilmesi bu etkiler arasındadır. Bu anlatıya örnek olarak, Dürer'in "Adem ve Havva" çalışması örnek gösterilebilir (Çelik, 2007, 12).

Rembrandt (1606,Leiden-1669,Amsterdam) Felemenkli ressam:

17.yy Kuzey resim sanatında, olağanüstü verimiyle Barok akımının en güçlü temsilcilerindedir. 1620’de Leiden Üniversitesine kaydolduğu resme karşı büyük bir hevesi olduğu ve üniversitedeyken resim dersi aldığı bilinmektedir. Rembrandt tüm sanat yaşamı boyunca tarihsel konuları ve Kitab-ı Mukaddes’e özgü temaları resmetmiştir. Yaşlı insanlara karşı ilgisinden dolayı sanatçı bu konuda çok sayıda eserler yapmıştır.

Kendi portresini yapmaya da bu yıllarda başlamıştır. Tek tek figürlerin yanında özellikle grup portreleri eserleri arasında yer alır. Bu yapıtlar aynı zamanda dönemin yaşantısını ve giyim biçimini vermeleri açısından tarihsel belge niteliği taşır.

Rembrandt’ın Amsterdam’da ünlenmesini sağlayan Dr.Nicolaes Tulp’un Anatomi Dersi adlı çalışmasıdır. Rembrandt dinsel ve tarihsel konulu resimlerde yapmıştır.

Sanatçının yağlıboya çalışmalarının yanı sıra Aside Yedirme baskı ve çizimleri de önemlidir. Özellikle baskıları bu tekniğin tüm güçlüklerini yenmiş yetkin örnekleridir. Fare Öldüren Adam’da güncel bir konuyu tekniğin çizgisel anlatımcılığından da yararlanarak mizahi bir tavırla vermiştir.

Sanat yaşamı boyunca belirli bir üsluba bağlı kalmamış, dinamik araştırmacılığıyla yalnız yağlı boyada değil, desen, baskı gibi diğer alanlarda da başarılı yapıtlar üretmiştir. Sanatçı salt Barok anlayışıyla çalışmış bir ışık gölge ustası olmasında değil aynı zamanda insan duygularını bu denli az renkle anlatabilmiş olmasıdır. Yaklaşık 600 yağlıboya,300 kadar aside yedirme baskı,2000 dolaylarında çizimiyle olağanüstü sayıda verime ulaşan sanatçı hiçbir zaman tekdüzeliğe düşmemiştir (Eczacıbaşı,1997, 1543-1545).

Hans Holbem (1497-1498-1543):

Yağlı boya veya kare kalem çalışmalarıyla o devir ünlülerinin ve İngiliz Saray hayatının adeta resimle tarihini çizmiştir. Kendisine ün kazandıran tahta üzerine yağlıboya portrelerden başka desenler, gravürlerde ele almıştır. Gravürlerin

çoğu kutsal kitaptandır. Holbein, resimlerinde çağdaşları gibi kendi düşündüğünü değil, gördüğünü canlandırır. Kuvvetli zekâsı ile modelinin kişiliğine girer ve adeta onun ruhunu çözümler. Yapıtlarında hayal gücünden çok, doğa gerçeği ağır basmıştır(Eroğlu, 2014,388).

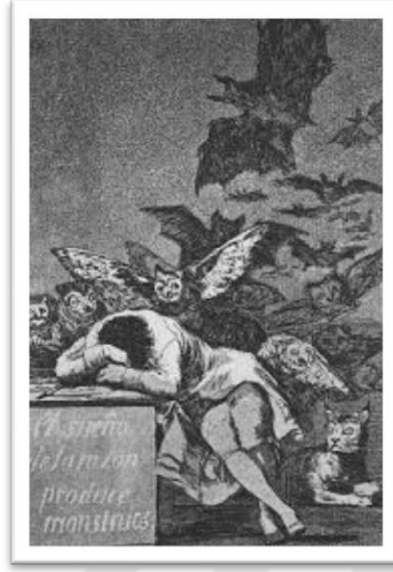

Resim 10. Günah çıkarma belgelerinin satışı, Gravür,1522-23

Bu ahşap baskı gravür Roma Kilisesi'nde günah çıkarma belgelerinin satışını gösterir. Soldaki tövbe etmiş günahkârların karşı tarafında sağda, günahların affi için para ödenen Papa Leo X görünür. Holbein bu çizimi olasılıkla Katolik karşıtı Lutheryan bir kitapçık için yapmıştır (Buchholz,2012, 207).

Francisco de Goya, (1746,Fuendetodos-1828,Bordeaux):

Francisco de Goya'nın sanat kariyeri İspanya'daki çeşitli sosyopolitik değişimlerin gerçekleştiği döneme ve 60 yıldan fazla zamana yayılır. Çok sayıda resim, gravür ve çizim yapan dokuma tasarımcısı olarak çalışan üretken bir sanatçıdır. Goya yapıtlarının duygusal alaycılığı, gerçekçiliği ile ün kazanmıştır.

Resim 11. Francisco da Goya, Akıl Uykuya Dalınca Canavarlar Üretir, Gravür, 1799

Capricho başlıklı bir diziyeye ait olan bu gravürün konusu bir kâbusun görselleştirilmesidir. Goya, Albercht Dürer'in melankolinin eziyetini çeken sanatçı betimlemesinden esinlenmiştir. Bu otobiyografik yapıtta Goya kendisini yaratıcılığın irrasyonel tarafınca üretilen canavarlarla sarılmış olarak gösteriyor. Gecenin yaratıkları bulutlar arasında pusuya yatmış ve rüyalarına musallat olarak dolaşüyor (Buchholz, 2012, 310).

19. yüzyıl Avrupa'sında baskı resim daha çok Francisco de Goya'nın etkisiyle İtalyan merkezli bir sanat ortamına dönüşmüştür. Goya, Giovanni Battista Tiepolo'dan çok etkilenerek çalışmalarında akvatint tekniğini keşfedip bu yeni tekniğin olanaklarıyla, insanoğlunun bitip tükenmez kazanma isteğini ve savaş görüntülerinden betimlemeler yapmıştır. Fransa'nın İspanya'yı işgal etmesiyle Goya, kendisinin en meşhur ikinci serisi olan ve savaşa katılan insanların kötü talihini anlatan "Savaşın Felaketi" adlı eserini de gravür tekniğinde üretmiştir. Ayrıca bu dönemin aktif baskı resim sanatçıları arasında Ingres, Delacroix, Daubigny, Theodore Rousseau ve Jean Baptiste Camille Corot gibi çok önemli sanatçılar, Fransız olmaları nedeniyle siyasi çalkantıları anlatan bir dizi çalışmalar yapmışlardır (Ayan, 2007, 28).

Picasso Pablo (1881,Malaga-1973):

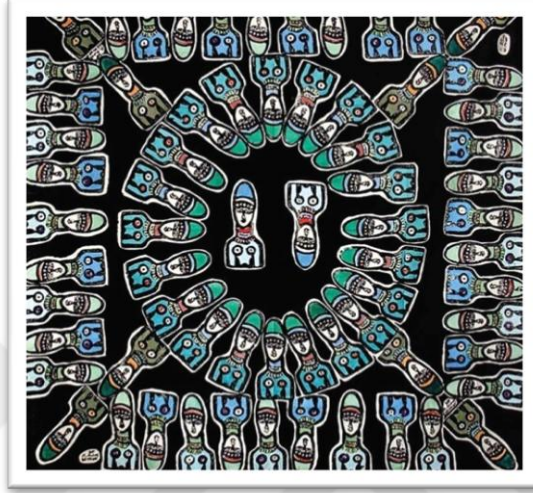
Fransız ressam, İspanyol kökenli heykeltıraş ve seramik sanatçısı 20.yy. ilk yarısında önderlik ettiği Kübizm akımıyla görsel sanatların gelişimini değiştirmiş, yapıtlarıyla modern sanatın en önemli bireyi sayılır. Picasso 10 yaşındayken ailesi La Coruna'ya taşınmış ve sanatçı dört yıl yaşadığı bu kentte ilk çizim derslerini resim öğretmeni olan babasından almıştır. Bu yıllarda Picasso, sonraları barış simgesi olarak birçok kez kullandığı güvercin çizimleri ile başlamıştır. Çıplak Ayaklı Kız gibi ilk resimlerini yapmış ilk sergisini de La Coruna'da 1869'da babası Barselona'daki La Lanjo Güzel Sanatlar Okulu'nda ders vermeye başlamış. Picasso'da bu okulda öğrenci olmuştur. Ertesi yıl Madrid San Fernandon Güzel Sanatlar Akademisine geçmiştir.Sağlık nedeni ile akademiden ayrıldıktan sonra okula dönmeyip Barselona'ya giden sanatçı burada Goya, Velaouez gibi eski ustalarla Gauguin, Van Gogh ve Munch gibi çağdaş ressamların yapıtları üzerine çalışmaya başlamış. Bütün bu etkiler Picasso'nun 1898-1902 yıllarındaki resimlerinde görülür. Daha sonra Mavi Dönem'i 1901-04 yılları arasına rastlamaktadır.1905 yıllarında ise Pembe Dönem'inin en önemli yapıtları Oyuncu, Çiçek Taçlı Genç ve Akrobat Ailesidir.1906 yılında yaptığı Metropolitan ve Ekmekli Kadın yeni bir yaklaşımla yaptığı çalışmalardandır.1909'da yaptığı Oturan Çıplak ve Kadın Başı gibi resimlerle geometrik hacimleri küçük düzenlemelere bölmüştür.1913 yılında Kudüs Kuşatması adlı kitap için bir dizi Aside Yedirme Baskı yapmıştır.1968 'de altı aylık bir süre içinde 350 oyma baskı üretmiştir. Picasso'nun 2200 dolaylarında baskısı bulunmaktadır. Çoğu gerçek yaşamdan alınan bu baskılar sık sık mitolojiden alınma temalara da rastlanır. Sanatçı aside yedirme baskı başta olmak üzere ağaç baskı, monotip, taşbaskı, leke baskı, linol baskı gibi hemen hemen tüm baskı tekniklerini uygulamıştır(Eczacıbaşı,1997,1472-73).

Resim 12. Pablo Picasso,Gravür

1.5.2. Türkiye'de Gravür Sanatı Tarihi

Anadolu'da ağaç kalıplar oyularak baskı yapma tekniği, kâğıt Anadolu'ya gelmeden daha önce kumaş üzerinde kullanılmıştır. "Yazmacılık " adı verilen bu teknik Avrupa'da "block printing" olarak adlandırılır. Günümüzde bu teknik unutulmaya yüz tutmuştur.

Resim 13. Bedri Rahmi Eyüboğlu, Yadigari Kalamış Yazmaları

Türk baskı sanatı, kâğıda yazı ve resim basma tekniklerinin kullanıldığı Doğu Türkistan'da yaşayan Uygur Türklerinin baskılarıyla başlar. Uygur Türkleri çok fazla kitap basmıştır. Bu kitapların baskıları incelendiği zaman harfler arasında ince bir çizgi halinde boşluklar olduğu görülür. Uygur Türkleri, ağaç oyma baskı tekniklerini de ustalıkla uygulamışlardır.

Anadolu Selçuklularından sonra Beylikler Dönemi'nde taş, ahşap ve çini sanatları ön plana çıkmıştır. 13.yüzyılda yapılan kitapların tamamı el yazması şeklindedir ve minyatür kullanılmıştır.

Osmanlı Döneminde ilk olarak Fatih Sultan Mehmet Venedik Sarayında tanıştığı ressam Gentile Bellini'yi İstanbul'a çağırarak çağdaş resim sanatı anlayışında ilk oto portresini yaptırmıştır. 1470 yılında Osmanlıya esir düşen İtalyan Giavon Marian Angiolello de İstanbul izlenimlerini yazdığı defterinde ağaç gravürlere yer vermiştir. 1600'lerde Osmanlı devletini gezen Almanyalı Cornelisven Bruyn 1652-1721 gezdiği yerlerin gravürlerini yapmıştır (Küçüköner,2012,52).

Gravür ile mekânların, duyguların ve yaşantılardan kesitler insanlara nesilden nesile geçmiştir. XVII. ve XVIII. yüzyıllarda batılılar Doğu'ya karşı bir ilgi oluşmuş oryantalist ressamlar gündemde olmuştur. İstanbul'da bulunan diplomatlar ve seyyahların yaptıkları çizimleri Avrupa'da ilgi görmüş Osmanlı imparatorluğu yüzünü Batı'ya çevirmiştir. XVIII. Yüzyılda gravür sanatı gelişmiş bu etki Japonya'da da görülmüş ve Avrupalı sanatçıları etkilediği görülmüştür.

Kâğıda yazı ve resim basma tekniklerinin kullanılması ile özgün resim basmak için ortam hazırlanmış olur. İstanbul'da yüksek baskı tekniği ile kitap 1493 yılında Yahudi yazısı ile basılmıştır. 1567 yılında ilk Ermenice, 1627 yılında ilk Rumca kitabın basıldığını biliyoruz. İlk Türkçe kitap, o zamanki yazımız olan Arap yazısı ile 1729 yılında İbrahim Müteferrika tarafından basılmıştır (Aslier,1989,152) .

Osmanlı Devleti sınırları içerisinde yabancılar tarafından birçok matbaa kurulmuştur. Bu dönemde Osmanlı yaşantısını gravür tekniğiyle resimlemek için yurt dışından sanatçılar davet edilmiştir. Dış ülkelerden gelen ya da davet edilen baskı sanatçıları, Osmanlı Devleti'nin sosyal hayatı ile ilgili gravürler yapmışlardır Osmanlı devletine geldikleri ve daha çok betimleme ve belgelemeye dayalı asit oyma gravürler yaptıkları bilinir. Osmanlının mistik görünümünü özellikle İstanbul resimsel görünümünden etkilenen sanatçılar tarafından İstanbul başta olmak üzere Anadolu şehirleri gezilip çizilmiştir. Fransa'ya dönen sanatçılar bu eskizlerden bakır plakalara görüntüleri aktarmış ve gravürlerini yapmışlardır. Bu eserler İstanbul Üniversitesi Nadir eserler Kütüphanesi arşivinde bulunmaktadır. Osmanlı Devleti'ne 1533'te gelen Flaman ressam Pieter Coeck'un kaldığı süre zarfında yedi İstanbul gravürü yapmıştır. Sultanahmet'teki At Meydanı'nda "Sultan Süleyman'ın Maiyeti" başta olmak üzere değişik gravürler içeren bu yedi gravür, Coeck'un ölümünden sonra 1553'teki basılan özel bir albümde toplanmıştır.

Avrupa'da Gutenberg'in matbaayı buluşundan sonra 1493'de Museviler Türkiye'de gelip yerleşip ilk matbaayı kurmuşlardır.18.yy başlarında Mehmet Çelebi'nin oğlu Said Çelebi İstanbul'da bir basım evi kurmayı amaçlıyordu. Onunla tanışan Damat İbrahim Paşanın desteği ile İbrahim Müteferrika, Hollanda'dan baskı makinesi ve kalıpların getirilmesi için ön ayak olmuştur. İbrahim Müteferrika, ilk basım evini 1726 yılında Sultanahmet'teki evinde açmıştır.1730 yılında yayınladığı

Kitab-ı Hindi Garbi adlı gravür tekniğinde hazırlanmış bir eserdir. Katip Çelebinin Cihannuması 1733 yılında tekrardan bastığında haritalar için bakır kalıp kullanmıştır. Matbaa 1735-1743 yılları arasında faaliyetini durdurmuştur. İbrahim Müteferrika bu kitaptan dört adet harita basmıştır. Müteferrika Osmancılı Batılı bir sanat olan baskı ve grafik sanatının kurucusu ve ilk uygulayıcısıdır. İlk resimli kitabı bunun için gerekli olan döküm yazıları ve ilk resim kalıplarını geliştiren basımcıdır. Müteferrika'nın kitap basımına geçmeden önce ağaç gravür yaptığı bilinmektedir. Kitap baskı işleri geliştikçe resimli kitaplarda çoğaltılmış, fakat bu resimler özgün eserler olarak kitap dışına çıkamamıştır. 1800'lerde taş baskı tekniğinde İstanbul'a gelmesiyle başlayan gelişme sayesinde gravür kitap dışına çıkmaya başlamıştır. Fransa'dan gelen Henri Cayol (1805-1865) Fransa'dan getirdiği donatım ve malzemeler ile İstanbul'da ilk taş basımcılığı atölyesini kurmuştur. Ordunun emrinde olan bu basımevinde ilk kitap olarak Hüsrev Paşanın Nuhbet'üt Talim adlı bir askeri eğitim kitabı basılmıştır. 1798'de taş kalıptan resim basma "Litografi" tekniğinin bulunmasından sonra 19.yy. başlarında bu teknikle harita, bazı halk resim kitaplarının basıldığı bilinmektedir. El yazması kitaplar içinde kalan minyatürler dönemi böylece kapanmış olur Köroğlu Ferhat il Şirin gibi renkli taş baskılarla sanat başka dille anlatılmaya başlanmış, halk kahvelerini duvarlarını süsleyen bu resimler baskı resim sanatının da Türkiye'de temellerini atmıştır. Bu teknikten ilk yararlanan ressam Hoca Ali Rıza'dır (Akalan,2000,97).

İbrahim Müteferrika Türk grafik sanatının ustası olarak tarihimizde önemli bir yere sahiptir. Ayrıca ülkemizde ilk kâğıt fabrikası onun kurduğu basımevine kâğıt sağlamak amacıyla Yalova'da (1756) kurulmuştur. 1729 yılında başlatılan baskı çalışmaları kitap basmakta sınırlı kalmıştır. Sadece resimli kitap basacak şekilde bir ilerleme göstermiştir. Bu nedenle 18.yüzyılda görülen baskı resim çalışmaları İslam kültürünün oluşturduğu kitap resmi ile sınırlı kalmıştır. Yüzyıllar sonra gelenekçi tavır etkisini kaybetmiş taş baskının İstanbul'a gelmesi ile resim farklı alanlarda kendini göstermiştir. Avrupa'daki özgürlükçü ve yenilikçi olaylardan etkilenen ve o dönemlerde geri kaldıklarını fark eden Türkler dışarıdan sanatçı getirerek Türk Resim sanatına ve Türk Baskı sanatına da katkılar sağlamıştır (Yıldırım,2013,78).

1882 yılı Ocak ayında Sanayi Nefise Mektebi açılmış, Osman Hamdi Bey 2.Apdülhamit tarafından atanmıştır. Hakkâkîlik denilen gravür bölümü açılmış. Bölümün başına Fransa'dan Stanislas Arthur Napier getirilmiş ve sanatsal amaçla gravür çalışmalarına başlanmıştır.1897'de Napier bölümden ayrılmış 1898'de Nesim Efendi göreve başlamış, Cumhuriyet'in kuruluşuna kadar görevini sürdürmüştür. Hakkakîlik bölümü 3 yıllık sürede öğrencilerini mezun etmektedir. 1924 yılında bölüm kapatılana kadarki sürede hiçbir gravür sanatçısı yetiştirememiştir (Akalan,2000,106).

19.yüzyılda fotoğrafın icadı ile büyük değişimler yaşanmıştır. Fotomekanik usuller kalıplı baskı resim tekniklerinin yerine doğrudan belgenin kendisini koydu. Sanatsal gravürün basılması yalnız lüks kitaplarda kullanılır olmuş ve çok az sayıda basılmıştır. 19.yüzyılın ilk yarısından gelişen endüstri ve hız kazanan sanayi devrimiyle bağlantılı olarak madeni baskı, şerit kâğıt, stereotip basım şekilleri ortaya çıkmış. Kitabın görünümü aynı baskı kalitesini taşıyarak daha ucuz maliyetle daha yüksek tirajla üretilebilmiştir (Yıldırım,2013,85).

Özgün baskı resim, taşbaskı tekniğiyle çoğaltılan örnekler Cumhuriyet öncesine uzanmakla beraber, çağdaş anlamdaki ilk örneklerin,1936 reformuyla Akademi'de resim bölümüne atanan L.Levy döneminde ilk çalışmalarını yaptığı akademide ilk kez özgün baskı atölye sorumluluğu yüklenen asistandır (Özsezgin,1982,67).

İstanbul da açılan taş basmacılığı basımevinde çeşitli resim ve şemaları kapsayan eğitim ve yönetim kitapları basılmıştır. Bu şekilde Türkiye'ye giren taş baskı okullarda öğretilerek daha farklı alanlarda kullanılmaktadır. Ekslibris çalışmalarını bazı sanatçılar bu günde taş baskı yöntemleriyle basmaktadırlar (Aslıer,1989,154).

Taş basma tekniği halk kitaplarını resimli olarak basılmasına sebep olmuştur. Bu tekniğin metin yazısını ve resimlerini taşta resmetme ve aktarma olanağının olması gereken masal ve halk kitapları için uygun çoğaltma tekniği olmuştur. Özgün baskı resim sanatımızın öncüsü olarak kahve resimleri olarak bilinen Halk baskı resimleridir. Kahvehane duvarlarını resim ve yazı ile donatma geleneği Türk Halk

Sanatında uygulanmıştır. Bu geleneğin son kalıntısı 1962 tarihine kadar değişmemiş olan, Kum kapıda Mehdi'nin kahvesi idi. Burada dikkati çeken iki resimden biri Zaloğlu Rüstem'le korkunç, boynuzlu dev Sefit Resimdir. Bunlar kavga eder halde görünmektedir. Diğeri ise İskender'in yanında Hızır olduğu halde Abihayati aramasıdır(Aslıer, 1989,155).

Cumhuriyetin kurulmasından sonra, 1924 yılında eğitim-öğretim programlarında reforma gidilmiş çok sayıda sanatçı Avrupa'ya özellikle Fransa ve Almanya'ya öğrenim görmek üzere gönderilmiştir. Almanya'da (1920) Bauhaus okulu açılmış. Bu okul tutucu eğitim yöntemlerini temelden değiştiren deneyci araştırmacı çalışmalar eğitimde uygulanmaya başlanmıştır. Cumhuriyet ile birlikte akademi ismi 1927 de ortaya çıkmış Sanay-i Nefise Mektebi adını Güzel Sanatlar Akademisi olarak değiştirmiştir. 1924-1936 arası Akademiye özgün baskı sanatı konularında bir öğretim yapılmadığı bu dalda atölye bulunmadığı anlaşılmaktadır. Sabri Berkel (1907-1993), 1929-1935 yılları arasında Floransa'da gravür çalışmaları yapmıştır ve bu çalışmalara dair İstanbul'da bir sergi açmıştır. Bu çalışmalara baskı resim atölyesinin sorumluluğunu üstlendiği dönemde de devam ederek 1940'ta bir dizi gravür ve taş baskı tekniği ile yapılmış eserlerle bir sergi daha açmıştır. Bu eserler, dönemin belli başlı eserleri arasında yerini almıştır. Türkiye'de sanatsal olarak baskı resim faaliyetleri bu atölyede başlamış, ilk ürünler Sabri Berkel ve Turgut Zaim tarafından verilmiştir.

Ankara'da 1932-1933 yılında Gazi Eğitim Enstitüsünde Resim iş bölümü açılmış. Ankara'da binlerce sanat eğitimcisi ve sanatçı yetiştiren ikinci büyük kurum olmuştur.Bölümün amacı orta öğretim kurumlarına resim öğretmeni yetiştirmektir. Yetenekli gençler bu bölüme seçilir yoğun bir sanat eğitimi ve öğretimi uygulanır. Program her çeşit resim,grafik ve tasarım uygulama eğitimi sayılabilecek atölye derslerini kapsar. Görev yapan ilk hocalar Malik Aksel ve Refik Epikman'dır Refik Epikman Sanayi Nefise Mektebinde okumuş 1924-1928 yıllarında Paris'de Julian Akademisinde öğrenim görmüş. Yurda dönünce İstanbul'da akademide kısa bir görev yapmış sonra Ankara'ya yerleşerek Resim-iş bölümünü kurulmasında büyük çaba harcamış. Malik Aksel Almanya'da öğrenim görmüştür. Leipzig Devlet Resim ve grafik sanatlar Akademisinde 1937-43 yılları arasında eğitimini tamamlayarak 1947-

51 yılları arasında G. E. E Resim-iş bölümünde grafik sanatlar öğretmenliği yapmıştır. 1932 ve sonrasında grafik derslerine Şinasi Barutçu ve Hayrullah Örs girmektedir. Akademide görülen 1935-50 yılları arası yenilenme hareketleri Ankara'da da görülmektedir. Barutçu yurt dışından dönüşünde bir gravür presi yaptırmış fakat savaş yılları olmasından dolayı araç gereç yetersizliğinden dolayı hiç gravür yapılmamış. Öğrencilere baskı olarak monotipi ve yüksek baskı teknikleri ile linol -ağaç baskı çalışmaları yaptırılmış. Bölümün kuruluşundan 1960 yılına kadar bölümde gravür çalışması yapılmamış(Akalan,2000,119).Bölümün kurulmasından itibaren Ankara, sanat etkinlikleri açısından yoğun günler yaşamaya grafik derslerinde baskı tekniklerini uygulamışlardır. Ferit Apa güçlü bir görsel algı ve desen yeteneğinden dolayı 1937 yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı burs ile Almanya'da Leipzig Akademisine gönderilir.Altı yıl baskı ve fotoğraf eğiti alıp yurda döner.Gazi Eğitim Enstitüsünde çalışır(Durmaz,2010,21) Ferit Apa, bu göreve 1951 yılına kadar devam etmiştir. 1965 yılından sonra Gazi Eğitim Enstitüsünde Nevzat Akoral ve Muhammer Bakır'ın uğraşlarıyla grafik derslerinde çukur baskı çalışmaları yapmışlardır. 1965-1970 yılları arasında Mürşide İçmeli ve Veysel Erüstün(1910-1987) baskı atölyelerinin geliştirilmesinde büyük uğraşlar vermiş sonucunda eğitim kalitesinin niteliği artmıştır. 1970 yılı başında Mürşide İçmeli bu atölyenin sorumluluğunu üstlenmiştir.Almanya'da grafik eğitimi almış Hayati Misman 1975 yılında yurda dönmüş göreve başlamış ve eserleri de önemli bir yer tutmaktadır.1970'li yıllarda atölye, tam işler duruma getirilmiştir. Uzun süre faaliyet gösteren bu üç eğitim kurumu, 1960'lı yıllarda yaşanacak olan özgün baskı resim sanatını büyük gelişmelere ve yayımlara merkez oluşturmuşlardır. İyi, güzel, çağdaş ve özgün olan yaratma çabası baskı tekniklerinin zenginleşmesine ve kalitenin yükselmesine yardımcı olmuştur. Özgün baskı sanatının temel taşlarını oluşturan bu üç eğitim kurumu zamanla bu alanda eser üreten yeni eğitim kurumlarının açılmasına zemin hazırlamıştır.1979 yılında ise Hasan Pekmezci (1945), bölüme atanmış ve ipek baskı atölyesini kurup yönetimini üstlenmiştir (Ekim,2018,274-275).

Bu alanda hizmet veren okullardan biri diğeri olan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu 1957'de İstanbul'da açılmıştır. Bu kurum o dönemin Avrupa'daki en ileri kurumlar örnek alınarak yapılmıştır. Okulun amacı Türk

endüstrisindeki desen, renk ve biçim sorunlarını çözmeyi amaçlamaktadır. Okulda Türkiye’den ve Almanya’dan seçilen yetenekli öğretmenlerle eğitim verilmiştir. 1958 yılında Almanya’dan dönen Mustafa Aslier (1926-1915)grafik bölümünde göreve başlamıştır.

1959 yılında Güzel Sanatlar Müdürü Nejat Sirel ve Resim Heykel Müzesi Müdürü Halil Dikmen’in ilgileriyle İstanbul Resim Heykel Müzesinde ilk ‘Halk Taş Baskı Sergisi" açılmıştır. Mustafa Aslier’in girişimcileri ile 1960 yılında özgün baskı atölyesi hizmete açılmıştır. Avrupa’da aldığı eğitimden dönen Mürşide İçmeli (1930-2014), illüstrasyon, grafik tasarım ve baskı resim konusunda çalışmalarda bulunmuştur.

Türkiye’de gravür tekniği ile eser üreten Türk ressamlar şöyle sıralayabiliriz:1930’lu yıllarda tahta üzerine gravür çalışan Turgut Zaim, önceleri gerçekçi giderek soyut tutumlu çeşitli teknikleri deneyen Sabri Berkel, Bedri Rahmi ve Eren Eyüboğlu, linolyum kazılarıyla Nurullah Berk ve Ercüment Kalmuk, Gravür ve grafik sanatlarını ağırlıklı uğraş edinmiş ressamarsa: Cemal Tollu, Devrim Erbil, Adnan Turani, Ferruh Başağa, Mustafa Aslier, Nevzat Akoral, Turan Erol, Aliye Berger, Fethi Karakaş, Fethi Kayaalp, Cihat Burak, Mustafa Plevneli, Muammer Bakır, Gündüz Gülönü, Güngör İbikçi, Necati Balaban, Erol Deneç v.b ‘dir.(Genç Larousse,1993, 1551).

Baskı resim geleneği 19.yy ikinci yarısının sonuna doğru başladığı kabul edilir. Bugün örnekler bulunmadığı resimlerde genellikle sanatçı da belirtilmediği için kesin tarihler bilinmemektedir. Bilinen tarihi olayların resimleri yapıldığı için bunlara dayanarak yapıldığı seneler tahmin edilebilir. Bu tür resimler arasında Süveyş Kanalı resmi, Meşrutiyet, Balkan Savaşı, Çanakkale, Kurtuluş Savaşı yılları bu tür baskı resimlerinin yapıldığı dönemlerdir. Baskı resimleri halkın çeşitli kesimlerinin ilgi duyduğu konular ele alınmıştır. Halkın büyük çoğunluğunu etkileyen olaylar baskı resminin konusu olmuştur. Halk hikayeleri ve kahramanları ol Ferhat ile Şirin, Kerem ile Aslı vb. inanca dayalı konularda Hazreti Ali’nin Devesi, Mekke Medine, Sultan ve Kahramanlar Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Selim, Mustafa Kemal, İsmet Paşa, Önemli olaylar Süveyş Kanalı, Eiffel Kulesi, Çanakkale Savaşı,Kurtuluş Savaşı,Gemi Resimleri Mahmudiye ,Melikçi Derya,Hamidiye

Zırlılısı,Yavuz Zırlılısı konuları ele alınmıştır. Bu konuların dışında Müflis Tüccar,Veresiye Veren-Peşin Veren isimli resimler gibi konularda ele alınmıştır.Bu resimlerin pek azını yapanın ismi vardır.Bazı gemi resimlerinde Ziya Arif,Mehmet Hulusi gibi isimler bilinse de başka bilgiler derlenmemiştir.

Sanat iddiası olmayan bu halk sanatçıları basılı halk duvar resmi geleneği kapanmış olur.

XIX. yüzyılda sanayi devrimi ile birlikte insanların önünde yeni ufuklar açılmış yeni keşiflerle hayat kolaylaşmış, haberleşmeler hızlanmış. Hızla gelişen bu düzen içinde fotoğrafın bulunması ile gravürün yerini almaya başlamış. Akademinin metal kalıplardan çukur baskı ve taş baskı atölyesi olmuştur. 1940 yıllarının başlarında bu atölyelerde yetişen sanatçılar Mazhar Olgun-Nejat Melih, Mümtaz Yener, Fethi Karakaş, Avni Arbaş, Kemal İncesu, Selim Turan, Ferruh Başağa, Nuri İyem ve Neşat Günal dır. Bu sanatçılar daha çok metal kazıma veya yedirme tekniği ile yapılmış tek renkli çukur baskılardır. Çok az sayıda da renkli taş basmalar vardır. Bu sanatçılar sonraki yıllarda pentür teknikleri ile tablo resim yaptıkları için bu ilk özgün baskılara bakarak sanatlarının asıl karakterini belirlemek zordur. Bu özgün baskıların , ismi geçen sanatçıların gençlik eserleri ve Türkiye’deki ilk bilinçli özgün baskı sanatı ürünleri olması açısından değerlidir(Aslıer,1989,161).

O yıllarda Türkiye’de bu atölyenin dışında yalnız akademide ve Aliye Berger’de küçük bir çukur baskı presi bulunmaktaydı. Bu atölye okul dışında sanatçıları yararına sunulmuştur. Bedri Rahmi Eyüboğlu, Aliye Berger, Cihat Burak gibi sanatçılarda buradan yararlanmışlardır. 1960 sonrası özgün baskı patlamasının ilk merkezini oluşturur.

1970 sonrasında İstanbul Atatürk, İzmir Buca, Samsun Eğitim Enstitüsü Resim-iş bölümlerinde gravür atölyeleri kurulmuş 1982 sonrasında ise yeni üniversitelerin Güzel Sanatlar ve Eğitim Fakülteleri kurulmaya devam etmiş.1970 ve daha sonrası mezun olarak adlarını duyurmuş son kuşak olarak sanatçıları şöyle sıralayabiliriz Sema Boyancı, Hasip Pektaş, Gültekin Yıldız, Çetin Bilgin ,Ayşegül İzer, Devabil Kara, Emin Koç,Bilgehan Uzuner,ismail İlhan, Muhammet Şengöz, Şakir Gökçebağ, Hayri Esmer, Cebraail Ötgün Hasan Kıran,...Genç kuşak

sanatçıların yetişmesinde ilk Ulusal(1972) ve Uluslararası (1974)Baskı resim sergileri ile, 1974 Devlet Resim ve Heykel sergisinde baskı resme ilk kez ödül verilmesinin rolü büyük olmuştur. Böylece baskı resimde bir patlama yaşanmıştır. Özellikle gravür tekniğinde her çeşit doku ve değerlerin yanı sıra malzemenin verdiği beklenmedik sonuç ve sürprizlerle sanatçılar yeni araştırmalara olanak sağlamıştır (Akalan,2000,143).

Türk sanatı çok eskiden beri insanı anlattığı halde, dinsel inançların baskısı altında kalmıştır. Yüzyılların, insanı resimle anlatma özlemi günümüz sanatçılarına aktarılmıştır. Günümüz resim sanatında, özellikle resim sanatında özgün baskı sanatında bu etki görülmektedir. Bu nedenle figüratif anlatımcılık, ögesel biçimciliğin ve deneyimciliğin önüne geçmiştir. Soyut biçim ve renklerle çalışan sanatçılar bile biçim ve renklerle soyut düzeyde dolaylı bir anlatım kullanmıştır. Bu sanatçılar nesnel biçimli soyut biçimli resimlerde simgeci anlatımcı biçim yorumları ve kurguları görülmektedir. Figüratif anlatımcılığın öne çıkması gerçek üstücü, doğal gerçekçi, aşırı gerçekçi olarak görülmektedir. Sanatçı resminde daha çok şeyi olayı ve duyguyu anlatmak istemesi gerçek üstücü, düşü veya çocuksu gerçekçi eğilimlere yönelmektedir.

Güzel Sanatlar Akademisinde 100, Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun 25 yaşına girdiği 1982 yılında sanatçı yetiştiren kurumların hepsinde isim değişikliği olmuştur. Akademiye Mimar Sinan Üniversitesi adı verilirken Mimarlık dışında bütün sanat dalları Güzel Sanatlar Fakültesi içinde toplandı. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu da Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesini oluşturdu. Eğitim Enstitülerinin Resim-iş bölümleri de birer bölüm olarak çeşitli üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlandı. Bundan sonra her üniversitede bir Güzel Sanatlar Fakültesi kurulmasını öngörüyordu. Sanat eğitiminin ülkemizin her bölgesine ulaşmasını sağlayacak bir gelişme olmuştur. Önümüzdeki son on yıl içinde sanatımıza yeni yetenekler ve yeni atılımları getireceği belirtilmiştir. Son yıllarda bu kurumlarda görev yapan sanatçıların ve öğrencilerin eserlerinde çağdaş ve özgün olma uluslar arası düzeyde buluşma yönünde ilerleme sağlayacaktır.

Özgün Baskının Yayılma Merkezlerine Göre Gruplara ayıracak olursak; 1936 yılından sonra Güzel Sanatlar Akademisinde başlatılan özgün baskı çalışmaları, bu

kurumun etki alanında özgün baskı resimler yapan ilk çağdaş sanatçı grubunu oluşturmuştur. Sabri Berkel, Fethi Karabaş, Ferruh Başağa, Mazhar Olgun, Nejad Melih, Mümtaz Yener, Kemal İncesu, Selim Turan, Nuri İyem, Neşet Günal, Fethi Kayaalp bu sanatçılardan yalnız Sabri Berkel ve Fethi Kayaalp 1960 sonrasında özgün baskı çalışmalarını sürdürmüş diğerleri Akademide öğrencilik yıllarında yaptıkları çalışmalarından sonra bu teknikte eserler vermişlerdir. Bedri Rahmi Eyüboğlu, Nurullah Berk 1960 sonrasında pentür çalışmalarının yanı sıra özgün baskı resimleri de yapmışlardır.

Bedri Rahmi Eyüboğlu kendi yaptığı birkaç metalden özgün baskı resmin yanı sıra guaj resimlerinden bir dizi çok renkli ipek baskı da yapmıştır. Nurullah Berk de linol oyma tekniği ile bir dizi özgün baskı resmi yapmıştır.

Nurullah Berk'in de linol oyma tekniği ile yapılmış özgün baskı resimleri vardır. 1960 sonrasında özgün baskı resim yapan diğer sanatçılar şunlardır: Özer Kabaş, Devrim Erbil, Ali Teoman Germaner, Süleyman Saim Tekcan, Alaatin Aksoy, Asım İşler, Şükrü Aysan, Utku Varlık, Tomur Atagök, Gül Derman, Tülin Serpen'dir. Mustafa Aslıer'in yönettiği atölyede de ikinci bir sanatçı grubu yetişmiştir. Bu atölyelerde yetişen sanatçılar ülkemiz sanatçıları arasına katılmışlardır bunlar Erol Deneç, Uğur Üstünkaya, Mustafa Pilevneli bu kurunda yetişen ilk kuşak sanatçılardandır. Ergin İnan, Sabiha Erengönül, Mehmet Uyanık, İsmail Türemen, Fevzi Karakoç, Muammer Durmuş, Sinan Baykurt, Kadri Özayten, Filiz Özayten, Mahmut Celayir, Demet Hamzaoğlu, Avni Koyun, İsmail Çoban ikinci kuşak isimlerdir. Son kuşak sanatçılar ise Berna Türemen, Tayfun Erdoğan, Gülüm Aripek, Yalçın Özel, Sema Temel, Elif Ayiter Görgün, Balkan Naci İslimyeli, Mehmet Özer, Gülşen Gürel 'dir. Gazi eğitim Enstitüsü Resim-iş bölümü kaynağı ile ilişkisi olan öncü kuşağın isimleri Nevzat Akoral, Muammer Bakır, Adnan Turani, Mürşide İcmeli, Veysel Erüstün, Nevide Gökaydın, Orhan Çetinkaya, İkinci kuşak isimler 1970-1980 yıllarında sanat çevresinde eserleri görülmeye başlanan sanatçılar arasında Mehmet Güler, Haydar Durmuş, Hayati Misman, Hasan Pekmezci, Hüseyin Bilgin, Akgün Büyükişleyen, Behiye Büyükişleyen, Zahit Büyükişleyen Gören Bulut, Ercüment Kalmık ve Cihat Burak'da özgün baskı resimler yapmışlardır.

Turgut Zaim, Mustafa Aslıer, Nevzat Akoral ve Mehmet Güler eserlerinde ülkemizin insanından kaynaklanan anlatımlarını arınmış simgeleşmiş nesnel biçimlerle çağdaş kurgu düzeniyle sağlanmaktadır. Turgut Zaim daha gelenekçi ve kompozisyonlarda doğaldır. Aslıer gerçek biçimlerde soyutlamalara gitmiş, kurguları geometriktir. Akoral biçim yorumlarında daha doğal, kurguda plancıdır. Mehmet Güler hem yorum hem kurguda daha liriktir. Bu sanatçılar simge biçim yorumcu ve anlatımcı olarak nitelendirilebilir.

Aliye Berger, Cihat Burak, Berna Türemen, Filiz Özyayten ve Gül Derman'ın resimlerinin ortak yanı çocuksu rahat ve içten gösterilebilir. Aliye Berger daha denemeci Cihat Burak daha bilinçli, Berna Türemen çocuksu yorumcu, Filiz Özyayten ise daha şiirsel gerçekçidir.

Düşü Gerçek Ötesi Yorumcular olarak Erol Deneç, Uğur Üstünkaya, Ergin İnan, Alaatin Aksoy ve Sabiha Erengönül'ün düşü anlatımında ortak yanlarını görüyoruz. Deneç ve Üstünkaya düşü yorumlarda ve genel kurguda daha soyutlamacı, Sabiha Erengönül ise daha gerçekçi ve şiirseldir. Ergin İnan çizgisel olarak çalışmalarını tamamlamaktadır. Alaatin Aksoy'un gerçekçi özgün baskıları yapmaktadır.

Mürşide İçmeli, Süleyman Saim Tekcan, Hüseyin Bilgin kurguda geometrik düzeyde biçimciliğe önem veriyorlar. Kurguyu özgün motif yorumlarını yerleştirmek yolu ile ayrı ayrı anlatımlara ulaşıyor. Fevzi Karakoç, Kadri Özyayten, Mehmet Özer resimlerinde özgün kişisel yorumlar yapmaktadırlar. Resmin genel yapısında Karakoç daha lirik, Kadri daha plancı, dokucu, Özer daha doğal bir anlatım oluşturmaktadır. Doku Biçim İkilemcileri olarak Mustafa Pilevneli, İsmail Türemen, Gündüz Gölünü ve Devrim Erbil biçim ve motif dokularından yararlanmada bir ortak yanları vardır(Aslıer,1989,176).

1986'da kurumdan ayrılan Misman 'dan sonra gravür atölyesinin yönetimini Güler Akalan devralmıştır. 1986'da Misman Bilkent, 1987'de Pekmezci Hacettepe Üniversitesinde özgün baskı atölyelerini kurmuş ve atölyelerde genç sanatçılar yetiştirmektedirler (Akalan,2000,135).

Bu konuda ülkemizde yetişmiş ve önemli eserler vermiş birçok sanatçı bulunmaktadır. Bunlarda bazıları aşağıda ele alınmıştır.

Süleyman Saim Tekcan (1940)

Trabzon'da doğdu.1961 yılında GEE Resim-iş Bölümü'nü bitirdi.1969-1971 yıllarında Almanya'da uzmanlık eğitimi gördüğü sırada ayrıca baskı-resim alanında da araştırmalar yaptı. 1983'te İDGSA'DAN lisans, MSÜ Güzel Sanatlar Fakültesi'nde sanatta yeterlilik diploması aldı. İlk kişisel sergisini 1976'da İstanbul'da açtı.1977'den başlayarak yurtdışında Norveç, İtalya, Çin ve Yugoslavya gibi değişik ülkelerde gerçekleştirilen grafik ve desen bienallerine katıldı. Birçok ödülün de sahibi olan sanatçı günümüzde MSÜGSF Resim Bölümü'nde hocalık görevini sürdürmektedir. Tekcan'ın özgün baskı teknikleri üzerinde uzmanlaşma aşamasını belgeleyen gravürleri, üst-üste bindirilmiş soyut –geometrik biçimsel oluşumları yansıtır. Doku-yüzey, parça bütün ilişkileri bu çalışmalarda estetik düzeyi ve kaliteyi belirleyen öğeler olarak karşımıza çıkar. Sanatçının daha yeni çalışmalarında at figürü ağırlıklı olarak yer alırken bu çalışmalarındaki teknik düzey ve diğer özellikler saklı tutulur. Baskı resim yanında, boya resim çalışmalarında da yoğunlaştığı yapıtlarında, sözü edilen temanın belirleyici bir nitelik kazandığı görülmektedir.”At ‘‘figürünün, tarih boyunca, dünyanın değişik yerlerinde ve kültürlerinde önemli bir yeri olduğu ve sanatçılar tarafından da kullanılmaktadır.

Tekcan'ın atlarında tüm bu geçmiş kültürün sentezleri bulmak olasıdır. Sanatçı kimi örneklerde işin içine tuğralı fermanları, kimi zamanda tuğraları veya Eski Türkçe yazıyı sokmaktadır. Bazı örneklerde atların gövdesini oluşturan fırça darbelerinin belirginliğini kaybetmeye başlayan ancak kaligrafiyle ilişkisi olduğunu gösteren öğelerden oluştuğuna tanık oluruz. Bu çalışmalar sanatçının uzun süren çalışma döneminin ürünüdür. Yapıtlarındaki figür anlayışı kendi kültür değerlerinin bir uzantısı olmakla birlikte, evrenseli yakalayan bir niteliğe bürünmüştür. Sanatçı yaşamını nasıl disipline ediyorsa, sanatını da aynı şekilde disipline ettiğini ifade etmektedir. Kimi yapıtlarında hacimsel öğeler, kavislerde, eğilimlerde, kimi yapıtlarında da hiçbir zaman rastgele olmayan karalaştırılmış çizgilerde bu nitelik ortaya çıkmaktadır. Süleyman Saim, özellikle son yıllarda yaptığı çalışmalarda tam soyutlamalara yönelmiştir. Biçimler renk ve doku geçişleri ve yinelemeleri ile yumuşatılmış gibidir (Gören,1998,202).

Resim 14. Süleyman Saim Tekcan, Gravür, 54x78 cm, 2011

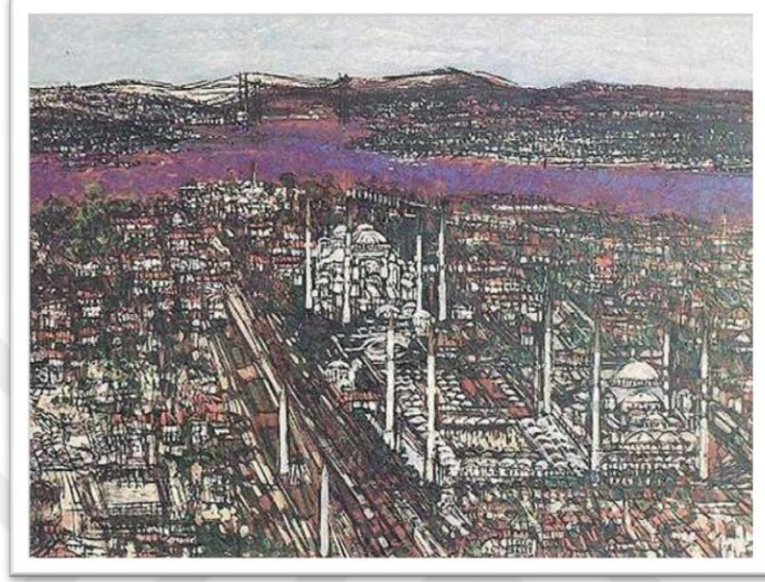
Resim 15. Süleyman Saim Tekcan, Gravür, 70x50cm, 1995

Devrim Erbil (1937)

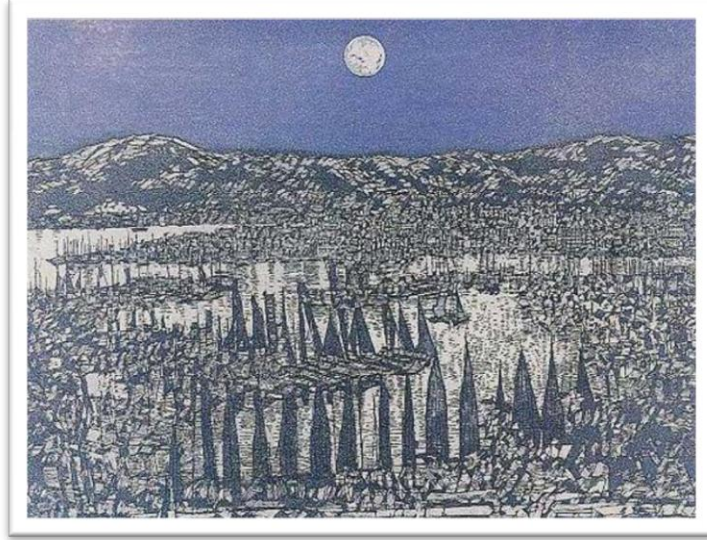
Salihli'de doğdu.1955'te İDGSA Resim Bölümü'nde Halil Dikmen ve Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun öğrencisi oldu.1959'da arkadaşlarıyla birlikte Soyutçu 7'ler Grubunu kurdu.1962'de Akademiye asistan olarak girdi.1963'te Tülay Tura,Altan Gürman ,Adnan Çoker ve Sarkis ile Mavi Grubunda yer aldı. Güzel Sanatlar Akademisi resim bölümünü bitirdi(1959). İlk kişisel sergisini 1959'da Ankara Milli Kütüphane'de açtı. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi adını alan bu öğretim kurumunda asistan (1962), doçent (1970), profesör (1981) ve Resim Bölümü Başkanı (1985) oldu. 1988'de Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Güzel Sanatlar Bölümüne atandı. 1975'te Görsel Sanatçılar Derneği'nin başkanlığını, 1979-82'de İstanbul Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nin müdürlüğünü yaptı. 1965'te İspanya hükümetinin bursunu kazanarak Madrid ve Barselona'da daha sonra Paris ve Londra'da incelemelerde bulundu. Başlangıçta ağaçları ve doğanın çeşitli görünümelerini geometrik biçimlere dönüştüren yağlıboya ve gravür çalışmaları yapmıştır. Bu alandaki çalışmalarını geliştirerek tek rengin daha çok mavinin egemen olduğu, figürle mekânın örtüştüğü resimler yaptı. Akrilik, ipek baskı gibi teknikleri denedi. Aynı bağlamda kuşları da işledi.1968 Tahran ve 1972 İskenderiye bienallerinde Devlet Resim ve Heykel Sergilerinde çeşitli ödüller aldı.1968'de Türkiye Çağdaş Ressamlar Derneğinin 1976'da DYO'nun ödüllere değer bulundu(Karabacaklı,1991,100-101).

Sanatsal gelişimini soyutlama temelleri üzerine kuran sanatçı Gencay Kasapçının renk benekleri ile gerçekleştirmeye çalıştığı doğa yorumlarını çizgisel bir üslupla oluşturmaktadır. Doğada her şeyin çizgiyle şekillendiği görüşünden hareket eden Devrim Erbil'in seçtiği konular kent ve doğadır. Sanatında çizginin dili hâkimdir. Tüm çalışmalarında çizginin sonsuz olanaklarından yararlanarak iç dünyasını dışa vurduğu gibi doğa görüntülerini de ustalıkla biçimlendirmiştir. Yapıtlarında yerel bir özgünlük vardır. Çizgisel kökenli bu resimlerinde tekrara ve tek düzeliğe düşmeden her tuvalde farklı oluşumların doğuşuna sebep olmakta yüzeye bağlı bu soyutlayıcı öğeler ile dekoratif bir özellik kazandırmaktadır. İstanbul'un kuşbakışı topografik görüntülerinde, her resminde tek renk tonlarını kullanarak geleneksel bağları koparmayan bir sistem uygulamaktadır (Ersoy,1998,61). Devrim Erbil resmin genel biçimini ve görünüşünü serbest ritimli

dokulara dönüştüren bir anlatım oluşturmaktadır. Nesnelere çıkan doku bir resimsel soyutlukta bütünleşmektedir

Resim 16. Devrim Erbil, İstanbul, Gravür, 60x80 cm, 1980

Resim 17. Devrim Erbil, Ay ışığında Marmaris, Gravür

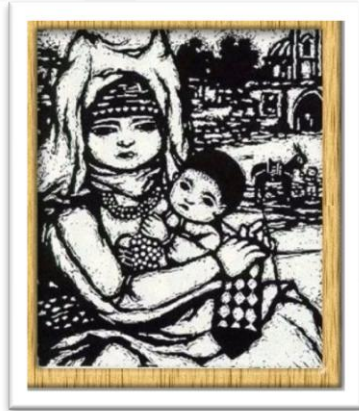
Turgut Zaim(1906-1974)

1906'da İstanbul'da doğdu.1974'te Ankara'da öldü.Saint Joseph Fransız Lisesini bitirdikten sonra Sanayi Nefise'ye girdi. Turgut Zaim'in günümüzde 39

özgün baskı resmi vardır. Bunların 24 tanesi çinko kalıptan çukur baskı,15 adedi linol kalıptan yüksek baskı tekniği ile yapılmıştır. Çukur baskıların 1930-1940 arası, yüksek baskıların 1960-1966 arası yapılmıştır. Kendi imzası ile sayılandırılıp tarihlendirildiği baskılar bulunmadığı için kesin yapılma tarihlerini bilmiyoruz.1906-1976 yılları arasında yaşamış bir sanatçı olarak kendi dönemi sanatçılar arasında en çok özgün baskı resim yapmış sanatçıdır.24 resimlik 15 resimlik diziler oluşturacak sürekli çalışma Turgut Zaim'e aittir.

Turgut Zaim'in Türk resminde yeri neyse, özgün baskıları da o yeri pekiştirecek niteliktedir.Turgut Zaim gravür çalışmalarında arık tarafını tercih etmiştir. Resimlerimde kişiliğimin baskın olduğunu, çocuksu bir havanın olduğu söylenir.

Turgut Zaim pentür çalışmalarında olduğu gibi özgün baskılarında da oyunsuz, yapmacıksız yalın ve iddiasız bir tekniği ve anlatımı tercih etmiştir. Bu içtenlik ve kendine güven onun özgün kişilik bütünlüğünü oluşturmuştur. Hiç bir akım veya eğilim doğrultusunda değildir. O kendi doğrultusunda eserler vermiştir (Asher,1989,158-159).

Resim 18. Turgut Zaim, Linolyum,18,5 x 22 cm,1930-31

Güler Akalan (1954)

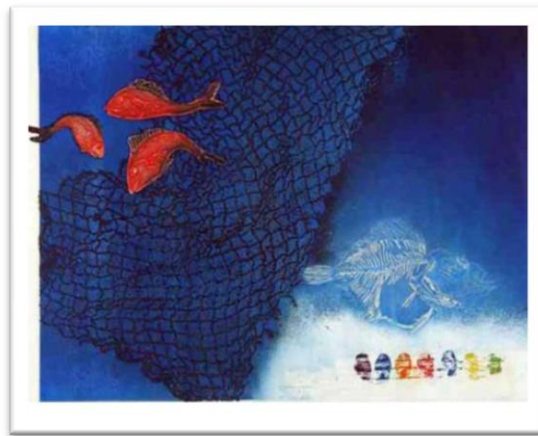
Niğde'de doğdu. 1975'te Samsun Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümünü bitirdi. 1981'de Gazi Yüksek Öğretim Okulu'na grafik asistanı olarak atandı. Aynı kurumda 1985'de yüksek lisans eğitimini ve 1987'de sanatta yeterliğini tamamladı.

1990'da yardımcı doçent, 2002'de doçent oldu. Sanatçı halen Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Köln, Dhakka, Dortmund, Helsinki ve Razgart olmak üzere yurt dışında 5, yurt içinde 20 kişisel sergi açtı. Uluslararası karma ve grup sergilerine, Kültür Bakanlığı'nın İskenderiye, Mısır, Viyana, Brüksel ve Madrid'de düzenlediği Çağdaş Türk Özgün Baskı, Resim Sergilerine, 4. Asya Sanat Bienali, 3. İspanya Grafik Sanatlar Bienali, Uluslararası, Exlibris Yarışması ve özel kuruluşların düzenlediği yarışmalı sergilere katıldı. Eserleri ile katıldığı yarışmalardan 20 ödül ve mansiyon kazanmıştır. Yapıtlarının bazıları yerli yabancı, resmi ve özel kurumların koleksiyonlarında bulunmaktadır (Küçüköner,2012,235).

Resim 19. Güler Akalan, Kılıç Yarası, Gravür , 54x67 cm, 2003

Resim 20. Güler Akalan, Yok Ediş, Gravür, 51x66 cm, 2003

Mustafa Aslier (1926)

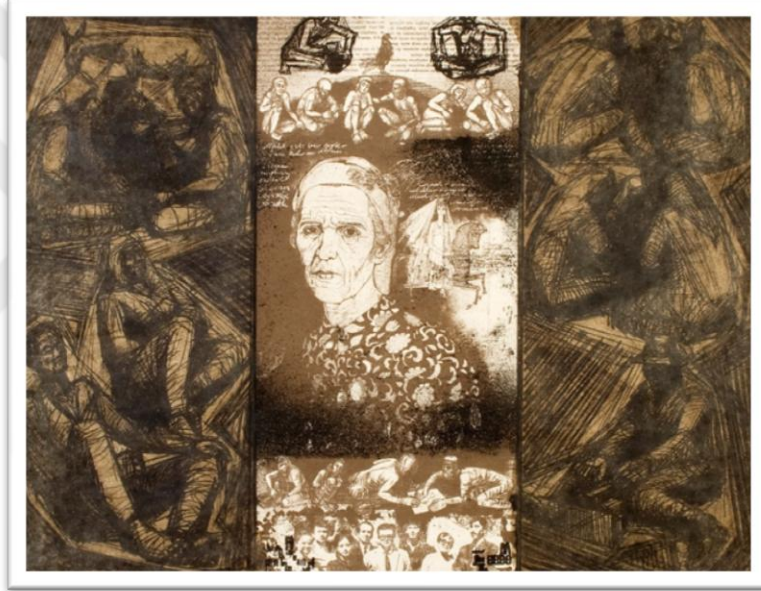
Bulgaristan Kırçali'de doğdu.1946-1949 yılları arasında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim –iş Bölümü'nde öğrenim gördü. 1950-1953 yıllarında Matbaacılık Meslek Lisesi'nde grafik resim hocalığı yaptı. 1951-1954 yılları arasında devlet bursuyla Münih Güzel Sanatlar Akademisi'ne gitti. 1954'te girdiği Stuttgart Güzel Sanatlar Okulu'nda 1957'de diploma aldı. Avrupa'nın çeşitli kentlerinde incelemelerde bulundu. Yurda dönüşünde İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'nda özgün baskı resim sanatı dersleri verdi. Daha sonra 1982-1986 yılları arasında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Sanatlar Dalı'nda öğretim üyeliği yaptı, çeşitli idari görevlerde bulundu. Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında birçok sergiye katıldı.Aslier gravür sanatçısı olarak ünlenmiştir. Kendine özgü bir stilizasyon anlayışı içinde, geometrik formlara uygulanan resimlerinde yöre temaları, simgesel öğelerle birlikte değerlendirilir. Yurdumuzda özgün baskı tekniklerinin gelişmesinde önemli bir işlevi olan sanatçının çalışmalarında tema olarak figür ağırlıktadır (Gören,1998, 157).

Geometrik bir şema üslupçuluğu ile gravür tekniğine yaklaşan Mustafa Aslier, bu dalın geleneksel işlevine uygun düzenlemeler gerçekleştirmeye çalışmıştır. (Tansuğ,2005,386).

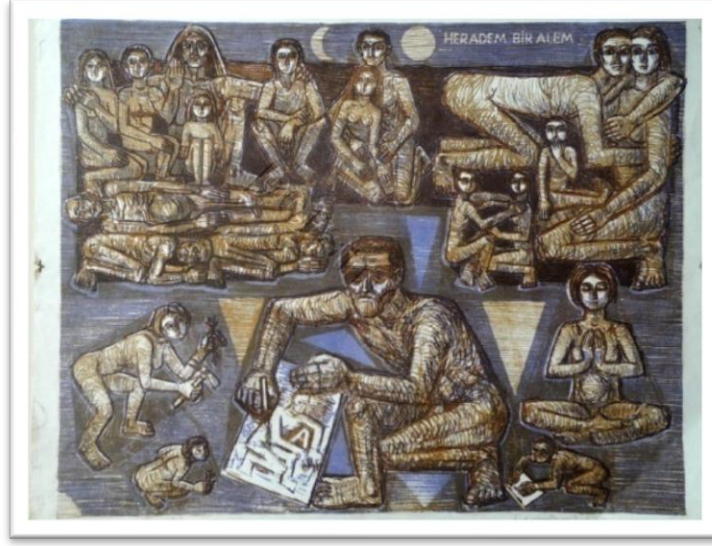
Mustafa Aslier, 1960'lardan bu yana ahşap ,litografi,metal gravür gibi baskı tekniklerinin birçoğunu uygulamış gerek uygulamada gerekse özgün baskı resmi yaygınlaştırmada çok önemli sorumluluklar yüklenmiştir.Konu olarak kalabalık semt kahvelerinden, tren istasyonlarından, kırsal yaşamdan kesitler, çizgiye dayalı figüratif istif düzenlemeleri ve özgünlük arayışı içinde ele alınmış bir Anadolu imgesi üzerine kurgulamıştır.Teknotik bir yapı karakteri içinde simetrik düzenlenmiş kompozisyonlara yer vermiştir. Soyut çalışmalar onun ikinci dönemini,insan davranış biçimlerini yansıtan soyutlaştırılmış ve simgesel bir anlatıma yönelmiş çalışmaları da son döneminin tipik ürünleridir. Geometrik mekan kurgulu, katı sert köşeli formlar içinde istiflenmiş figür ve yalınlaştırılmış nesnelere karşıt konumlarda dengeli ve hesaplı bir kompozisyon elemanları olarak ele alınmaktadır. Anadolu'nun eski uygarlıklarından kaynaklanan anıtsal kökenli bir görünüş kazanan yapıtlarında

ilk bakışta az hareketli durağan bir etki hakim olmasına karşın simetrik kontrast kurgulu çok figürlü kompozisyonlarda gizli bir dinamizm varlığını korumaktadır (Ersoy,1998,170).

Türkiye’de önemli bir yere sahip olan Mustafa Aslıer, gravür çalışmalarında figüratif istif düzenlemelerine yönelmiştir.1980 yılında Özgün Baskı İstanbul Sanatçıları grubunu oluşturan üyeler gravür tekniğiyle yaptıkları çalışmalarla bireysel olarak sürdürmüşlerdir. Bu alanda uzmanlaşan sanatçılar Fethi Kayaalp, Mustafa Plevneli, Mürşide İçmeli, Ergin İnan, İsmail Türemen ve Asım İşler’dir (Tansuğ,1991,308-309).

Resim 21. Mustafa Aslıer, Gravür, 55x52cm, 1981

Resim 22. Mustafa Asher, Gravür, 65x55cm, 1993

Asım İşler (1941)

Tirebolu’da doğdu.1960’da İstanbul Atatürk Lisesini bitirdi. İDGSA Yüksek Resim Bölümü’nden mezun oldu.1970’de devlet bursuyla Paris’e giderek Ulusal Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ve Atalier 17’de Prof. Heyter ile çalıştı. 1974’te yurda döndü ve İDGSA Resim Bölümü’nde hocalığa başladı. Günümüzde MSGSF Resim Bölümü’nde hocalık görevini sürdürmektedir. 1989-1990 yılları arasında Paris’te okuduğu okulda Dekoratif Sanatlar Ulusal Yüksek Okulu’nda ve Sorbonne Üniversitesinde Plastik sanatlar Bölümü’nde çağrılı öğretim üyesi olarak görev yaptı. İlk sergisini Paris’te Galerie FİAP’ta açtı.

Sepia gerçekçi gravürlerden çok renkli soyut yapıtlara kadar uzanan teknik çeşitlilik ve estetikte çalışmalar yapan sanatçının teknik olanakları, yapıtlarında soyut biçimleme anlayışına yeni bir içerik getirecek bir biçimde değerlendirdiği görülmektedir.

Sanatçı resim ve gravürde kendini ifade yolunda büyük bir coşkuyla yeni atılımlar peşindedir. Yapıtlarında manzara, figürler veya metafizik öğeler çoğunlukla somut elemanlardan esinlenerek ve genelde barok bir biçim altında çok kişisel bir tarz ve derin duyarlılıkla yorumlamaktadır(Gören,1998, 204).

Resim 23:Asım İşler,Gravür,60x50 ,1995

Resim 24:Asım İşler,Gravür,120x90,2001

Mürşide İçmeli (1930)

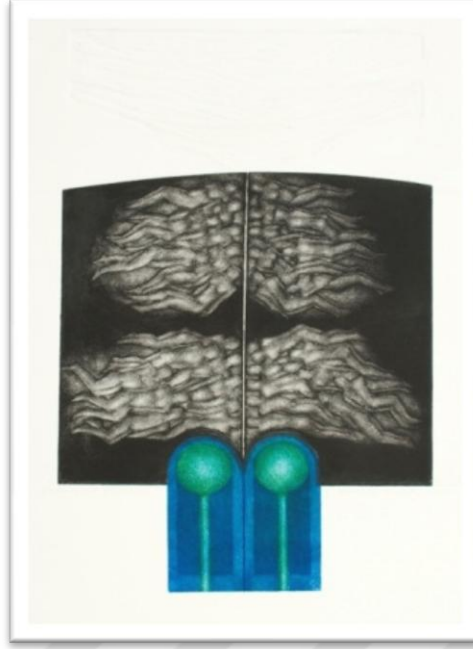
İstanbul'da doğdu.1953 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-iş bölümünü bitirdi.1961'de İspanya'da San Fernando Akademisi'nde gravür, Escuela National de Artes Graficas'ta litografi öğrenimini gördü ve uzmanlık derecesi aldı. 1962-1965 yılları arasında Londra'da Central School of Art and Design'da illüstrasyon çalışmaları yaptı. Yurda dönünce Gazi Eğitim Enstitüsü'nde hocalık yaptı. İlk kişisel sergisini 1976'da Ankara Alman Kültür Merkezi'nde açtı. Gravür teknikleri

konusunda yoğunlaşan çalışmalarında, soyut düzen şemaları içinde insan figürü ağırlıktadır (Gören,1998, 165).

Geometrik soyutlama içinde şematik figüratif bir düzenleme ile baskı resmin önde gelen isimlerinden biridir. Özgün baskı çalışmalarında akılcı bir tavırla benimsediği yöntem duygudan önce gelmektedir. Gravür sanatını öznel bir yaklaşımla benimseyen karmaşık figür yapısı ve istiflemeleri, rölyefleri ile sanatsal gücünü kanıtlamakta, varlık-yokluk, insan-doğa, yalnızlık gibi metafizik temalarda yoğunlaşmakta buda resimlerine dramatik bir etki yaratmaktadır. Çevresel etkilerden soyutlanmış insan imgesini içeriksel olarak zenginleştirilmektedir. Genelde resimlerinde geometrik düzenlemeler, dairesel soyut geometrik bölünmeler, kübist bir yaklaşımla şematize edilmiş figür istifleri birleştirilerek bütünler oluşturmaktadır. Geometrik ritimlerle evrene ilişkin simgesel sezgiler duyumsamakta, sanatsal duyarlığı teknik ustalıklarla birleştirerek resim sanatının çağdaş oluşumuna öznel bir katkı yapmaktadır (Ersoy,1998,172). Mürşide İçmeli resmin genel düzeninde tam geometrik biçimlerde ise nesnel ve geometrik karışımı simgelerde sayılabilecek bir anlatımı vardır.

Resim 25. Mürşide İçmeli,Umut Dünyası,Gravür,59.5x52cm,1986

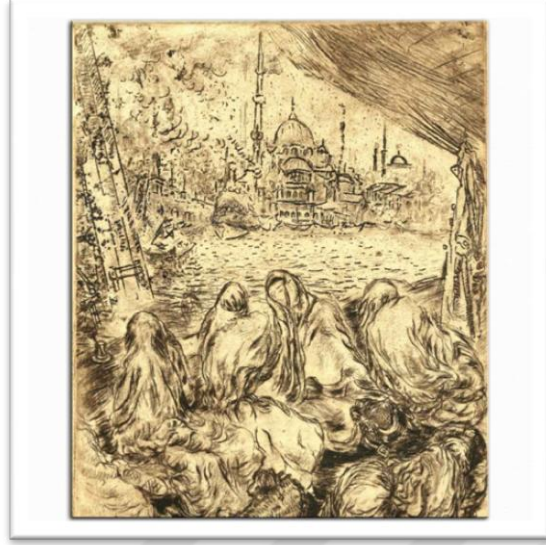

Resim 26. Mürşide İçmeli,Ağacın Gölgesinde,Gravür,46x38cm,1968

Aliye Berger (1903-1974)

İstanbul'da doğdu. Halikarnas balıkçısı olarak bilinen Cevat Şakir'in kardeşidir. Ortaöğrenimini Notre-Dame de Sion'da devam ettirirken çıkan Birinci Dünya Savaşı nedeniyle bu okul kapanınca, öğrenimini özel bir okulda sürdürdü. Ayrıca desen dersleri aldı. Daha sonra Macaristan'da halk ayaklanmalarına katılan ancak daha sonra Türkiye'ye sığınmak zorunda kalan Carl Berger Boronoi ile tanışıp evlenmesi, sanatçının yaşamında yeni bir dönemin başlamasına neden olmuştur. Berger İngiltere'ye yerleşip J.B.Wright'ın atölyesinde gravür çalışmaları yaptı. Türkiye'de ilk sergisini 1951'de yapıtlarının çoğunluğu gravür tekniğinde vermiştir. (Gören,1998, 110).

Aliye Berger 1950 yıllarında özel özgün baskı presi bulunan ilk sanatçıdır. Kendi çocuksu lirik anlatımı ile metalden özgün baskılar yapmış, resim öğeleri gibi oyma ve basma tekniğini her eserinde ayrı bir deneme oyunundaymış gibi değerlendirir. (Aslıer,1989,170).

Resim 27. Aliye Berger, Gravür Albümünden(1903-1974)

Fethi Kayaalp (1923)

Ezine’de doğdu. İlköğrenimini Bozcaada, ortaöğrenimini Çanakkale’de tamamladıktan sonra 1940-1946 yılları arasında İDGSA Resim Bölümü’nde eğitim gördü. Çeşitli liselerde resim hocalığı yaptı. 1986’da Akademi’de gravür atölyesinde çalıştı. Türkiye’de gravür sanatının gelişimine katkıda bulunan kuşağın üyeleri arasında yer alır. Çalışmalarında nesnel bir anlatım göze çarpar (Gören, 1998, 153).

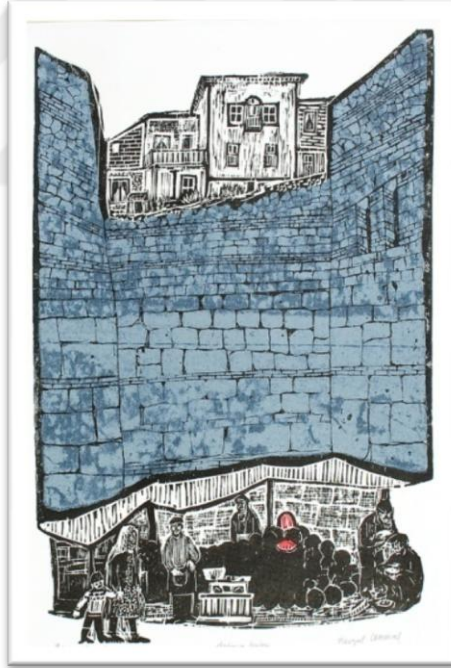
Resim 28. Fethi Kayaalp,77x58cm, Renkli gravür,1979

Resim 29. Fethi Kayaalp,77x58cm, Renkli gravür,1979

Nevzat Akoral (1926)

Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü'nden 1949 yılında mezun oldu. 1962 yılına kadar lise ve öğretmen okullarında Resim-iş öğretmenliği yaptı. 1962'de bir burs kazandı ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Indiana Üniversitesi'nde grafik alanında çalışmalar yaptı. Yurda döndüğünde Gazi Eğitim Enstitüsü'ne hoca olarak atandı. 1976'da emekli oldu. 1970 yılına kadar desen, çizgi ve leke gibi plastik öğeleri ön plana çıkardığı özgün baskı teknikleri ile Ankara Gecekondu'larını çalıştı. 1970'lerden sonra İç Anadolu insanının günlük yaşamını ve yöresel özelliklerini sağlam kompozisyonlarla yağlıboya ile yansıtmaya başladı. Üç yıl Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde başarı ödülü aldı. 1981 yılında Atatürk'ün 100. Doğum Yılı Sergisi Ödülü'ne layık görüldü. Sanatçının Devlet Resim ve Heykel Müzesi koleksiyonları ile özel ve resmi koleksiyonlarda yapıtları bulunmaktadır (Küçüköner,2012,187).

Resim 30. Nevzat Akoral, Ağaç Baskı, 30x23cm

Resim 31. Akoral, Pazarda Arabacılar,Ağaç Baskı,70x50cm,1967

Hayati Misman

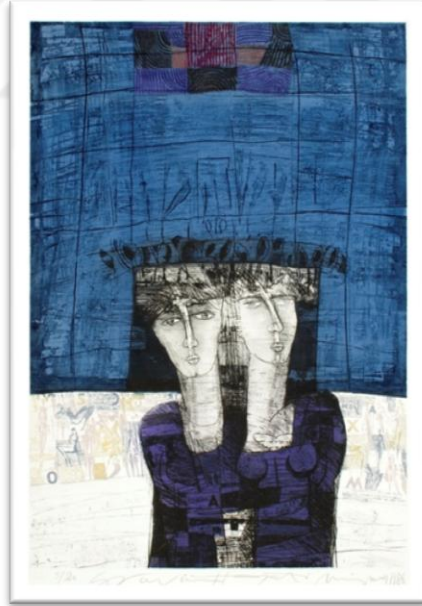
Konya' da doğdu 1945,1968'de Gazi Eğitim Fakültesi Resim iş eğitimini bitirdi.1975'de aynı bölümde göreve başladı.1970-1975 arasında MEB bursu ile Kossel Devlet Güzel Sanatlar Alanında grafik tasarım alanında ihtisas yaptı. 1975'te yurda döndü ve GEE Resim-iş Bölümünde göreve başladı. 1984'de sanatta yeterlilik tamamladı. 1973'te ilk kişisel sergisini Almanya Gottingen'de Kunstmark'da açtı.Türkiye'de ilk kişisel sergisini Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi Sanat Galerisinde açtı. 1987'de doçent oldu.1987-2001 arası Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesinde öğretim üyeliği yaptı.2001'de Hacettepe Güzel Sanatlar ve Tasarım bölümünde profesör oldu. 2005'de emekli oldu. Halen Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım ve Mimarlık Fakültesinde çalışmakta. Ülkemizde metal gravür ustalarından olan sanatçı önce geometrik biçimlerle ilişkilendirdiği büyük renk alanları ile resmin temelini oluşturmaktadır. Bu yapının üzerine spontane bir biçimde çizgisel ve figüratif bir yapı oluşturmaktadır (Küçüköner,2012,205).

Bir orta kuşak sanatçısı olan Misman'ın gravürlerinde çağdaş kadın imajı çevresinde oluşan hareketli bir atmosfer dikkati çeker.Misman ,Mürşide İçmeli ile birlikte Ankara'da Gazi Eğitim Enstitüsü'nde oluşturdukları grup ile özgünbaskı etkinliğini,daha yüksek düzeylere taşımakta önemli bir rol oynamıştır.Çalışmalarında büyük boyutlu gravürlerinde büyük lekeler ve soyut biçimler çalışmaktadır(Gören,1998,225).

Resim 32. Hayati Misan, Gravür, 32x45cm ,1998

Resim 33. Hayati Misan, Gravür, 98x65cm, 1986

Ergin İnan(1943)

1943'te Malatya'da doğdu. Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda öğrenim gördü(1964-1968).Salzburg'da Yaz Akademisi öğretim üyelerinden Emilio Vedova ile (1969)ve FAC bursuyla Münih Güzel Sanatlar Akademisi'nde Mac Zimmermann ile çalıştı.(1971-1973).Burslu olarak Münih ve Berlin Güzel Sanatlar akademilerinde araştırmalar yaptı. 1982'de Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. 1985'te profesörlüğe yükseldi. Gravür dalında yaptığı çalışmalara, iç dünyasının duyarlı izlerini mal edebilen Ergin İnan'ı aynı zamanda bir desen ustasıdır (Tansuğ,1991,385). Sanat yaşamına özgün baskı dalında başladı ve gelişim sürecinde boya resme döndü.İnan'ın yapıtlarında yaşam ve gerçeklik karşısında insan varlığının düşsel bağlamda tavrı ve yorumu öne çıkmıştır.

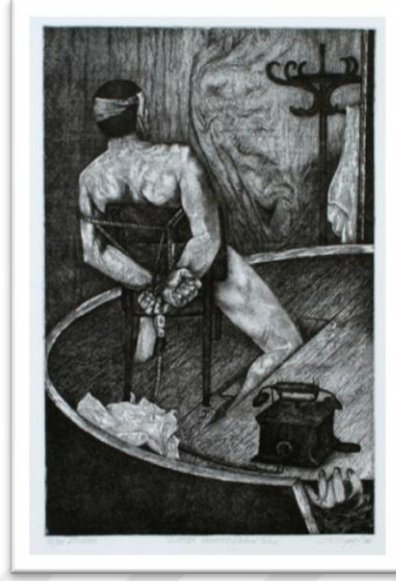
Ergin İnan'ın (1943)fantastik gerçekçi resimlerinde çok boyutlu, çok anlamlı ve çok görüntülü varlıkların sürekliliği ekolojik, biyolojik ve tinsel bağlamda ele alınmakta evrensel imgelerin yanı sıra kültürel imgeler de kullanılmaktadır. Yazı, kaligrafi, eski dinsel kitap sayfaları, eski mezar taşlarını anımsatan yazılı yüzeyler, portreler, yüzler, eller, böcekler yeni ve özgün anlatım biçimi içinde bu resimler yer almaktadır. Rönesans ustalarının çizgi ve betimleme kaygıları ile teknik ustalığı Ergin İnan'ın mistik arayışları ile Doğu Batı sentezine ulaşmakta doğal olan soyutlama gereksinimine duyulmadan olağanüstü yapılmaktadır. Sanatçı kendi iç dünyasını doğada aramakta ve seçtiği nesnelere böcekleri ve ya embriyonik insanları betimlerken resimle yazıyı birleştirmektedir. Doğa tüm canlılar, bitkiler, böcekler, insanlar İslam tasavvuf felsefesi, metafizik, mistik duyarlılıklarla, gerçeklik duygusu içinde ama gerçek olmayan nesnelere bütünü olarak resimlerde kullanmakta, çok elementli karmaşık görüntüler içinde tevekkülle yaşamı ve ölümü sorgulamaktadır (Ersoy,1998,139).

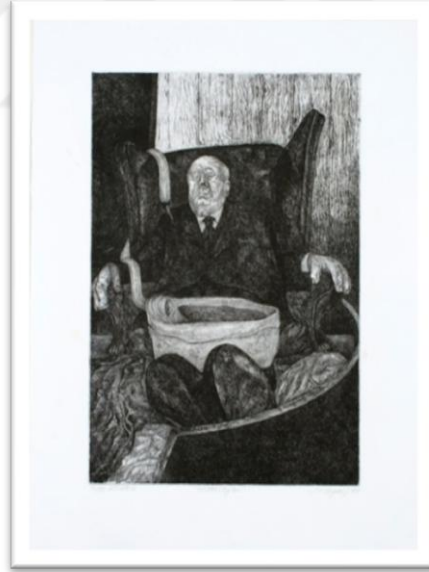
Resim 34.Ergin İnan ,Soyut Böcek, Gravür, 60x45cm,2015

Resim 35. Ergin İnan,Karışık Teknik,30x23cm,2001

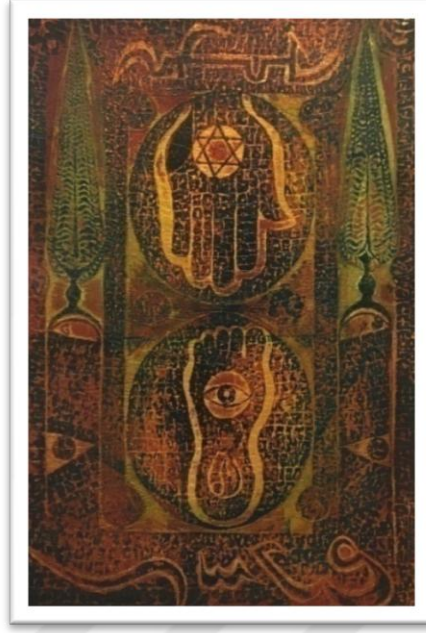
Resim 36. Aydın Ayan, Elektrik işkencesi, Gravür,59,5x32,1985

Resim 37. Aydın Ayan, Patron, 29,55x32,1986

Resim 38.Fevzi Tüfekçi,Sessiz Bekleyiş,Ahşap gravür,2005

Resim 39. Gungör İblikçi, Gravür, 59x39cm, 2012

Resim 40. Gungör İblikçi, Gravür, 64x47cm, 2007

Resim 41.Merve Yıldırım,Gravür,50/5,İsimsiz,2008

Resim 42.Merve Yıldırım,Gravür,Balıkların Dansı,50/1,20

Resim 43.İsmail Hakkı Demirtaş,Gravür,İsimsiz

İKİNCİ BÖLÜM

2.GRAVÜR TEKNİKLERİ

2.1. İLGİLİ TANIMLAR

Çağdaş Türk Gravür Sanatının Tarihçesi, Ahmet Aydın Kaptan'ın Eserleri adlı çalışmada geçen içerik ile ilgili genel tanımlar ele alınmıştır. Bu tanımlar alanında anlatımı önemli olduğu için verilmiştir.

Gravür: Ağaç, taş veya metal bir levhanın oyularak işlenmesi ve bunun bir yüzeye basılması tekniğidir.

Biçim: Bir şeyin şekli anlamına gelir.Tabloda biçim, O tablonun tümünün yapı bakımından kuruluşuna denir. Plastik sanatlarda biçimin, derinliği olan anlamı vardır. Bir tablonun biçimi dendiği zaman, Tablonun konusu dışındaki muhtevası kastedilmektedir (Turani,1966,22).

Ritim:Genel anlamda bir kompozisyonda farklı unsurların münevabe ile ve muayyen aralıklarla birbirini izlemesi (Turani,1966,103).

Altın Oran: Yüzyıllar boyunca sanatta uyum ve oranlandırma açısından en yetkin boyutları verdiği varsayılan düzen bağıntısıAltın oran elde edilmesi için çok sayıda yaklaşım vardır en genel yaklaşım şudur: Bir doğru parçası öylesi iki parçaya ayrılmalıdır ki, küçük parçanın büyüğe oranı, büyük parçanın bütüne oranına eşit olsun. Bu durumda yaklaşık olarak %61.8 değeri bulunur. Altın oran, bir yapıt yaratılırken kurulabilecek düzen bağıntılarından, hiç de zorunlu olmayan biridir yalnızca (Sözen,2011,23).

Estetik: İnsan tarafından gerçeğin estetik özümsemesinin temel ilkelerini ve kanunlarını inceleyen felsefi bilim alanı (Eroğlu,2013,51).

Estamp: 18.yüzyılda beğenilen tabloların gravür olarak çoğaltılması. Bu ,o dönemdeki bir burjuva tavrıdır (Eroğlu,2013,51).

Tram: Resmi oluşturan, ışık ve gölgeyi ayarlayan noktacıklara denir (Eroğlu,2013,134).

Özgün baskı:Yaratımı ve baskısı bir sanatçıya ait olan,çeşitli baskı tekniklerinin(litografi,serigrafi,yüksek ve alçak baskılar vb.)kullanıldığı ve amacı belirli sayıda çoğaltmaya dayanan resimlere denir.(Eroğlu,2013,101).

2.2. KLASİK GRAVÜR TEKNİKLERİ

Yüksek Baskı, düz yüzeyli ahşap, linol, plastik, flexiglass vb malzemelerin üzerine desenin yapılmasından sonra beyaz alanların oyma aletleri ile oyulup kalıptan atılması ve geride kalan yüksek yerlere tampon ya da merdane ile boya verilerek bir kağıda yada benzeri yüzeylere baskı yolu ile aktarılması ile elde etme yöntemine denir.

2.2.1.Ağaç Gravür

Ağaç gravürünün ilk malzemesidir. Ağacın lifleri yönünde kesilerek hazırlanmış olan materyalin üzerine ana hatlarıyla bir desen çizilir. Kâğıt üzerine çıkmasını istediğimiz hatlar siyahla belirlenir ve çevresi kazınarak şeklin ortaya çıkması sağlanır. Tahta üzerine yapılan bu çeşit yontma gravür Dürer'in eserleriyle doruğuna erişmiştir.

Sınırsız boyalı gravür ya da uç tahta gravürde, baskı altında birleştirilmiş veya birbirine yapıştırılmış kare ve dikdörtgen biçiminde küçük tahta parçaları kullanılır. Bu pürüzsüz alana yassı oyma kalemleriyle işlenir (Genç Larousse,1993,1548).

Ağaç oymabaskı kalıpları yapmak için 2,2 cm kalınlığında ağaç bloklar ve oyma kalemi denen basit kesici aletler kullanılır. Oyulacak tahta kalıp tezgâh üzerinde bulunan deriden yapılmış bir kum torbasının içine konup sol elle sıkıca tutulur. Sağ elin başparmağı ile işaret parmağı arasında tutulan oyma kaleminin sapı avuç içine iyice oturtulur. Çeşitli büyüklük ve biçimlerde olan oyma aletleri geriye doğru kalınlaşır. Bu nedenle oyulan çizginin genişliği oyma kaleminin ağaca ne kadar batırıldığına bağlıdır. İnce bir çizgi için oyma kalemi ağaca batırılır. Daha kalın bir çizgi için alet ağaca daha çok batırılır. Eğri çizgiler oyma kaleminin yönünü değiştirerek değil, ağaç kalıbı kum torbasının içinde döndürülerek yapılır.

Desenin çizimi tamamlanınca kalıbın üzerinde kauçuk merdaneye mürekkep sürülür.Daha sonra mürekkepli yüzey üzerine bir tabaka kâğıt dikkatlice konulur ve kalıptan kâğıda net bir baskı çıkana kadar kâğıdın üzeri kaşık sırtı ile ovulur.

Ağaç oymabaskısının en güzel örnekleri arasında, 19.yy ağaç oymabaskıcılığının babası sayılan İngiliz Thomas Beick'in yaptığı kuş ve hayvan resmi baskıları sayılabilir.

2.2.2. Kalburlama Gravür:

Ahşap oymanın farklı bir tekniği olan Kalburlama Yöntemi 1430-90 yılları arasında sıkça kullanılmıştır. Aletler ile kalbur görüntüsü verecek şekilde delikler verilerek yapılmıştır. Bürin aleti ile delikler birleştirilerek desen işlenmiştir. Ağaçların lifleri çalışmanın rahat yapılmasını engellediği için bazen ahşap yerine kurşun, kalay ve bakır alaşımli yumuşak metalden plakalar da kullanılmıştır.

2.2.3.Uç Tahta Gravür Tekniği:

19. Yüzyılda gelişen, hassas baskı tekniğidir. Sanatçı deseni ahşabın üzerine çizer. Başlangıçta ağaç üzerinde ağaç oymada olduğu gibi çalışılmıştır.Desen çizgiler halinde bloğun üzerine aktarılmıştır.Uçları keskin aletlerle kalemle çizgi çiziyormuş gibi yapmak zorunda olunca,yöntemin özelliklerinden dolayı malzemeye tümüyle yabancı kalınmış buna karşın birçok kazıma ustası olmuştur.Ağaç gravür bir röprodüksiyon aracı olarak konumunu ancak işlemlerle gravür çizgi ve yarım tonlu gravürde daha iyi ve basit bir yöntem olarak ortaya çıkıncaya kadar korumuştur(Brunner,2001,32).

2.2.4. Bürinle Bakır Oyma Baskı (Engraving):

Bürin ile bakır plakanın oyularak yüksekte kalan yerlerine boya verilip basılması yöntemine Oyma Baskı (Engraving) denir. Bu yöntem Almanya'daki ağaç baskı tekniğinden sonra uygulanmaya başlamıştır. Bir bakır levhanın ağaç kalıba göre dayanıklılığı daha çok ve en ince detaylara varılması avantajı sebebi ile kitap resimlemede ve serbest resim alanında sanatçılar tarafından kullanımı kısa sürede artmış ve yüzyıllar boyunca en çok kullanılan teknik olmuştur. Bürin, bir tarafı sivri

kalacak şekilde enine çaprazlamasına kesilen ve dörtkenarı olan bir çelikten elde edilen bir kazıma aletidir. Bu alet, sanatçının kendinden uzağa hareket ettirmesi ile kullanılır. Sapı zemine yaklaştırılır ve çizgi üzerinde ileriye doğru itilir. Geriye iki tarafı V şeklinde ve pürüzsüz oyuklar bırakır. İnce çizgiler için bürin iyice yatırılır. Kalın ve geniş çizgiler için bürinin sapı yukarı kaldırılır. Daha sağlıklı oyuklar ve istediğimiz şekilde çizgiler elde etmek için bakır plakaları kullanmak daha doğru olur. Oyma işlemi sırasında bürin ileri itilirken plaka da diğer elle bize doğru çekilir. Aleti hiç kaldırmadan dairesel çizgileri yapabilmek için diğer elimiz ile plakanın boş ve geniş tarafından tutularak ters istikamette döndürülür. Oyma sırasında bürinin ağzından çıkan talaşlar plakadan alınır. Oyulan yerler ağaç baskıda ki gibi boş alanlardır resim üstte kalan yerlerdedir.

2.2.5.Linol Baskı (Linocut):

Linolyum düz ya da dokulu olan esnek (flexi) plastik karışımli muşamba tarzında malzemelerdir. Yapıları gereği kolay oyulabildikleri için gravür sanatında çok kolay ve geniş bir kullanım ağı oluşmuştur. Bu hazır kaplama linolyumların dışında gravür için özel linolyumlarda üretilmektedir. Linolyum lif içermeyen yapıdadır. Bu yüzden ahşaba göre çok daha kolay oyulabilmektedir. Maket bıçaklarıyla ve oyma uçlarıyla kolayca her yöne rahatça oyulabilir. Linolyumun kolay oyulması sebebiyle hem profesyonel sanatlar tarafından tercih edilmekte hem de üniversiteler, liseler, ilköğretim okullarında ve özel sanat eğitimlerinde kolayca kullanılabilir.

2.2.6. Damga baskı:

Bu teknik için önce bir ağaç kalıp hazırlanır. Resim kalıba işlenir ve oldukça derin bir şekilde oyularak boş alanlar kalıptan çıkartılır. Bu kalıbın diğer ağaç baskı kalıplarından farkı resimli yüzeyin arka tarafındaki yüzeyde kalıba monte edilmiş bir tutacak sapın olmasıdır. Kalıp oyma işi bittikten sonra elle bu sapından tutularak boyaya kuvvetlice bandırılır ve kalıp elle kaldırılarak baskı yapılması istenen kağıt, kumaş vb yüzeye hızla vurulur. Böylece görüntü o yüzeye geçmiş olur Bu teknik Eski Türk geleneklerinden biri olan yazma baskıcılığında kullanılmıştır.

Kadınların başlarına bağladıkları yazmaların üzerindeki resimler ve motifler bu yöntemle basılıyordu (Küçüköner,2012,76-79).

2.3. ÇUKUR BASKI TEKNİKLERİ

Bakır veya çinko gibi metallere yapılmış ince ve düz bir yüzeye sahip olan plakalara el yordamı ya da asit gibi değişik kimyasal ve fiziksel oyma ve aşındırma işlemleri ile müdahalelerle elde edilen çukurlara boya verilip yüzeyde kalan yerleri temizlendikten sonra plakanın kağıt gibi bir yüzeye baskı yolu ile aktarılmasına Çukur Baskı Yöntemi denir.

Tahta üstüne çukur gravürün tersine metal üzerine kazınır. Perdahlanmış metal levhanın bütün yüzeyine mürekkep vurulur yalnız çukur yerlerde boya kalacak şekilde silinir. Hazırlanan levha üzerine kâğıt konulur ve özel baskı makinesi ile kâğıda geçirilir.

Oymabaskı için kullanılan metaller çelik ve bakırdır. Daha sert olan çelikle çalışmak kolay değildir fakat çelik kalıplar kolay aşınmadığı için bir kalıp ile istenilen sayıda baskı yapılabilir. Bakır kalıplar ise yumuşak olduğu için kolay işlenebilir ama kolay aşındığı için uzun süre kullanılamaz. Bu nedenle oymabaskı kalıbı olarak kullanılacak bakır levhalar özel bir işlemle sertleştirilir.

Metal oymada kullanılan oyma kalemleri ağaç oymada kullanılanlardan daha dayanıklıdır. Bakır levhalar ince olduğu için oyulan çizgiler her zaman yüzeyseldir, hiçbir zaman kalıbın kalınlığının dörtte birini geçmez. Oyma işlemi ağaç baskı gibi yapılır. Desen çizilip tamamlanınca kalıp çukur baskıda olduğu gibi mürekkeplenir üzerine baskı kâğıdı serilir ağır çelik merdane arasından geçirilir böylece mürekkep kâğıda geçer.

Andrea Mantegna, Marcantonio Raimondi, Jean Duvet ve Albrecht Dürer Rönesans döneminin, William Blake 19.yy Eric Gill ve Stanley W.Hayter de yakın zamanların ünlü oymabaskıcılarıdır.

Bu teknikte kalıp olarak bakır, çinko veya çelik levhalar kullanılır. Başka çeşitli kalıplar denense de en başarılı sonuçlar bakır ve çinko levhalarda alınmaktadır. Kalıpta çizgiler, çeşitli koyulukta lekeler, yumuşak ton geçişleri, sert ve yumuşak çizgiler, dokular elde edebilmek için çeşitli kazıma, oyma, yedirme araç gereç ve malzemeleri kullanılır.

Çukur baskı, metal plakanın oyularak veya kazınarak derinleştirilmiş çizgi ve dokularına mürekkep verilerek yapılan baskı tekniğidir. Bu teknikte kalıp olarak 0.5 mm'den 2mm.kalınlığına kadar olan düz ve temiz yüzeyli çinko, alüminyum ve saç plakalar kullanılır. Çukur baskı teknikleri elle oyma(kuru kazı) ve asitle aşındırma(sulu kazı)olmak üzere ikiye ayrılır(Atar, 1993,87-90).

2.3.1.Kuru Kazı Dry Point:

El yordamı ile bakır ve çinko gibi madenlerden yapılan metal levhaların üzerine asit gibi kimyasallar kullanmadan çizici,kazıyıcı aletlerle yapılan , her türlü tarama ve çizgilerin olduğu çukurlara boya vererek pres yolu ile kağıt gibi yüzeylere aktarılması tekniğidir.

Kuru kazıda amaç boyayı çukurlara vermektir. Kuru kazımda aletler plakaya dik tutulur her yöne hareket ettirilebilir.Sivri uçlu kalemin ahşap sapı elle tutulur. Kuru kazı aletleri bilek ve kol gücü ile çizik yapıp kanal açmak oldukça zahmetli bir iştir.Sivri uçlu aletin kontrolünü yapmak zordur. Kuru kazıma gravürde sıkça uzunlamasına atılmış tek yöne giden birbirine paralel çizgilere karşın enlemesine giden çizgilerin kesiştiği yerlerde de köşeler görürüz. Bu sert çizgi yapısı kuru kazı gravürün en önemli özelliklerindedir. Resimsel bir görüntü oluşur. Kuru kazıma tekniği attığımız çizgilerden dolayı, boya verilip baskı alındığında gravür kağıdın üzerine en hafiften koyuya yavaşca kalınlaşarak geçen bir çizgi görürüz. Kuru kazıma ucu plakayı yarararak ilerler. Kenarda çapaklar oluşur. Boya verildiğinde hem ana çukurdaki boya hem de çapağın arkasında kalan boya kağıda basılır.Kağıda ana çizgiyi paralel olarak takip eden hafif tonlu ince çizgilerde oluşur. Bazende ara tonlar oluşur hatta füzenin desen kağıdına verdiği etkiyi yakalarız. Kuru kazıma yönteminde gravür boyası plakaya parmak yada tamponlarla verilir.

2.3.2.Noktalama Tekniği:

Çekiç ve sivri uçlu aletler kullanılarak plakaya yuvarlak ve küçük oyuklar açılır.Bazen oyuklar daha kolay görmek için büyüteç kullanılabilir.Noktaların derin ve sık olduğu yerlerde koyu alanlar,noktaların seyrek ve derinliği az olan yerlerde ise

açık tonlar oluşur Bir durum baskısı alınır gerekli görünürse tekrar noktalama yapılır ve resim tamamlanır.

2.3.3.Mıhlama Gravür:

Kazıma ucu ile plakaya yuvarlak oyuklar yerine köşeli noktalar işlenir.Noktalamalarda yuvarlak oyukların bazı köşelerinde çentikler oluşur. Bu çapaklar ister temizlenir istenirse kullanılabilir. Düzensiz çizgiler ve oyuklar oluşur. Çok fazla kullanılan bir yöntemdir.

2.3.4.Niello Tekniği:

Gümüş ve altın levhalar üzerinde asitle yada elle oyma ile elde edilen oyukların siyah kimyevi maddeler ile doldurulur. Yüzey siyah beyaz ton değerleri elde edilir.Bu teknik ile yapılmış gravürler başlangıçta dekoratif amaçlı kullanıldı. Daha sonra bu kalıplara boya verilerek basılarak gerçekleşti.

2.3.5. Mezzotint (maniere noire, siyah yöntem):

İnce dişleri olan bir aletle metalin yüzeyi dok ulandırılarak boya tutucu çukurlar elde edilir. Yüzeye verildiğinde bu küçük çukurlara dolan boya baskıda yoğun bir siyahlık yaratır (Eczacıbaşı,1997,1414).

Bu yöntem iki yönden alışılmaktadır. Plakanın hazırlık safhasında oldukça yoğun bir fiziksel çalışma gerektirir. Beylik çizim dediğimiz yöntemde baskı tekniklerinin tersine desen koyu zemin üstüne açık şekilde çizilir. Plaka yüzeyinin geneli mürekkep verilip baskı alındığında yoğun ve düz, siyah bir yüzey vermeye üzere düzenli olarak pürüzlenir. Ara tonlar ve beyazlar bu dokunun farklı derecelerde düzleştirilmesiyle elde edilir. Sonuçta tasarım çizgiler yerine tonal lekelerle oluşturulmuş olur. Bu yöntemde tonal geçişler oluşmakta fakat temelinde kuru kazıma tekniklerinden daha boyasal etki vermeye üzere bir röprodüksiyon yöntemi için icat edilmiştir. Tonal etkinin olması tekniğe yumuşak atmosferik bir etki verir (Artist Modern Dergisi, 2007,72).

Bakır levhanın yüzeyine sivri uçlu tümsek olan özel bir oyma aracı gezdirir. Böylece kadife görünümlü siyah bir yüzey elde edilir. Pürüzlü yüzeyler belli

oranlarda giderilmesiyle ışıklar ve ara renkler belirir. Mezzotinta olarak da adlandırılır.

Salt bakır levha üzerinde, baskıda siyah kadife dokusu veren değerler elde edilir. Bunun için dişli bıçak metal yüzeyinde beşik salları gibi sağa sola hareket ettirerek nokta dizileri oluşturulur. Nokta kenarlarında oluşan yığıntılar mürekkebi tutarak koyu alanlar oluşmasını sağlar. Ayrıca dişli makaralarla da çeşitli derinlik ve yoğunlukta dokular elde edilir. Yüzeyde beyaz değerler elde edilmek için sıyrıcı veya miskala ile noktacılar elde edilir (Atar, 1993,87-88).

Bakır, çinko, demir ya da sarı metal plakanın yüzeyi önce temizlenir. Plakanın arka yüzeyi, asitlerden korumak için lak ile kaplanır. Plakanın ön yüzeyine ise asit oyma tekniği için hazırlanmış gravür verniği, yumuşak fırça ile yaklaşık 30 C ısıtılmış tandır üzerinde ince bir şekilde sürülerek kaplanır. Verniğin üzeri is ile kaplanırsa siyahlaşan plakanın yüzeyindeki verniğe desenin işlenmesi daha kolay kontrol edilir. Desen plakanın yüzeyine metal gravür uçları ile çizilir. Burada dikkat edilecek nokta çelik kalemlerle sadece verniğin kaldırılıp alınmasıdır. Çelik kalemlerin metal üzerine gereğinden fazla bastırılması halinde oluşacak metal çapakları çizgilerin niteliklerini, düzgünlüklerini bozar. Metal plakanın üzerindeki vernik çelik kalemlerle alındıktan sonra, plaka bir asidin içerisine yatırılır. Daha önce gücü denenmiş asit içinde, istenilen değerdeki çizgileri elde etmek için belirli bir süre bekletilir. Asitten çıkartılan plaka, su ile yıkandıktan sonra üzerindeki lak ve gravür verniği çözücüler ile temizlenir (Artist Modern Dergisi,2009, 57-60)

2.3.6. Ofort (Asitli oyma):

Oyma baskının bir türü de asitli oyma baskı ya da ofort baskıdır. Çizilecek desen bakır, çinko ya da demir levhanın üzerine asitli oyma yöntemi ile geçirilir. Bunun için önce levhanın üzeri balmumu reçine ve katran karışımı ile aidi dirençli bir malzeme ile kaplanır. Basılacak desen bir çelik iğne ile kazınarak geçirilir. Çizgilerin derinliği metal yüzeyi ortaya çıkaracak ama metali oymayacak biçimde ayarlanır. Desen çizimi tamamlandıktan sonra levha nitrik asit banyosuna batırılır. Kaplamanın kazınıp metalin açığa çıkmış olduğu yerleri aşındırıp üstündeki kaplama temizlendikten sonra metalin yüzeyinde desenin silik bir görünümü ortaya çıkar. Desenin

bazı yerleri kalıba daha belirgin olarak işlenmesi istendiği zaman bu yerler açık bırakılarak yeniden aside dirençli karışımla kaplanır ve asit banyosuna sokulur.

Hazırlanmış olan kalıba yağlı, yoğun bir baskı mürekkebi sürülür. Kalıp hafifçe ısıtılarak çizgilerin içine mürekkebin iyice girmesi sağlanır sonra kalıbın parlak yüzeyindeki mürekkep silinerek temizlenir. Yalnızca üzerindeki desenin içinde mürekkep kalmış olan kalıp artık baskıya hazırdır. Sonra suyla nemlendirilmiş baskı kâğıdı kalıbın üzerine yayılır üstüne birkaç tabaka kauçuk konur ve kalıp baskıya verilir. Metal bir yatağa yerleştirilir kalıbın iki ağır metal merdane arasından geçirilmesiyle baskı yapılır. Merdanelerin arasından geçerken sıkışan kalıptaki mürekkep, üzerindeki kâğıda geçer. Kalıbın üzerinden dikkatlice kaldırılan kâğıtta görülen desen tam istenen biçimde basılmış olmayabilir. Prova baskı denen bu baskı incelenir değişiklikler kalıp üzerinde ve gene asitli oyma yöntemi ile yapılır. İstenen sonuç alınana kadar prova baskıları değişiklikler sürdürülür. Son provadan sonra baskıya geçilir ve kalıp aşınana kadar yüzlerce baskı elde edilir

Asitli oymabaskının birçok üstünlüğü vardır bu yöntemle yapılan baskıda çizgiler kabartma olarak basılır böyle bir resme el sürülünce kabartma çizgiler kolayca fark edilir (Tüzün,1993, 258-261) .

Metal Plaka üzerine aside dayanıklı verniğin kazınması ile oluşturulan çizgi ve dokuların asitle aşındırılarak oyulması işlemine ıslak kazı denir. Kalıp olarak çinko, bakır, alüminyum ve saç plakalar kullanılır. Asitle aşındırmada en çok uygulanan sıvı vernik ve tonlama tekniğidir(Eczacıbaşı,1997, 1413-14).

2.3.7.Sıvı Vernik Tekniği (Eau-forte)

Hafif meyilli tutulan metal plakanın yüzeyine 1 ölçü toz reçine,2 ölçü balmumu,2 ölçü asfalt benzin veya terebentinle oluşturulan sıvı vernik yumuşak bir fırça ile sürülür kuruduktan sonra desen üzerine çizilir. Desen, tığ kalem veya çelik uçlu araçlarla çizilerek çıplak metalin ortaya çıkması sağlanır. Sonra plakanın arka yüzeyine kapatıcı vernik veya çelik şasi boyası sürülür, kurutulur, asit banyosuna atılır. Çizilerek ortaya çıkarılan metal, asit tarafından aşındırılır. Asit banyosundan çıkarılan plaka temizlenir, baskı işlemine geçilir.

2.3.8. Kroyan Tekniği:

Kurşun kalem ile kağıt yüzeyinin üzerine yapılan çiziklerin benzer bir dokuyu kalıbın yüzeyi üzerinde elde edebilmek amaçlanır. Elle tutulan bir sapın ucuna teker şeklinde ileri geri yürütüldükçe birden çok aynı sıralı dişlerin yer aldığı rulet topuz kafalı aletlerin kullanılması ile yapılır. Doku verme işlemi kalıba lak sürülmeden hem de lak sürüldükten sonrada yapılabilir. Lak üzerine yapılan dokularda dişlerin lak üzerinde oluşturduğu küçük izler asit tarafından oyulur. Laksız parlak yüzeye yapılan dokular ise kendiliğinden boya tutacak kadar oyuklar oluşturulur.

2.3.9. Aguatinta (Tozlama Leke Tekniği)

Bu teknikte doku ve boya tutucu yüzey elde etmek için sanatçı, reçine tozlarını metal plak üzerine serper ve metali hafifçe ısıtarak bu tozların yüzeye yapışmasını sağlar, ardından da metal yüzeyi asitle oyar. Böylece yapıtına değişik tonlamalar verilmiş olur.

Bu baskı yönteminde leke elde edilir. Temelde plakaya bu tonal etkiyi vermek üzere yüzlerce küçük çukurun asitle indirilmesidir. Isıtılarak küçük damlacıklarla erimeleri sağlanan reçine tozu tanelerinin homojen bir biçimde plakaya yayılmasını içerir. Issıdan uzaklaşan plaka sertleşecek ve asitle indirimin uygulanmasından sonra tümde bir intaglio etkisi elde edilir. Tonlama tekniği olarak da bilinen bu teknikle koyudan açığa ara değerler elde edilir. Metal yüzeyinin tonlanmasında iki yöntem kullanılır. Pozitif tonlama için terebentinle sulandırılmış vernik plakaya sürülür üzerine suyu emen tuz, un, şeker veya kemik tozu serpilir. Plaka soğuk suya daldırılır. Yüzeydeki tanecikler suyu emer ve vernik çözülür. Böylece plakanın yüzeyi metal noktacıklar halinde açılır. Negatif tonlama için metal plakanın yüzeyine reçine veya asfalt tozu serpilir. Serpme işlemi, tülbent veya naylon bayan çorabına doldurulan toz reçinenin plaka yüzeyine serpilmesi ile veya tozlama dolabından yararlanılarak yapılır. Plaka bir ısıtıcı üzerine gezdirildiğinde toz tanecikler eriyip, saydamlaşarak metale yapışır. Plaka yüzeyinde tonlama yapmak için reçine veya asfalt tozu yerine sprey boya da kullanılabilir. Pozitif ve negatif yöntemle hazırlanan plaka asit banyosuna atılır. Aşındırmadan sonra mürekkeplenme ve baskı işlemine geçilir.

Farklı doku etkileri elde edilebilecek, farklı bir aquatint tekniği ise, tuz veya şekerin vernikle birlikte kullanılmasıdır. Bunun için plaka ince bir katman halinde sıvı sert vernikle kaplanır ve kurumadan önce plakanın üzerine tuz dökülür. Tuzlar verniğe yapışana kadar plaka ısıtılır ve daha sonra soğumaya bırakılır. Kuruyan plaka ılık su küvetine yatırılır. Eriyen tuzlar plakanın yüzeyinde küçük noktacıklar açar. Daha sonra plaka, reçineli plaka gibi aside indirilir. Bu teknik şekerli çini zemin tekniğini andırır (Bayav, 2013,113).

2.3.10.Şekerli Lak Tekniği (lift ground):

Çini mürekkebine toz şeker dökülüp karıştırılır. Temizlenip hazırlanan plaka masa üzerine bırakılır. Yapılacak resim için farklı numaralarda fırça gereklidir. Gerekli olan fırçalardan birini şekerli çiniye batırılıp plaka üstüne resim ters olarak yapılmaya başlanır.Plaka aktarıldıktan sonra kurumaya bırakılır. Küvet ılık su ile doldurulur. Şekerli çini olan kısımlar ılık su içinde kabarıp ve patlar. Parmak ile müdahale ile bu kısımlar soyulur. Vernikli alanlar etkilenmediği için resim ortaya çıkar. Plaka isteğe bağlı olarak asit küvetine bırakılarak derin oyma uygulanır. Plaka yada toz reçine verilip asitleme uygulanır. Şekerli çini baskıda iyi sonuçlar verir.

2.4. Baskı Tekniklerinde Kullanılan Simgeler

Baskı resim teknikleri basit olarak üç sınıfa ayrılır; Yüksek, Çukur, Düz Baskı. Bu tekniklerin tercih edildiği baskılar uluslar arası simgelere sahiptir. Bunlar;

	Çukur Baskı	Intaglio Printing	Tiefdrucktechniken
C	Çukur baskı	Intaglio printing	Blinddruck
C1	Çelik oyma	Steel engraving	Stahlstich
C2	Hakkak kalemiyle bakır oyma	Burin engraving	Stich mit Grabstichel hergestellt
C3	Asitle yedirme	Etching	Radierung
C4	Kuru kazıma	Dry point	Kaltnadel
C5	Akuatinta	Aquatint	Aquatinta
C6	Vernikli, şekerli yumuşak yüzey yedirme	Soft - ground etching	Weichgrundätzungen
C7	Mezotint	Mezzotint	Mezzotinto
C8	Palstik gravür Yeniden Çoğaltma	Engraving on linoleum Reproductive	Platten für Tiefdruck aus Linol Reproduktiv
P3	Fotogravür	Photoengraving	Heliogravur
P4	Tifdruk	Commercial Photoengravure	Industrielle fotografur
P10	Çelik oyma Yüksek Baskı+1	Etched steel printing Relief printing	Stichtiefdruck Hochdrucktechniken
X	Yüksek baskı	Relief printing	Blinddruck
X1	Ağaç baskı	Woodcut	Holzschritt
X2	Ağaç oyma baskı	Wood engraving	Holzstich
X3	Linolyum baskı	Linocut	Linolschnitt
X4	Metal oyma baskı	Relief -printed engraved	Hochdruck von gestochenen oder radierten platten aus metal
X5	Metalle çukur-yüksek baskı	Relief -printed metal plates created for intaglio printing	Hochdruck von Metallplatten für Tiefdruck gefertigt
X6	Plastik oyma baskı	Relief -printed engraving of other materials	Hochdruck von Platten aus anderen Materialien, Plastik
X7	Taş oyma yüksek baskı Yeniden çoğaltma	Stone satmp Reproductive	Steinsiegeldruck Reproduktiv
T	Tipografi, yazı baskı	Typography	Buchdruck, Typendruck
T1	Laynotayp baskı	Linotype	Linotypie, Zeilensatz
T2	Ağaç oyma yüksek baskı	Photoxylography, facsimile wood engraving	Fotoxylografie
T3	Lastik damga baskısı	Commercial rubber stamp	Kommerzieller gummistempel

Tablo 1.Baskı Resim Tekniği Simgeleri

P1	Kilişe baskı	Line block with or without photography	Klisschee fotomechanisch oder von Hand hergestellt
P2	Yarım ton kilişe baskı Düz şablon ve elektronik baskı	Half tone; photozincography Flatbed, stencil and electronic printing	Klisschee, Fozozinkografie Flach, stencil und elektronische techn.
L1	Taş baskı	Autolithography	Autolitografie
L2	Transfer taş baskı	Autography	Umdruckverfahren, Autography
L3	Ofset çinkosuyla baskı	Zincography	Zinkflachdruck
L4	Alüminyum baskı	Algraphy	Algrafie, Aluminiumdruck
P8	Fotograf	Original photograph,	Original- fotografie
S	Şablon baskı	Stencil	Schablone
S1	İpek baskı	Silkscreen	Siebdruck
S2	Boyama şablonla baskı	Mimeography	Mimeografie
S3	Balmumu kâğıtla baskı	Katazome	Katazome
S4	Hurma suyu ile kapatma baskı	Kapa	Kappa
CGD	Bilgisayarda özgün tasarım	Computer generated design	Original Computergrafik
	Yeniden çoğaltma	Reproductive	Reproduktiv
P	Fotografik çoğaltma	Photographic reproduction	Photomechanische Verfahren
P5	Fototayp	Collotype	Lichtdruck
P6	Fotolitografi baskı	Process transfer lithography	Fotolithografie
P7	Ofset baskı	Offset	Offset
P9	Fotografik ipek baskı	Serigraphic Reproductive	Fotosiebdruck
CRD	Bilgisayarda çoğaltma	Computer Reproductive design	Computerreproduktion
Y	Fotokopi Diğer simgeler	Photocopy Other symbols	Fotokopie Andere Symbole
U	Sınıflama dışı	Technique not listed	Weitere Techniken
MT	Karışık teknik	Mixed technique	Mix
--/...	Kalıpsayısı/	Number after the technical symbols	Ziffer nach den Symbolen
/ .mon	Monotip baskı	Monotype	Monotypie
/ col	Elle renklendirme	Hand- coloured	Handkoloriert

Tablo 2. Baskı Resim Tekniği Simgeleri

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER

Bu çalışma, doğrudan gözlem yöntemleri içerisinde bireysel monografi tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Bireysel monografiler, bir kişinin belirli uzmanlık alanının derinlemesine araştırılmasında kullanılan bir tekniktir (Aziz, 2008). Bireysel monografi biyografik çalışmalardan ayrılan nokta, çalışmaya konu olan bireyin hayatının her aşamasının kronolojik olarak araştırılmasının gerekmemesidir. Bu teknik söz konusu bireyin, uzmanlık alanının ayrıntıyla araştırılıp incelenmesidir. Araştırma yöntemi olarak iki farklı yaklaşım kullanılmıştır. İlk olarak sanatçı ile birebir yüz yüze mülakat yöntemi kullanılmıştır. Bu şekilde sanatçının eserlerinin ve sanat anlayışının kendi anlatımıyla ve yorumlarıyla anlatılması amaçlanmıştır. İkinci olarak ise nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Sanatçının sanat hayatı boyunca ortaya koymuş olduğu 100'ün üzerinde eseri bulunmaktadır. Bu eserler istatistiksel örnekleme yöntemlerinden tabakalı basit örnekleme yöntemi ile sanatçının üretken olduğu süreç içerisinde 10'ar yıllık periyotlara ayrılmıştır. Sanatçının her bir periyot içerisinde ürettiği eserler arasından random yöntemi ile toplam 50 adet eseri seçilmiş ve niteliksel olarak incelenmiştir. Ressam Ahmet Aydın Kaptan'ın sanatı ve sanata bakış açısını çözümleme yoluna gidilmiştir.

Ayrıca gravür sanatı ve tarihi hakkında literatür taramaları da araştırma yöntemlerimiz arasında yer almaktadır.

3.1. ESERLERİN ANALİZİ

Bu çalışmada Çağdaş Türk Gravür sanatında Ahmet Aydın Kaptan'ın yetkin sanat anlayışı, gravür sanatının gelişimine katkıları ve Çağdaş Türk gravür sanatına etkileri incelenecektir.

Ahmet Aydın Kaptan'ın eserleri yapım yıllarına göre kronolojik olarak sıralama yapılmıştır. Kaptan'ın eserleri betimleme, çözümleme, yorum ve yargı özelliklerine göre sınıflandırılarak incelenmiştir. Sohbetlerde elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilmiştir.

Feldman modeline göre :

Betimleme: Bu eserde neler görüyorsunuz?

Çözümleme: Renkler nasıl düzenlenmiş, hangi renk hâkim? Hangi çizgiler kullanılmış, çoğunlukla hangi çizgiler mevcuttur ? Açık koyu değerlerle kompozisyon ve dengesi sağlanmış mıdır? Eser genelinde hangi doku vardır, Nesnelere eserde nasıl yerleştirilmiş, tekrar eden figür ve nesnelere var mı? İlk bakışta dikkatinizi çeken nedir? Sanatçı bu eseri hangi teknikle yapmış olabilir?

Yorum: Tanımlama ve çözümleme basamağındaki bulguların esas alınarak yorumlanmasıdır. Sanatçının vermek istediği ileti sizce nedir? Bu eserde ne anlatılmak isteniyor? vb. sorular yorumlanır. Sanatçının anlatmak istedikleri yorumun içinde yer alır. Buna eserin içeriği denir.

Yargı: Eserin genel değerlendirilmesidir. Eleştiri ölçütlerine göre yapılır. Eserin niçin ünlü, güzel veya değerli olduğu kesin bir yargı ile belirtilir(Mirza,2011,20)

3.2.EVREN VE ÖRNEKLEM

Çalışmanın evreni Çağdaş Türk gravür sanatçılarıdır. Çalışmanın örneklemini ise amaçlı örneklem yöntemi uygun olarak seçilmiştir. Sanatçı Ahmet Aydın Kaptan çok sayıda eser üretmiş olması, özgün ve farklı nitelikte eserler olması, alanında ödüller almış olması ülkemizde ve yurt dışında tanınıyor olması gerekçesiyle çalışmanın örneklemini olarak seçilmiştir. Sanatçı eserleriyle evreni temsil etmekle birlikte çalışmalarının özgünlüğüyle çalışmanın amacına uygundur.

3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmanın verileri Ahmet Aydın Kaptan'ın eserleridir. Araştırma için bizzat sanatçı ile temasa geçilmiş ve sanatçı Ahmet Aydın Kaptan'ın eserleri monografi yöntemi doğrultusunda derinlemesine incelenmiştir. Ayrıca sanatçı ile sohbet edilerek bilgisine başvurulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1.AHMET AYDIN KAPTAN'IN HAYATI VE ÇAĞDAŞ TÜRK GRAVÜR SANATINDAKİ YERİ

Resim 44.Ahmet Aydın Kaptan

Tirebolu'da 1943 yılında doğan Ahmet Aydın Kaptan, Perşembe İlk öğretmen okulunu bitirdikten sonra ve Fikri CANTÜRK' den ilk sanat eğitimi dersini almıştır. Gazi Eğitim Enstitüsünü 1963 yılında kazanarak Mürşide İÇMELİ' den gravürü ,Adnan TURANİ, Nevin GÖKAYDIN, Adnan TURANİ' den sanat eserleri incelemeyi , Kayhan KESKİNOK' tan biçim gramerini öğrenmiştir. Gelenekleri olan ,yaşamını ona borçlu olduğunu söylediği Gazi Eğitim Enstitüsündeki Mürşide İçmeli' nin atölyesinden 1967 yılında mezun olmuştur. Özgün baskı resim ağırlıklı çalışmalarının yanında yağlı boya resmede yer vermiştir. Fakat gravür tekniği onun kendini anlatım yolu olarak daha yakın hissettiği için bu tekniğe daha fazla yönelmiştir. Okumuş olduğu Gazi Eğitim Fakültesi Resim-iş bölümündeki hocalarından çok etkilenmiş onlardan aldığı bilgiler doğrultusunda kendinden de

birçok şey katarak kendi sanat dilini oluşturmuştur. İlk gravürünü Gazi E.E. okurken 1964-67 yıllarında yapmıştır. Mukavvadan Çarşafıllar adlı ilk oyma baskı eserini yapmıştır. Sanatçının bu eseri Devlet Sergisine girmiştir. Bu okulda görsel sanatların alt yapısını ve felsefesini almış ilerde sanatçı olarak uygulamayı düşündüğü sanatsal motivasyonu oluşturmuştur. 68 kuşağının yetiştirdiği sanatsal özgürlük ortamını duyumsayarak kendini her alanda yetiştirmiştir.10 yıllık süre içinde Tunceli-Perşembe -Giresun Öğretmen okullarına çalışmış bu süreçten sonra Nazilli Eğitim Enstitüsüne atandıktan sonra özgün baskı çalışmalarına başlamıştır. 1979 yılında Samsun Eğitim Enstitüsüne atandığında bu okulda gravür presinin olması nedeniyle çok sevdiği gravür sanatıyla buluşmuş öğrencileriyle birlikte özgün baskı derslerine gravür (ağaç-metal)çalışmıştır. Bunu bir kırılma noktası olarak kabul ederek bundan sonraki süreç içerisinde daha fazla aktif olarak çalışmalar yapmaya başlamış. Çağdaş Türk Gravür sanatında yerini çalışmalarında yüzeyi geometrik parçalara bölerek, düşlediği dışa vurduğu imgeleri bu yapısallık içine yerleştiren, yaşadığı büyüdüğü çevreden etkilenmiş konularını özgün bir şekilde aktarmasından ayrıca çalışmalarında özgün baskı tekniklerini bir arada kullanarak sanat eğitimine bir yenilik getirmiş olmasından almaktadır. Kullandığı figürleri, objeleri birer obje olmaktan çıkmış bir sanatsal eleman olarak kullanmıştır. Ahmet Aydın Kaptan'ın çalışmaları modernist, dışavurumcu bir sanat anlayışına sahiptir. Modern sanatın tarihine kısaca bakacak olursak modern sanat 19.yy sonları ile 20.yy değişen toplumsal ve ekonomik ortamın getirilerine uygun bir sanat yaratma çabasıyla geleneksel, tarihsel ya da akademik biçim ve kalıpları yıkmaya yönelen , çok çeşitli akımları, kuramları ve eğilimleri içerir.

Modern resmin başlangıcı tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte,19.yy Fransa'da başladığı düşünülmektedir. Gustave Courbet, Edouard Manet ve izlenimcilerin resimleri, akademik geleneğe karşı çıkışı ve görsel dünyanın daha doğalcı bir anlayışla betimlenmesi arayışını simgeler. Bu sanatçıların devamı olan ard izlenimciler ise gerek geleneksel tekniklere ve konulara karşı çıkışlarıyla, gerekse geliştirdikleri kişisel bakış açılarıyla modern sanatın ilk temsilcileri sayılabilir. 1890'larda Avrupa'da birbiri ardınca ortaya çıkan akım ve üsluplar modern sanatın çekirdeğini oluşturmuştur. Bunların en önemlilerini sayacak olursak Yeni İzlenimcilik, Fovizm, Kübizm, Simgecilik, Nabi'ler Art, Nouveau, Gelecekçilik,

Dışavurumculuk, Dadacılık, Gerçeküstücülük, Pop sanat, Ops anat, Yeni Nesnelcilik..... Bu akımların ortak noktası 20.yy yaşamının değişen koşullarına karşı farklı bir anlatım biçimi ile verilmiş duygusal tepkidir(Ana Britannica,1989,163). Modern sanat ile birlikte ortaya çıkan dışavurumculuk kavramı güvendiğimiz, bizi korumasını umduğumuz, içimizdeki bilinmeyen şeyin simgesi anlamında kullanılmaktadır. Hapsedildiği zihinden dışarı çıkmaya çalışan ruhun belirtisidir. Paniğe uğramış ruhların verdiği bir tehlike işaretidir. İşte dışavurumculuk budur (Batur,2002,229). Tarihsel gelişimine bakacak olursak kısaca 19.yy sonunda Kuzey Avrupa'da (Almanya, İsveç ve Norveç)ortaya çıkmıştır. Ekspresyon (ifadecilik) kelimesinden türemiştir. Ekspresyonistler duygularını şiddetli fırça vuruşları ve renklerle ifade etmişlerdir. Bu terim ilk kez 1910'da Paul Cossier sergideki bir resim önünde alaycı bir ifadeyle bunun ekspresyonizm örneği bir resim olduğu söylenmesiyle kullanılmış. Şaka yolu ile çıkan bu tanımlamayla akımın adı sanat çevrelerince kabul görmüştür (Yaman,2012,115). Bu üslupta resmin anlamı salt resimde görülen şey olmaktan çıkmış, dış dünyanın gerçeği değil sanatçının kendi gerçeği olmuştur (Kaya,2009,100). Modern sanat akımının içinde gelişen dışavurumculukta üslup anlayışı resmin anlamı ile yansıtılan nesne bütünüyle birbirinden kopmuştur. Kişisel yaratıcılık ve düşsel bir itki ile gerçekler yeniden ortaya konmaktadır. Dışavurumcular için gerçek, kişinin içindedir. Dışarıdan görülen gerçek özgün olmaz, sanatçı tarafından yaratılamaz. Nesnenin anlamı onun görüntüsünün arkasındadır. Bu üslubu benimseyen sanatçı artık başkalarına güzel görüneni vermek yerine kendi için önemli olanı yansıtmaktadır. Dışavurumculuğun kaynağı duygularla yoğunlaşma, deforme edilmiş biçimler, şiddetli hisleri açığa çıkaran bir hüzdür. Dışavurumcu üslupta nesnelere yer aldığı mekan ve bunların çevresindeki boşluk, düşünülmeden kullanılan çarpıcı kontrast renkler deformasyona uğramış figürdür. Kişinin derinliklerinde yatan yaşanmış deneylere biçim veren bir sanatsal üslup olarak değerlendirilmektedir (Ersoy,1998,110).

Almanya'da genç sanatçı kuşağı gelenekten koparak yeni bir tarz oluşturmuşlardır. Geleneksel akademik eğitime, Fransa'yı geriden takip eden geç kalmış izlenimci tarzda ve romantik anlayışla yapılan manzara resimlerine karşı tepki olarak ortaya çıkmıştır. Dışavurumculuk tanımı ilk kez 1911 yılında Alman yazarlar tarafından Fransız fovistlerin sanatını tanımlamak için kullanmışlardır. Akımın sanat

anlayışı sanatçının iç dünyasını çizgi ve renkler aracılığıyla yansıtmaktır. Buna göre iç dünyayı duyguları daha güçlü ifade edebilmek için deformasyona başvurulabilir, renkler doğal özelliklerinden kopartılabilir düşüncesi hakimdir. Norveçli sanatçı Edvard Munch'un Çılgılık (1893) tarihli resmi Dışavurumculuğun öncü örneklerinden biri olarak değerlendirilebilir (Erden,2016,142).Ahmet Aydın'ın çalışmalarında da bu üslup anlayışı görülmektedir.

Soyut Sanat:

Kandinsky' nin Doğaçlama adlı suluboya yapıtı ilk soyut resimdir. Kandinsky kompozisyonlarını düzenlerken özgürce bir araya getirilmiş biçim ve renklerle,sanatçının bir duygusunu ya da bilinç durumunu onun iç gereksinimleriyle ortaya koymuştur.Böylece gerçeklikle ya da soyut resimle olan her çeşit bağlantı ortadan kalkar. Fransa'da Robert Delaunay(1885-1941) Kübizmden yola çıkarak şiirsel yanları da bulunan soyut biçimlere ulaşır.Bu tür soyutlama orfizm adıyla bilinir. Bohemyalı Frank Kupka da(1871-1957) ondan hiç habersiz 1911'le 1912 arasında cisimsiz resimlerini oluşturur. Rus Kasimir Malewitsch (1878-1935)suprematizm adını verdiği üslubuyla soyut resimde o günlerin doruğuna erişir.Onun ünlü Beyaz Fon Üstüne Siyah Dörtgen ve Beyaz Fon Üstünde Beyaz Dörtgen adlı yapıtları resim sanatında figüratif olan her şeyin bir yana itilmesi, yadsınmasıdır. Soyut olmaktan çok, naif bir düzende çalışan bir ressam da Maurice Utrillo'dur (Sanat Tarihi Ansiklopedisi 4,1981,662,)

4.2.KATILDIĞI SANATSAL ETKİNLİKLER

Ahmet Aydın Kaptan yurtiçi ve yurt dışında açmış olduğu sergiler tarihsel sıra ile ve katılmış olduğu çalıştaylar aşağıda belirtilmiştir. Eserleriyle Birçok Kamu ve Özel Müzeleri Onurlandıran Sanatçı,18 kez Kültür Bakanlığı Devlet Resim ve Özgün baskı Sergisine katılmıştır. 4 adet ödülü bulunmaktadır.

1966 Gazi Eğitim Enstitüsü Kuruluş Yıl Dönümü Yarışmalı Sergisi.

1967 28. Devlet Resim ve Heykel Sergisi (Ankara)

1983 Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğretim Elemanları Sergisi (Samsun)

- 1984 Viking, Baskı Resim Sergisi (Ankara,)
- 1984 45. Devlet Resim ve Heykel Sergisi (Ankara)
- 1985 46. Devlet Resim ve Heykel Sergisi (Ankara)
- 1986 5 – 21 Şubat 1. Kişisel Sergi (Ordu)
- 1986 5 – 21 Mart 2. Kişisel Sergi (Akbank Sanat Galerisi-Trabzon)
- 1986 Yunus Emre Resim Sergisi (Eskişehir)
- 1986 47. Devlet Resim ve Heykel Sergisi (Ankara)
- 1987 48. Devlet Resim ve Heykel Sergisi (Ankara)
- 1987 3. Kişisel Resim Sergisi (Akbank Sanat Galerisi-Samsun)
- 1988 49. Devlet Resim ve Heykel Sergisi (Ankara)
- 1988 Çağdaş Türk Grafik Sanatı Sergisi (Almanya-Manheim)
- 1989 On dokuz Mayıs Üniversitesi Öğretim Elemanları Sergisi (Denizli)
- 1989 50. Devlet Özgün Baskı Sergisi (Ankara)
- 1989 Zonguldak Resim Sergisi (Ankara)
- 1990 51. Devlet Özgün baskı Resim Sergisi (Ankara)
- 1990 1. Ordu İl'i Resim Yarışması (Ordu)
- 1991 52. Devlet Özgün baskı Resim Sergisi (Ankara)
- 1992 2. Ordu İl'i Resim Sergisi (Ordu)
- 1992 53. Devlet Özgün baskı Resim Sergisi (Ankara)

- 1992 Öğretim Üyeleri Karma Resim Sergisi (Samsun)
- 1993 10-25 Haziran 4. Kişisel Resim Sergisi (D.G.S.G.-Amasya)
- 1993 54. Devlet Özgün baskı Resim Sergisi (Ankara)
- 1996 09-31 ocak Öğretim Elemanları Karma Resim Sergisi (Akbank Sanat Galerisi-Çorum)
- 1996 11-23 Haziran Karma Resim Sergisi (Amasya)
- 1997 21-31 Aralık 6. Kişisel Resim Sergisi (Büyük Otel Sergi Salonu-Samsun)
- 1998 19 Mayıs – 10 Haziran Resim Bölümü Öğretim Üyeleri Karma Resim Sergisi (Amasya)
- 1999 6-16 Kasım Exlibris Sergisi Çağdaş Sanat Galerisi Çankaya Belediyesi (Ankara)
- 1999 60. Devlet Özgün baskı Sergisi (Ankara)
- 2000 21 Şubat – 10 Mart 7. Kişisel Resim Sergisi (D.G.S.G.-Samsun)
- 2001 Başlangıcından bugüne Türkiye’de gravür. Karşı sanat çalışmaları (İstanbul)
- 2001 02-13 Nisan Bölge Sanatçıları Karma Sergi (DGSG-Samsun)
- 2001 11. Uluslararası Baskı resim Bienali (Varna-Bulgaristan)
- 2002 63. Devlet Özgün baskı Sergisi (Ankara)
- 2002 On dokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Öğretim Elemanları Karma Desen Sergisi (Devlet Güzel Sanatlar Galerisi-Samsun)
- 2002 28 Aralık-11 Ocak 2002 Karma Resim Sergisi (Dali Sanat Galerisi-Ankara)

- 2003 3. Uluslar arası Grafik (Baskı resim) Trieanali. (Bitola-Makedonya)
- 2003 64. Devlet Özgün baskı Sergisi (Ankara)
- 2003 12. Uluslar arası Baskı resim Bienali (Varna-Bulgaristan)
- 2003 Ortadoğu Teknik Üniversitesi 5. Sanat Festivali Resim Sergisi (Ankara)
- 2003 Cumhuriyetin 80. Yılı On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Elemanları Karma Resim Sergisi (Atatürk Kültür Merkezi-Samsun)
- 2003 64. Devlet Özgün baskı Sergisi, ANKARA
- 2003 ODTÜ Sanat Festivali Plastik Sanatlar Sergisi, ANKARA
- 2003 XII International Print Biennial, Varna-BULGARYA
- 2004 65. Devlet Özgün baskı Sergisi, ANKARA
- 2004 8. Kişisel Gravür Sergisi (5-22 Ocak) Sevgi Sanat Galerisi, ANKARA
- 2005 OYP (Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı) Üniversiteleri Resim Sergisi, KONYA
- 2005 O.M.Ü. Öğretim Elemanları 30. Kuruluş yılı Resim, Heykel, Seramik, Özgün baskı Sergisi, SAMSUN
- 2005 Orta Karadeniz Sempozyumu OMÜ Öğretim Elemanları Sergisi, ORDU
- 2005 I. Uluslar arası Katılımlı "MELİTA'dan BATTALGAZİ'ye TARİH-ARKEOLOJİ-KÜLTÜR-SANAT GÜNLERİ" Karma Resim Sergisi.
- 2006 4th INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF INTERACTIVE MEDIA DESIGN, Yeditepe University, Fine-ART Exhibition

2007 5TH INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF INTERACTIVE MEDIA DESIGN, Yeditepe University, Fine-ART Exhibition

2011 III. Uluslar arası Katılımlı “MELİTA’dan BATTALGAZİ’ye TARİH-ARKEOLOJİ-KÜLTÜR-SANAT GÜNLERİ” Karma Resim Sergisi.

2013 Tirdef Tirebolulu Sanatçılar Sergisi “Burhan Uygur, Asım İşler...” gibi sanatçılarla karma sergi. İletişim Fakültesi Sergi Salonu, Tirebolu GİRİSUN

ÇALIŞTAYLAR:

Anadolu Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi ve Malatya Battalgazi Kervansaray Buluşması Baskı Resim sanat çalıştaylarına katılmış, ODTÜ ve Ege Üniversitesi ‘Egeart’ Anadolu Üniversitesi Sanat Çalıştayı ve Eskişehir Tepebeşi Belediyesi 4. Sanat Festivallerine davetli sanatçı olarak davet edilmiştir.

4.3.BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde çalışmanın amaçları doğrultusunda belirlenen araştırmanın sorularının cevapları aranmıştır.

Soru 1- Ahmet Aydın Kaptan 1967 yılından 1977 yılına kadarki sürede birçok ilde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak resim öğretmenliği yapan Ahmet Aydın Kaptan Nazilli Eğitim Enstitüsüne atanmış. Daha sonra 1979 yılında Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim -İş bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmış ve eğitime katkı sağlamıştır. Yapmış olduğu gravürler ile Türkiye'nin birçok ilinde açmış olduğu sergilerle büyük ilgi görmektedir. Kaptan yapmış olduğu eserlerinde zaman içerisinde farklılıklar görülmektedir.Kaptan'ın eserlerine dönemsel olarak bakıldığında üç döneme ayrılır.

İlk döneminde bir çok deneme çalışması yaptıktan sonra çevreci ve parçalı çalışmalar yapmıştır.

İkinci döneminde ilk dönemde yaptığı deneysel ve parçalı çalışmaların daha sonraki dönemde birbirleriyle uyumlu plakalarla konu olarak tamamen farklı, kolajlar oluşturarak yeni eserler üretmiştir. Genelde bu çalışmalar kavramsal niteliktedir. Bütün olan çalışmalardan farklı kompozisyonlar kurularak farklı çalışmalar ortaya çıkarılmıştır. Bazı parçalı çevresel çalışmaları devlet sergilerine girmiştir.

Üçüncü dönem çalışmalarında, yaşadığı yörenin konuları olan, balıkçılar, kayıklar, deniz, martılar gibi konular ele almıştır. Bu elemanları modernist bir anlayışla resmin yüzeyine yaymıştır. Kendi tarzına uyan koyu açık değerlerle balıkçı yaşamını tezatlarla anlatan çalışmalar yapmıştır.

Soru 2-Ahmet Aydın Kaptan'ın sanat anlayışının doğrultusunda eserlerinde modernist dışavurumcu etkiler izlenmiştir. Son dönem çalışmalarında modern estetikten uzaklaşıp kavramsal estetiğe doğru yol almıştır. Üslup ve tarz yönünden konu alış biçimiyle farklı olduğu düşünülebilir.

Soru 3- Ahmet Aydın Kaptan teknik olarak:

- a. Tek kalıptan çok renk elde etme.
- b. Akuatinta içinde yeni ton arama

- c. Emilsiyonlu yüzeylerde doku elde etme
- d. Şablon tekniğini de kullanma

Kavramsal çalışmalarında bu tekniklerinin birini çalışmalarında kullanmıştır. Çok parçalı kolaj türü gravür çalışmaları yapmıştır. Gravür tekniği içinde serigrafiyi, şablon baskı yöntemini, tramlama tekniğini bir arada kullanmıştır. Bazı eserlerinde simetrik kompozisyonlar açısından hocası Mürşide İçmeli'nin etkileri gözlemlenebilir. Para ve makine parçaların dokularını plaka üzerine serigrafi ile basılarak ve üzerine akuatinta (ton gravürü) tekniği kullanılarak verilmiştir.

Soru 4-. Sanatçı konu olarak yaşadığı toplumdaki etkilenerek toplumsal konuları ele almıştır. Çoğunlukla çocukluğunun geçtiği Karadeniz sahil kasabasını, balıkçı kimliği ile insan figürleri,para,kayıklar,fener,karabataklar,deniz,organik ve inorganik tezatlar v.b gibi konuları ele almıştır. Karadeniz konulu çalışmalarında yarınından endişe eden balıkçıların günlük yaşantılarını ele almıştır. Bu çalışmalarında koyu açık (ak-kara) tezatlarla bu insanların yaşantılarını modernist bir anlayışla eserlerine yansıtmıştır.

Soru 5-. Gravür baskı tekniğinde çok renkli çalışmalar yapmıştır. Baskı resimde çok renk çok klişe demektir. Oysa Kaptan 'ın gravürlerinde tek kalıp üzerinde oynamalarla çok renkli baskılar elde edilmiştir. Şöyle ki çinko kalıpların yüksek kısımlarını (çukur yerlere boya verip sildikten sonra) şablon keserek yüksek kısımlara sünger tamponla değişik renkler vermiştir. Böylece tek kalıpla çok renk uygulaması yapmıştır. Ayrıca bazı çalışmalarında kesilmiş kağıt parçalarına renk vererek kağıtlar plakanın üzerine konularak şablonumsu etkilerle bu çalışma biçimiyle gravür tekniğine farklı bir boyut kazandırmıştır. Akuatintalı yüzeyde ayrı ayrı tonlar elde etmiştir. Burada dikkat edilecek konu eserin diğer baskılarında aynı sonucu alınmasına dikkat edilir. Birinci baskı ile sonuncu baskı arasında tekniğe ilişkin farklılıkları olmamalıdır.

4.4.AHMET AYDIN KAPTAN'IN ESERLERİNİN ANALİZİ

4.4.1.Ahmet Aydın Kaptan'ın İlk Dönem Çalışmaları (1980-1990)

Ahmet Aydın Kaptan'ın ilk dönem eserleri deneme çalışmaları yaptıktan sonra konu olarak çevreci ve teknik olarak parçalı çalışmalar yaptığı için ilk dönem çalışmaları olarak adlandırılmıştır.

Resim 45.Ahmet Aydın Kaptan," Karadeniz Türküleri ", Gravür,1984

4.4.1. 1.Karadeniz Türküleri

Konu(Betimleme): Yük taşıyan,balık tutan,çamaşır yıkayan,dinlenen Karadenizli insanlar ve para kavramı ele alınmıştır.

Çözümleme: Yuvarlak kesilmiş bir plaka simetrik bir yapıya sahiptir. İçteki yuvarlak, baş gibi görünen büyük koyu lekenin tekrarı gibi görünüyor. Böylece yuvarlaklardan oluşan bir kompozisyon olmuştur. Bir plak gibi tasarlanmış ,plağın orta yerinde para dokusu kullanılmış ve çevresinde de plağa konu olan figürler, çamaşır yıkayan, yatan, kürek çeken , balık tutan,yük taşıyan insanlar ve portre yapılmıştır. Karadeniz türkülerinde geçen konular ele alınmıştır. Karadeniz insanının çalışkanlığını, emeğini yaşam biçimini anlatmaktadır. Kontrast renk olarak kırmızı

kullanılmıştır. Para dokusu serigrafi tekniği ile basılmıştır. Devlet sergisine girmiş ve mansiyon ödülü almış bir çalışmadır.

Yorum: Plaka eski plak formatında tasarlanmış olup içerisindeki müziğin konusunu belirleyen elemanlarla bir düzenleme yapılmıştır.

Yargı: Lonk play görüntüsü veren 45'lik plak görüntüsü verdiği sembolik bir çalışmadır.Karadeniz deki yaşamı resimsel türkülerle anlatmıştır. Devlet tarafından Mansiyon ödülü vererek satın alınmış bir çalışmadır.

Resim46. Ahmet Aydın Kaptan," Balıkçı ", Gravür,4/50,1985

4.4.1.2. Balıkçı

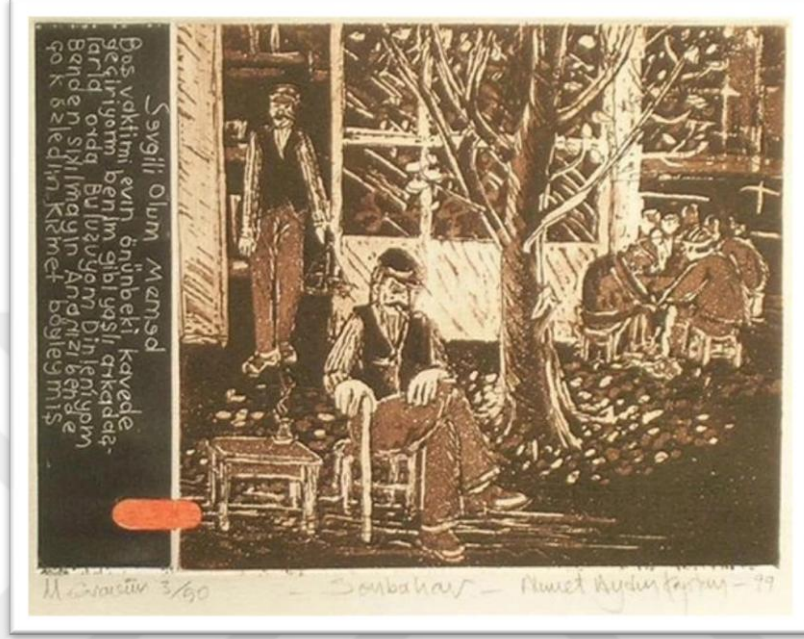
Konu(Betimleme): Kullanılan elemanlar insan figürü,balık kasaları ve balıklar kullanılmıştır.

Çözümleme: Koyu leke içinde beyaz değerler ile açık,koyu leke dengesi sağlanmıştır. Kırmızı ve turuncu sıcak renklerle kontrastlık verilmiştir. Öndeki balıkçı figürü resmin odak noktası yandaki kasalar ve balıklarla kompozisyon oluşturulmuş. Yukarıdan aşağıya inen ve yatayı da bulunan bir koyu leke vardır. Balıkçının bulunduğu alanda yukarıdan gelen koyu leke ile yatay leke resmin bütünü oluşturur. Sol taraftaki küçük leke ile sağ taraftaki büyük leke resmin kompozisyon dengesini oluşturan lekelerdir. Yukarıdan aşağıya inen büyük leke altın kesim oranına göre çalışmanın 3/1 den geçmektedir . Sağ taraftaki kasalar içindeki balık dokusu, sol tarafta da o dokuyu destekleyen etkiler kullanılmıştır.

Balıkların ritmi, insan, dikey ve yatayların koyu lekesi resmi bütünlemektedir. Sanatçının ilk çalışmalarındandır.

Yorum: Balıkçının hayatından bir kesit ele alınmıştır.

Yargı: Anlatımcı bir yapı içinde,gelenekçi yapılmış bir çalışmadır

Resim47.Ahmet Aydın Kaptan," Sonbahar",Gravür,3/50,1985

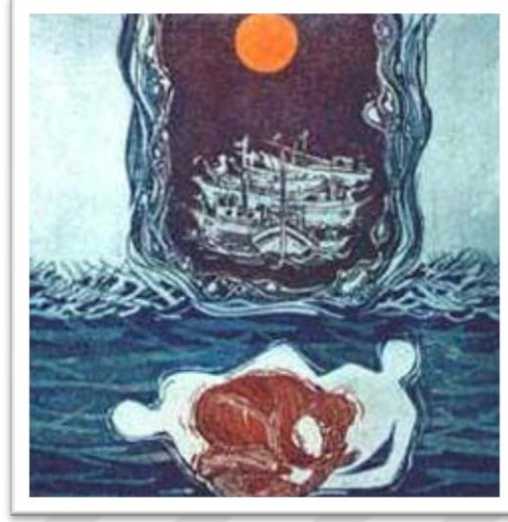
4.4.1. 3.Sonbahar

Konu(Betimleme): Ağaçlar,figürler resmin elemanlarıdır.

Çözümleme: Emeklinin halini anlatmaktadır. Sanatçının ilk çalışmalarındandır. Önde oturan bir figür arkada dikey ayakta duran ikinci figür en arkada oturan insanlarla derinlik sağlanarak kompozisyon oluşturulmuş. Renk olarak açık, koyu, orta leke değerleri hakimdir. Kahverengi ,siyah beyaz renkler kullanılmış. Yan taraftaki dikey koyu lekenin içine baba oğluna mektup yazılmıştır. O mektupta bir bant ile plakaya bağlanmış.

Yorum: Sonbahar mevsimini anlatan ağaç ve yaprakları dökülmüş şekilde resmedilmiş bununla da hem de emeklinin halinin halini de sonbahar mevsimi ile ilişki kurulmuştur.Yaşlı insanın sonbaharını anlatmaktadır.

Yargı: Somut konulu olup kavramsal etkiler görülmüş bir çalışmadır.

Resim48:Ahmet Aydın Kaptan,"Ayışığı",Gravür,1985

4.4.1.4.Ayışığı

Konu(Betimleme):Kullanılan elemanlar figürler, kayıklar ve güneş yada ay kavramları kullanılmıştır.

Çözümleme: Çalışma kompozisyon olarak altın oran kuralı ile bölünmüş. Çalışmanın 3/1 gri değerler,3/2 açık değerler,3/3 ise koyu değerler kullanılmıştır. Ön tarafta birbirleriyle ilişkili insan figürleri,açık leke içinde koyu leke olarak verilmiş. Çalışmanın merkezini oluşturan insan figürlerinin biri kırmızıyla renklendirilmiştir. Arka tarafta koyu gökyüzü içinde güneş veya ay formunu veren mavi içinde turuncu zıtlık oluşturmaktadır. Açık değerlerle kayıklarla denge sağlanmıştır. Doku olarak deniz dalgası formu verilmiştir. Üsten aşağıya inen dikey harekete karşı yatay şekilde duran deniz dalgası formu verilmiştir. Renk olarak mavi tonları kullanılmıştır. Altın kesim oranı uygulanmıştır.

Yorum: Kullanılan insan figürleri üst tarafta kullanılan koyu değere karşı açık leke olarak verilmiştir.

Yargı :Gravür tekniğin ele alınış biçimi ve konusu ile özgün bir çalışmadır.

Resim 49.Ahmet Aydın Kaptan."Balık Satıcılar"Gravür,1985

4.4.1.5.Balık Satıcılar

Konu(Betimleme): Tuttukları balıkları satmaya giden balıkçıları konu alınmıştır.

Çözümleme: Tuttuğu balıkları seledde satmaya giden iki figür çalışmanın merkezindedir. Arkadaki figürler ile bir ritim,espas ve perspektif sağlanmıştır. Zemindeki Arnavut kaldırımı ile doku verilmiştir Zeminde tonlamalar yapılmıştır. Renk olarak lacivert ve kahverengi hakimdir. Renk olarak balıklara kırmızı renk uygulaması yapılmıştır.

Yorum:Balıkçıların günlük yaşamlarından bir kesiti açık koyu değerlerle figür ağırlıklı olarak yapılmıştır.

Yargı: Balık yaşamından ele alınmış olup diğer Karadeniz'de yaşam konulu eserlerine uygundur.

Resim50.Ahmet Aydın Kaptan, "Balıkçının Günlüğünden",Gravür,4/10,1986

4.4.1. 6.Balıkçının Günlüğünden

Konu(Betimleme): Kayıklar,balıkçılar,para kavramı kullanılmıştır.

Çözümleme: Bu resmin orijinali tamamen somut bir çalışmadır bütün bir plakadan oluşmaktadır. Bu şekilde devlet sergisine girememiştir. Daha sonra sanatçı plakayı 16 parçaya bölerek modernist hale getirmiştir. Plakalar parçalanarak tekrar düzenleme yapılmış kendi içinde dağıtılmış ,para kavramı ilave edilmiştir. Dikeyler yataylar aralarında espaslar oluşturulmuştur aralardaki boşluklar farklı boyutlarda olduğu için simetrik olmamıştır. Düzenleme yapıldıktan sonra Devlet sergisine girmiştir. .Bordo ve mavi rengin uyumu söz konusudur. Açık koyu leke dengesi kendi içinde verilmiştir.

Yorum: Biçim grameri uygulanmıştır.

Yargı: Modernizm uygulandığı için konu anlatımlı değil biçim anlatımlı bir resimdir. Bütün plakayı parçalayarak biçim gramerine dönüştürmüştür.

Resim51.Ahmet Aydın Kaptan, "Karadeniz'in Karası",Gravür,1986

4.4.1. 7.Karadeniz 'in Karası

Konu(Betimleme): Çalışmanın alt kısmında yatan rüya gören balıkçılar üst kısmına yerleştirilmiş olan para kavramı balıkçıların kazanmayı düşledikleri elemanıdır.

Çözümleme: Orta kısımda deniz dokusu içerisinde para kavramı etrafında denizin kenarında bulunan kayalıkların ve suların dokuları oluşturulmuş. Sanatçı paraları tramlama tekniği ile klişe olarak plakanın üst tarafına yerleştirilmiştir. Üst taraftaki koyu lekeyi alt tarafa insan figürleri ile aşağıya taşınmış, açık içinde koyu etki olarak insanlar, koyu içinde açık tondaki paralar resmedilerek bir kompozisyon kurgulanmış ve çalışmanın açık koyu dengesi sağlanmış. Ordu Vilayet Arşivinde olan bir çalışmadır. Devlet sergisinde sergilenmiştir. Kütahya Dumlupınar Üniversitesinde basılmıştır.

Yorum: Kaptan figürleri anne karnındaki cenin şeklindeki duruşlarıyla yorgun ve çaresiz hallerine gerçek anlamları dışında anlamlar yüklemiştir.

Yargı: Konu balıkçı ve para kavramı kullanılarak modernist , Dışavurumcu anlayışa yapılmış bir çalışmadır.Resmin bütününde soyut bir anlam yüklenerek , resmin içine giren elemanların resmin elemanları olarak sayılır.

Resim52. Ahmet Aydın Kaptan," Parasal",Gravür,4/20,1986

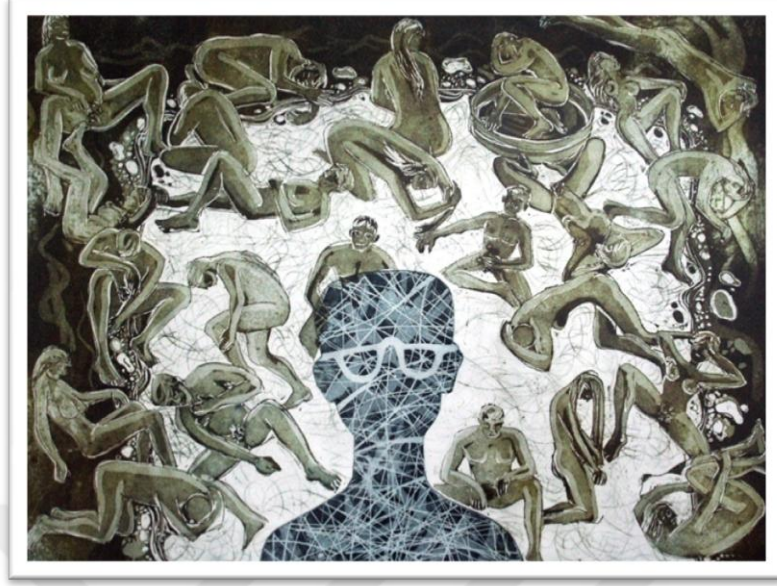
4.4.1.8. Parasal

Konu(Betimleme): İnsanlar ve para kavramı kullanılmıştır.

Çözümleme: Sanatçının gravürde serigrafi tekniğini uyguladığı bir çalışmadır. Üç ayrı plakadan oluşmaktadır. Bütün bir plaka ikiye bölmüş ortaya ayrı bir plaka yerleştirerek kompozisyon kurulmuştur. Ortadaki plaka biraz kaydırarak yerleştirilmiştir bu şekilde arada boşluk espas oluşturulmuştur. Konu olarak deniz kıyısında yatan insanlar balıkçılar ele alınmıştır. Balıkçılar yorgun argın deniz kenarında dinlenirken kazanacakları paranın hayalini kurarken resmedilmişlerdir. Ortadaki plakadaki para dokusu serigrafi tekniği ile yapılmıştır. Deniz kenarını anlatan diyagonal çizgiler açık, koyu,orta değerlerde verilmiş. Figürler farklı yönlerde açık leke içinde koyu leke olarak yerleştirilmiştir. Devlet sergisine girmiş bir çalışmadır. Ordu Resim yarışmasında mansiyon almıştır.

Yorum: Figürler ve para kavramını plakaları ayrıştırarak modernist bir anlayışla yapmıştır. Para kavramının inorganik ve köşeli bir yapı olması diğer elemanların organik ve köşesiz olmasıyla zıtlıklar sağlanmıştır.

Yargı: Gravür tekniğinde başka teknikleri de kullanarak farklı tatlarda çizimle elde edilemeyecek biçimlemelere ulaşmış hem biçimi hem de ifadeyi güçlendirmiştir.

Resim 53. Ahmet Aydın Kaptan, "Çıplaklar Kampı", Gravür, 1986

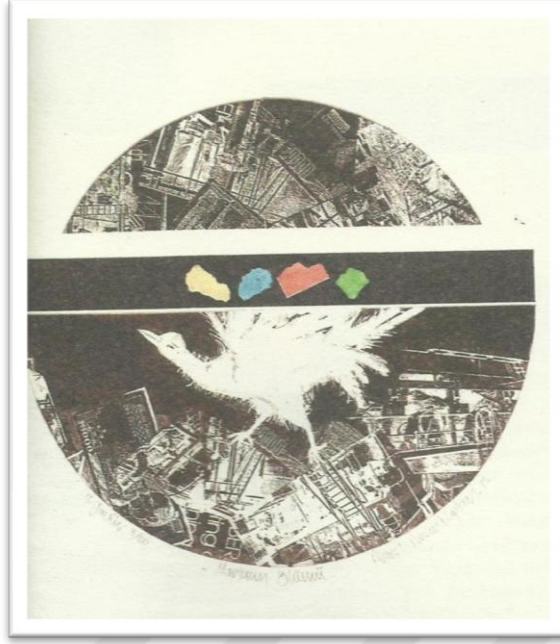
4.4.1.9. Çıplaklar Kampı

Konu (Betimleme): Çıplakların denize girdiği sahil konu ele alınmıştır.

Çözümleme: Çıplakların yıkıldığı bir plaj canlandırılmıştır. Önde gözlüklü bir figür çalışmanın merkezindedir. Figürün üzerindeki çizgiler ve gözlük ile bu yapıya ters olduğu düşünülerek yerleştirilmiştir. Resim koyu renklerle çevrelenmiş figürlerin dağılımı ve espaslarla ritim elde edilmiştir. Renk olarak kahverengi tonları ve mavi kullanılmıştır. Akuatinta tekniği ile birkaç ton elde edilmiştir.

Yorum: Çıplakların yasak olduğu bir toplumdan izlenimler ele alınmıştır.

Yargı: Klasik anlamda figürler resmedilmiş olup üzerine ikinci bir plaka ile portre basılmıştır.

Resim54.Ahmet Aydın Kaptan," Martının Ölümü",Gravür,8/20,1987

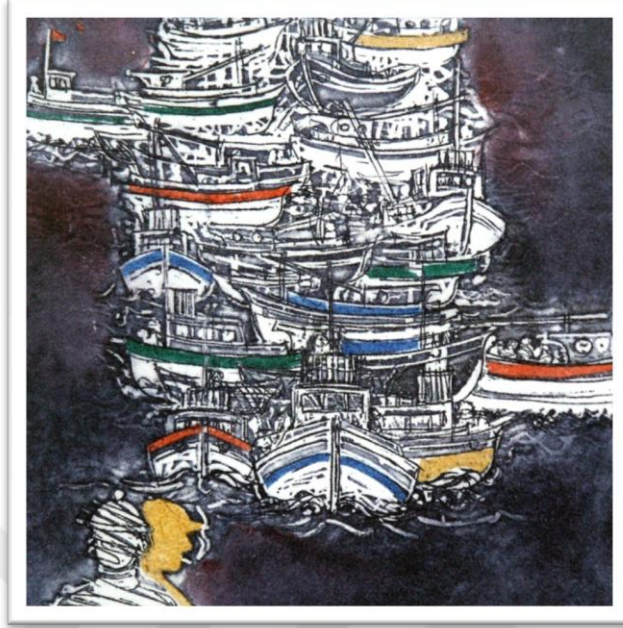
4.4.1. 10.Martların Ölümü

Konu(Betimleme): Üç ayrı plakadan oluşmuş bir eserdir. Ölü bir martıyı anlatmaktadır.

Çözümleme: Martının alt kısmında çevresel bir kirlilik martının ölümünü sağladığı düşünülen mekanik fabrika artıkları yerleştirilmiştir. Koyu leke içinde açık leke olarak ölü bir martı yerleştirilmiştir. Üst tarafta martının hayalleri, umutları yıkılmış yırtılmış kâğıt parçaları ile gösterilmiştir. Bu kâğıt parçaları koyu bir plaka üzerine yerleştirilmiş. Kâğıt parçaları boyanarak tek plaka üzerine yerleştirilerek basılmıştır. En üst kısımda yarım daire şeklinde tek bir plaka konulmuş beyaz bir espas bırakılarak aşağıdaki plakalardan uzaklaştırılmış. Hem daire hissi tamamlamış ve beyaz leke plaka kaydırılarak martının beyaz lekesi taşınmış olur. Siyah bant matemi,ölümü temsil etmektedir.

Yorum: Kaptan çevresel olaylara duyarlılığı,çevresel olaylardan etkilenmesi sonucu ortaya koyduğu bir çalışmadır. Teknolojik,mekanik,çevresel yapı oluşturulmuştur.

Yargı: Organik ve inorganik yapıları bir arada kullanarak kavramsal bir çalışma yapmıştır.

Resim55.Ahmet Aydın Kaptan,'Hamsi Donanması',Gravür,1988

4.4.1.11.Hamsi Donanması

Konu: Kayıklar ve balıkçılar konu alınmıştır.

Çözümleme: Balıkçı kayıkları üst üste konularak minyatür vari bir görüntü oluşturulmuştur. Koyu zemin üzerinde önde iki figür ve kayıklar resmedilmiştir. İki yanda açık leke ile kayıklarla kenarlara bağlanmıştır. Böylece birbirinden farklı koyu espaslar elde edilmiştir. Resmin güzelliği için kayıklar ve figürler kullanılmıştır. Renk uygulaması kağıt kalıp kullanılarak tampon ile verilmiştir. Renk olarak zeminde lacivert koyu leke hakimdir. Kayıkların ve figürün üzerinde sarı,kırmızı,mavi yeşil renkler kullanılmıştır.

Yorum: Kaptan çevresinden aldığı etkileri estetik bir şekilde çalışmasına yansıtmıştır.

Yargı: Sanatçının Karadeniz konulu çalışmalarına uygundur.

Resim 56. Ahmet Aydın Kaptan, "Madenciler", Gravür, 1/10, 1988

4.4.1.12. Madenciler

Konu: Madende çalışan insanlar konu alınmıştır.

Çözümleme: Maden kazasından etkilenerek yapılmıştır. Koyu bir leke içinde tüpün içindeki insanlar anlatılmaktadır. Ayrı ayrı kağıtlar renklendirilerek pres de geçilmiştir. Hocası Mürşide İçmelinin çalışmalarındaki geometrik formların izleri görünmektedir. Zeminde koyu bir leke hakimdir. Duralet kesilerek üzerine plaka konularak basılmıştır. Makedonya'da üç yılda bir düzenlenen yarışmada sergilenmiştir.

Yorum: Modernist anlayışla yapılmıştır.

Yargı: Durağan kütleli duran koyu lekeye karşı hareketli orta alan oluşturulup açık koyu lekenin hakim olduğu bir çalışmadır

Resim 57. Ahmet Aydın Kaptan, "Yitikler", Gravür, 2/25, 1989

4.4.1.13. Yitikler

Konu(Betimleme): Yitikler ,insanlar ve para imgeleri kullanılmıştır.

Çözümleme: İnsanların çıplak olarak ele alınmasında onların toplumsal yaşamındaki hiçlikleri anlatılmaya çalışılmıştır. Her iki yandaki dairesel dokusal plakalar iki parça halinde simetrik olarak yerleştirilmiştir. Böylece figürlerin çevresinde espaslar oluşturulmuştur.Ortadaki figürler izleyiciye çarpıcı bir şekilde sunulmuştur.

Yorum: Toplumun dışlanmış yitik insanları resmedilmiştir.

Yargı: Organik ve inorganik dokularla tezat oluşturulmuştur.

Resim58.Ahmet Aydın Kaptan, "Kara Batak",Gravür,6/30

4.4.1.14. Karabatak

Konu(Betimleme):Kayıklar ve karabataklar konu alınmıştır.

Çözümleme: Tek bir plakadan oluşmaktadır.Bütün bir koyu leke içinde karabatak resmedilmiş,etrafında kayıklar farklı yönlerde açılarda yerleştirilmiştir. Plaka kenarlarından kesilerek espaslar oluşturulmuştur. Koyu leke içinde açık lekeler verilmiştir. Karabatakların farklı yönlerde yerleştirilmesi siyah olan karabatakların bir tanesini beyaz yapılmış,siyah olanların içinde beyaz çizgisel etkiler verilerek açık koyu leke dengesi verilmiştir. Renk olarak sarı,kırmızı,yeşil,mavi, turuncu renkler kullanılmıştır.

Yorum: Sanatçı karabataklar adlı bu çalışmada koyu leke içinde açık içinde koyu,koyu içinde açık etkiler verilmiştir.

Yargı: Tek kalıpla çok renk vererek çalışma daha estetik hale getirilmiş bir çalışmadır.

4.4.2.Ahmet Aydın Kaptan'ın İkinci Dönem Çalışmaları (1990-2000)

Ahmet Aydın Kaptan'ın ilk dönem yaptığı çalışmalardan sonra birbirleriyle uyumlu plakalarla konu olarak tamamen farklı kolajlar oluşturarak yeni eserler üretmiş olduğu dönem ikinci dönem çalışmaları olarak belirlenmiştir.

Resim 59.Ahmet Aydın Kaptan," Organik Mekanik Sentezi",Gravür,3/25,1993

Resim 60.1.Organik Mekanik Sentezi,Plaka

4.4.2.15.Organik - Mekanik Sentezi

Konu(Betimleme): Kullanılan elemanlar insanlar ve paradır.

Çözümleme:Üç ayrı plakadan oluşmaktadır. Para dokusu kullanılmıştır. Orta kısımda hareketli insan figürleri kullanılmıştır. Dikeyler ve yataylar açık koyu lekeler oluşturulmuş. Para kavramı içinde sıkışan insan kalabalığı anlatılmaktadır. Simetrik

bir kompozisyon kurgulanmıştır. Renk olarak kahverengi ve tonları kullanılmıştır. Yatay keskin duran beyaz şeritler ile çalışmadaki hareketli figürler ve yarım daire şeklinde kullanılan elemanlara durağanlık getirmiştir

Yorum: Sanatçının organik ve inorganik yapıları bir arada kullandığı çalışmalarındandır.

Yargı: Kavramsal bir çalışma olup tezat yapıları bir arada kullanmıştır.

Resim 60. Ahmet Aydın Kaptan, "Ezilenler", Gravür, 1993

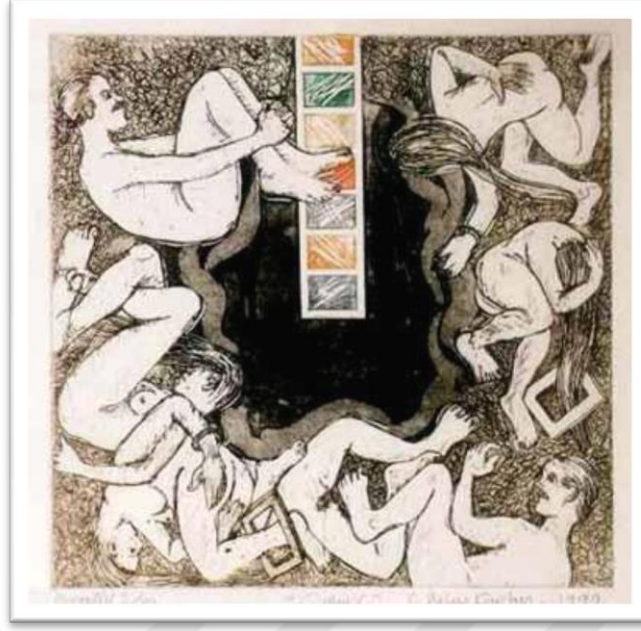
4.4.12.16. Ezilenler

Konu(Betimleme): İnsanlar ve makine parçaları konu olarak ele alınmıştır.

Çözümleme: Dergiye basılmış bir çalışmadır. Araya sıkıştırılmış insanlar yer yer stilize edilmiş. Doku olarak insan figürlerin hareketlerinden oluşmuştur. Yukarıdan aşağıya bir ritim sağlanmış kenarında dışa doğru taşan elemanlarla espaslar oluşmuştur. Doku olarak insan figürlerinin hareketleri ve davranışları mevcuttur. Renk olarak kırmızı, kahverengi ve lacivert kullanılmış. Sıralı geometrik formlarla istiflemeler yapılmıştır. Çalışmanın merkezinde soyut bir insan figürü üzeri açık lekelerle taranmış, kırmızı ve mavi renk parçaları uygulanmıştır.

Yorum: Organik ve inorganik yapıların bir arada kullanıldığı bir çalışmadır.

Yargı: İnsanların toplumdaki ezilmişliğini anlatan soyut dışavurumcu bir çalışmadır.

Resim61.Ahmet Aydın Kaptan," Çukur",Gravür,1995

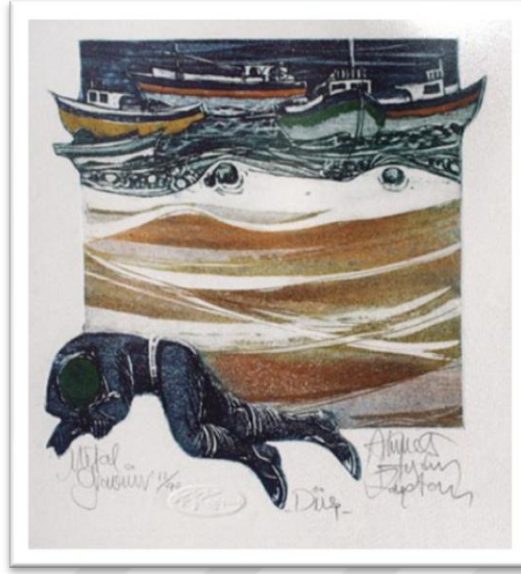
4.4.12.17. Çukur

Konu(Betimleme): Resmin elemanları olarak insan figürleri ve geometrik form kullanılmıştır

Çözümleme: Figürlerin yerleştirilmesinde devingen dönüşüm içerisinde yerleştirilmiş, bu yuvarlak yapıyı bölen, dengeleyen geometrik dikey bir yapı kullanılmıştır. İnsanların birbirleri ile olan ilişkileri, bağlılıkları dışa vurduğu imgeleri yerleştirmiştir. Sanatçı kendine yeni bir dünya kurmuştur. Yarınından endişe duyan insan toplulukları yaşamakla yaşamamak arası çileyi ak- kara,dikey-yatay,eğri doğru gibi kontrast ilişkilerle anlatmıştır. Kesilerek renk verilmiş kağıtları plakanın üzerine konarak renklendirme işlemi yapılmıştır. Zıt renk olarak turuncu ve mavi kullanılmış,ortada koyu bir leke ve onu dengeleyen açık ,orta değerler verilmiştir.

Yorum: Dünya sisteminin döngüsel duruşundaki insanların hayatla mücadelesini anlatmaktadır. Çukur umutsuzluğu anlatmaktadır.

Yargı:İ nsanların umutlarının yok olduğu anlatan bir çalışmadır.

Resim 62. Ahmet Aydın Kaptan,"Düş",Gravür,12/40,1995

4.4.2.18. Düş

Konu(Betimleme): Kumda yatan,düş kuran bir balıkçıyı, kayıkları ele almıştır.

Çözümleme: Genellikle balıkçılar denize çıkacakları zaman gece kumsalda yatarlar kayıklarını sahile bırakırlar gece düşünceye dalarlar o anı anlatan bir çalışmadır . Ön kısımda yatan bir balıkçı,arka tarafta bir kumsal kumsalın gerisinde koyuluklar içinde açık ve orta değerlerde kayıklar yerleştirilmiştir. Ortadaki kumsalın hareketli çizgileri ve bulutların hareketli formları ile kompozisyon bütünlüğü sağlanmıştır. Plaka aşağıdan kesilerek figürün altında bir boşluk elde edilmiş bu boşluk yukarıdaki boşluklarla ve plakanın içindeki beyaz boşluklarla dengelenmiştir. Alt kısımda koyu leke içinde yatan balıkçı çalışmanın merkezini oluşturmaktadır. Ön taraftaki koyu leke, orta kısımdaki kumsalı simgeleyen bir boşluk ve üst taraftaki koyu leke içindeki açık lekeler ile açık koyu leke dengesi sağlanmıştır. Çalışmanın 3/1 figür orta kısımdaki 3/2 sini oluşturan boşluk üst kısımda hareketli alan hâkim. Renk olarak turuncu ve lacivertin zıtlığı hakimdir. Çalışmada kontrast olarak sarı, yeşil ve kırmızı renklerde kullanılmıştır .Çalışmanın dokusu kumsaldaki yatay çizgiler, denizin eğimli çizgileri ile verilmiştir.

Yorum: Kaptan biçimlere kendi özleri dışında açık koyu leke etkisini,kompozisyon dengesini sağlayacak görevler vermiştir. Akuatinta tekniği ile koyu leke verilmiştir.

Yargı: Kaptan açık koyu kontrastlıklarla dışavurumcu bir şekilde çalışmasını ifade etmiştir.

Resim 63.Ahmet Aydın Kaptan, "Karadeniz'de Yaşam", Gravür,1995

4.4.2.19.Karadeniz'de Yaşam

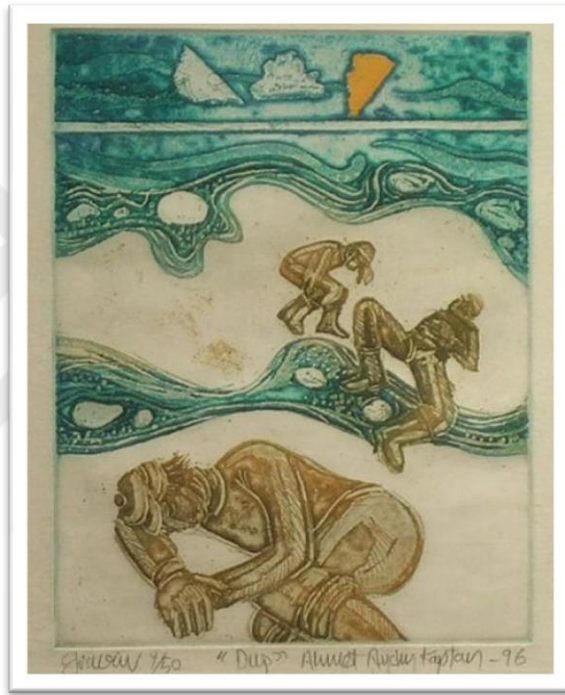
Konu(Betimleme): Kayıklar,martılar,deniz,insanlar ve güneş eserde kullanılan elemanlardır.

Çözümleme: Plaka kesilerek resmin dışında değişik espaslar elde edilmiş. Üst kısımda güneş uçuşan insan figürleri ve martılar ve farklı yönlerde kurgulanmış kayıklar ele alınmıştır. Koyu leke içinde hareketli açık lekelerle yapılmış bir resim olarak karşımıza çıkmaktadır. Biçim bütünlüğü elde edilerek bu iki ayrı özde tezat figürlerin birbirine benzetilerek bir kompozisyon oluşturulmuştur. Kayıkların yapısı ile üst kısımdaki yaşamın akışına kendini bırakmış insan figürleri birbirine benzemektedir. Hakim renk olarak lacivert kullanılmıştır. Siyah lekenin içinde beyaz insan figürleri kontrast olarak güneşi simgeleyen kırmızı bir leke, lacivertin içinde kırmızı,sarı ve yeşil etkiler ve koyu lekenin içinde beyaz hareketli boşluklar

sağlanmıştır. Doku olarak hareketli çizgilerle denizin dalgaları, martılar ve insanların hareketleri ile verilmiştir.

Yorum: Kaptan biçimlere kendi görevleri dışında kullanarak kendi çevresinden aldığı elemanları estetik bir biçimde yansıtmıştır. Üst kısımda yaşamın seyrine kendini bırakmış uçuşan insanları aşağıda insanların kullanmış oldukları kayıkların hareketi ile birbiriyle bütünleştirmiştir.

Yargı: Kullanmış olduğu elemanlar ele alış biçiminde elemanları kendi görevleri dışında resmin elemanı olarak kullanmıştır.

Resim 64. Ahmet Aydın Kaptan, " Düş", Gravür, 9/50, 1996

4.4.2.20. Düş (2)

Konu(Betimleme):Eserde resmin elemanları figürler(balıkçılar), denizin dalgalarını simgeleyen hareketli çizgilerdir.

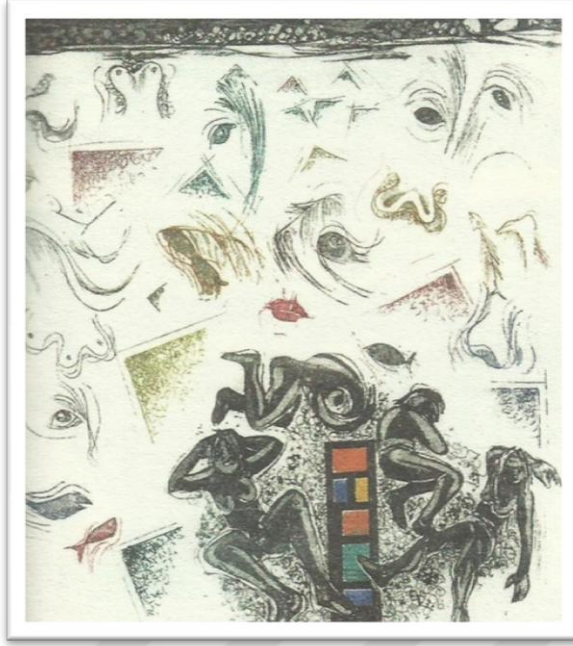
Çözümleme: Yatay, eğimli çizgiler ile kompozisyonda parçalamalara gidilmiştir. Renk olarak mavi, turkuaz ve hardal sarısı kullanılmış .Perspektif kuralına uyulmuş önde büyük bir figür arkada daha küçük iki figür tekrarı fakat farklı hareketlerle ve büyüklüklerde yerleştirilmiştir. Sağa, sola bakan ve dikey duran figürler ,ritimsel olarak yatay ve dikey olarak yerleştirilmiş. Boşluk ve doluluk dengesini önde büyük bir beyaz boşluğun içindeki koyu leke,arkada yine tekrar edilmiş açık içindeki koyu

fakat daha küçük lekeler kullanılmış. Resmin dengesi eğimli, hareketli çizgisel ifadeler ve küçük parçalamalar ,farklı boyutlarda ve hareketlerdeki figürlerle sağlanmış. Mavi rengin içinde sarı tonlar kullanılarak tamamlayıcı renk armonisi kullanılmış. Sıkıcı bir tekrar söz konusu değil hareketli tekrarlar söz konusudur. Gravürün üst tarafında yatay bir çizgi kullanılarak kontrastlık oluşturulmuş ve bu çizgi diğer çizgilerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Yorum: Kaptan yaşadığı çevresinin etkileri sonucu kendi ruhsal ve düşsel dünyasındaki balıkçıların yorgun ve bitkin durumlarını anlatmıştır.

Yargı: Kaptan önceki resimlerinde olduğu gibi balıkçıların kumda yatışını görselleştirmiştir.

Resim 65. Ahmet Aydın Kaptan, "Kontrast İlişkiler 1", Gravür, 1998

4.4.2. 21. Kontrast İlişkiler

Konu(Betimleme): İnsan figürleri, geometrik şekiller ve bunların parçaları ele alınmıştır.

Çözümleme: Karadeniz'in türküleri adlı çalışmanın bir ön çalışması niteliğindedir. Ortada insan figürleri ve renk skalası arkada ise insan organlarından meydana gelmiş bir dağılım söz konusudur. Parçalamalar, kontrast köşeli parçalar, balıklar kullanılmıştır. Renk skalasında kullandığı renklerin tekrarını arkadaki parçalamalarda da tekrar etmiştir. Renk olarak kırmızı, yeşil sarı ve mavi kullanmıştır. Beyaz zemin üzerine koyu değerler kullanmıştır. En üst de aşağıdaki koyu lekeyi dengeleyen şerit koyu leke vardır. Kompozisyon olarak yuvarlaklardan birde ona ters olan düz bir çizgiden oluşmaktadır. Figürlerin duruşlarındaki farklılıklar ile çalışmada bir döngü oluşturulmuştur.

Yorum: İnsanların farklı duruşlardaki hareketleri döngüsel şekilde verilmiştir. Geometrik şekillerle farklılıklar yaratılmıştır.

Yargı: Parçalamalara ,ayrıştırılmalara giderek kompozisyon kurulmuştur.

Resim 66. Ahmet Aydın Kaptan, " Kontrast İlişkiler 2", Gravür, 4/20, 1998

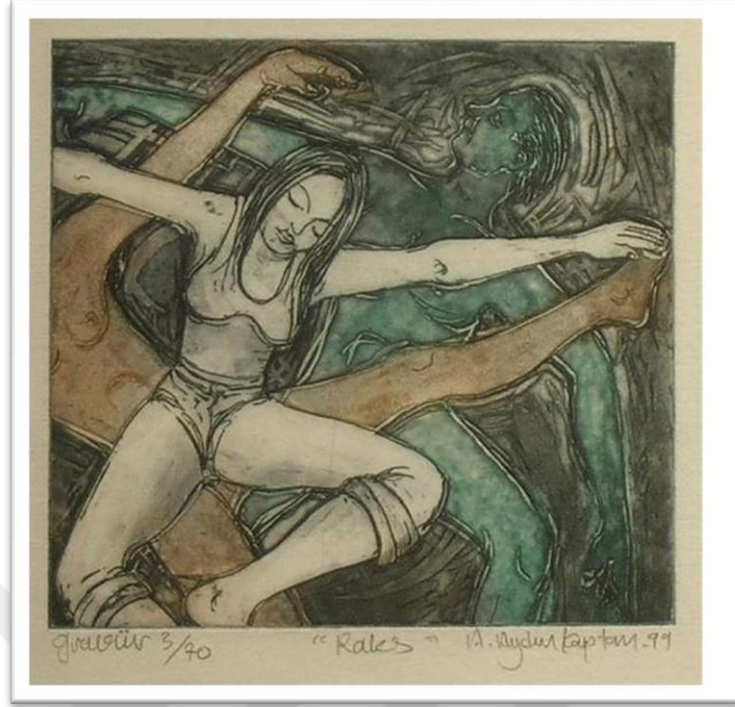
4.4.2.22. Kontrast İlişkiler

Konu(Betimleme): İnsanlar, insan organları ve geometrik formlar kullanılmıştır.

Çözümleme: Çalışma üç parçaya bölünmüş. 3/1 kısımda koyu leke içinde açık lekeler, 3/2 kısım ise açık leke içinde koyu lekeler hâkimdir. Gizemli insan grupları, çıplak birbirine yakın, çıplak olmasına karşın cinsellik içermeyen kurguları vardır. Canlı nesnelere dengeleyen geometrik formlar kullanılmıştır. Çalışmanın üst tarafında eserin 3/2 hakim olan kısım insan vücudunun parçalanmaları ile doku oluşturulmuş, geometrik formlarla bir denge ve perspektif verilmiştir. Renk uygulanan geometrik formlar koyu leke üzerinde verilerek dikkatleri üzerine çekmektedir. Hiçbir şey durağan olmayıp etkileşim içindedir. Renk olarak ana renkler kullanılmış sarı, kırmızı, mavi ve tonları tamponlama yöntemi ile çalışmaya uygulanmıştır.

Yorum: Yeryüzündeki insan topluluklarının bitmiş ve tükenmişlikleri, onların parçalarından oluşan dokular ele alınmıştır.

Yargı: Organik ve inorganik yapıların bir arada kullanılmasıyla tezatlıklar oluşturulmuştur.

Resim 67. Ahmet Aydın Kaptan, "Raks", Gravür, 3/70, 1999

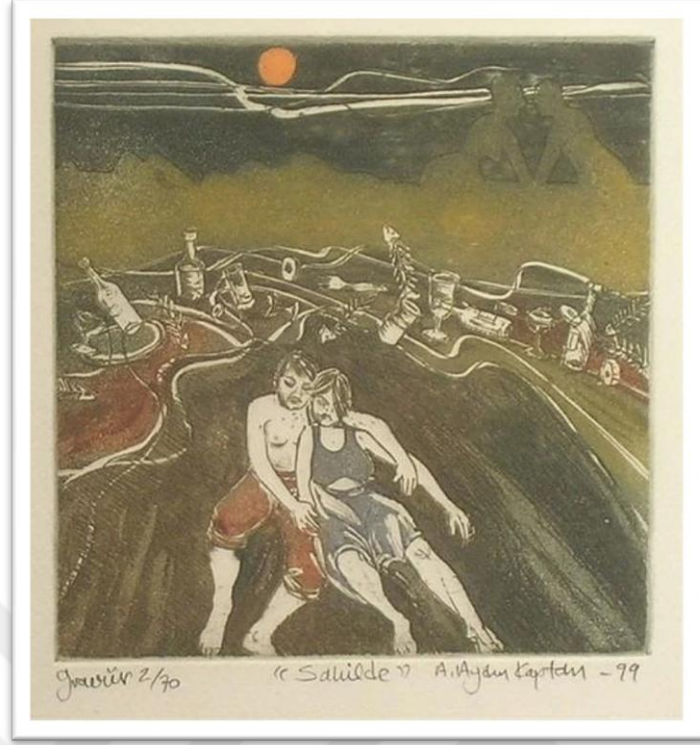
4.4.2. 23. Raks

Konu(Betimleme): Kadın ve erkek figürleri kullanılmıştır.

Çözümleme: Resme girmiş olan figürler kolları ve bacakları birbirine tezat oluşturacak şekilde zıtlıklar oluşturarak bir ritim sağlanmış. Onların meydana getirdiği boşluklardan oluşan çalışmayı güzel gösteren değerler oluşturulmuş. Dolayısıyla bir müzik eşliğinde dans eden figürler burada hareket eden figürlerle gösterilmiştir. Dans eden üç figür ile üç ayrı hareket ile ritim sağlanmış. Yeşil, kırmızı, gri renkler hakim. Beyaz ve koyu lekeler ile denge sağlanmış. Diyagonal hareketler hakim koyu leke üzerinde orta açık lekeler kullanılmış doku elde edilmemiştir.

Yorum: Figürlere biçimsel olarak değişik form ve hareketler verilmiştir. En arkadan koyudan açığa doğru bir açık koyu leke dengesi sağlanmıştır. Değişik espaslarla denge sağlanmıştır.

Yargı: Figürlerin hareketlerinden faydalanarak derinlik ve kompozisyon oluşturulmuştur.

Resim 68. Ahmet Aydın Kaptan, "Sahilde", Gravür, 2/7, 1999

4.4.2. 24. Sahilde

Konu (Betimleme): Resmin elemanları figür, bardak, içki şişeleri, güneş ve kadehler

Çözümleme: Renk olarak soğuk renkler hakim gri, lacivert, bordo, yeşil tonları ve kontrast olarak turuncu kullanılmıştır. Denizin dalgasında, gökyüzündeki bulutlarda diyagonal hareketli çizgiler hakimdir. Figürler dikey çizgiyi temsil ediyor. Figürler koyu leke içinde açık leke olarak kullanılmıştır. Arka fonda erkek ve kadının süliyeti yapılmıştır. Figür ve nesnelere bir arada kullanılmış ilk bakışta dikkatimizi çeken kadın ve erkek figürüdür. Kullanılan renkler hüznü ve yalnızlığı anlatmaktadır. Sıcak ve soğuk renklerin dengeli bir şekilde kullanılmış. Soğuk renklerin yanında kontrast olarak turuncu kullanılmış.

Yorum: Kompozisyon düzeni yataylar ve dikeylerin kullanıldığı şişeler, objeler, normal obje olmaktan çıkmış bir sanat elemanı olmuş bunlar dağıtılarak eserin yüzeyine ritimsel bir değer oluşturulmuş.

Yargı: Farklı ton değerleriyle renklendirilmelere gidilmiştir.

4.4.3.Ahmet Aydın Kaptan'ın Üçüncü Dönem Çalışmaları(2000)

Resim 69.Ahmet Aydın Kaptan, "Tüpte Yaşam",Gravür,2/20,2000

4.4.3.25.Tüpte Yaşam

Konu: İnsanları,kayıkları ve denizi konu almıştır.

Çözümleme(Betimleme): Balıkçıların gününbirlik yaşamları resmedilmiştir. Yaşamları deniz ev ve kahvehane olan balıkçılar ekonomik nedenlerle dışa açılmadıklarından sosyal yaşamdan genellikle kopmuşlardır bu yüzden tüpte yaşam olarak simgelenmiştir. Motiflerle çevrelenen kompozisyonda sınırlanmış bir hayat resmedilmektedir. Renk olarak lacivert ve kırmızı kullanılmıştır.Zeminde beyaz lekenin üstünde denizin dalgasını simgeleyen çizgisel dokular yapılmıştır. Çalışmanın merkezinde tüp şeklinde koyu leke ve onun üzerindeki açık leke olarak figürler ve kayıklar hakimdir.

Yorum: Hayatları kısıtlı balıkçı yaşamı anlatılmıştır.

Yargı: Sanatçının Karadeniz'i anlatan diğer eserlerine uygundur.

Resim 70. Ahmet Aydın Kaptan, "Yason Feneri", Gravür, 7/70 ,2001

4.4.3.26. Yason Feneri

Konu: Kayıklar ve fenerden oluşmaktadır.

Çözümleme: İki tane ayrı lekeden oluşmaktadır. Aynı hareketin farklı tekrarları ile kayıklar oluşturulmuş. Yukarıda da farklı bir leke olarak fener kullanılmıştır. Çizgisel hareket hep aynı yönde tekrarlanmış %60-65 hep eğimli çizgiler, %5 dikey bir hareket mevcuttur. Konuludur fakat modernist bir yaklaşımla yapılmıştır. Biçim anlatımlıdır. Ritim ve armoni vardır. İnsanlar kendinden bir şeyler bulmaktadır. Kullanılan elemanlar kayıklar ve fenerdir. Renk olarak kırmızı, yeşil ve sarı kullanılmıştır. Açık koyu leke dengesi dikey ve yatayların tekrarı şekilde kullanılarak verilmiştir. Yorum: Kullanılan objeler gerçek amacında kullanılmamış leke olarak düşünülmüştür. Çizgisel yapı hakimdir.

Yargı: Açık koyu lekelerin asimetrik dengesiyle hazırlanılmıştır.

Resim71. Ahmet Aydın Kaptan," Fener", Gravür,2003

Resim 71.1.Fener,Plaka

4.4.3.27. Fener

Konu(Betimleme): Kayıklar ve fener kullanılmıştır.

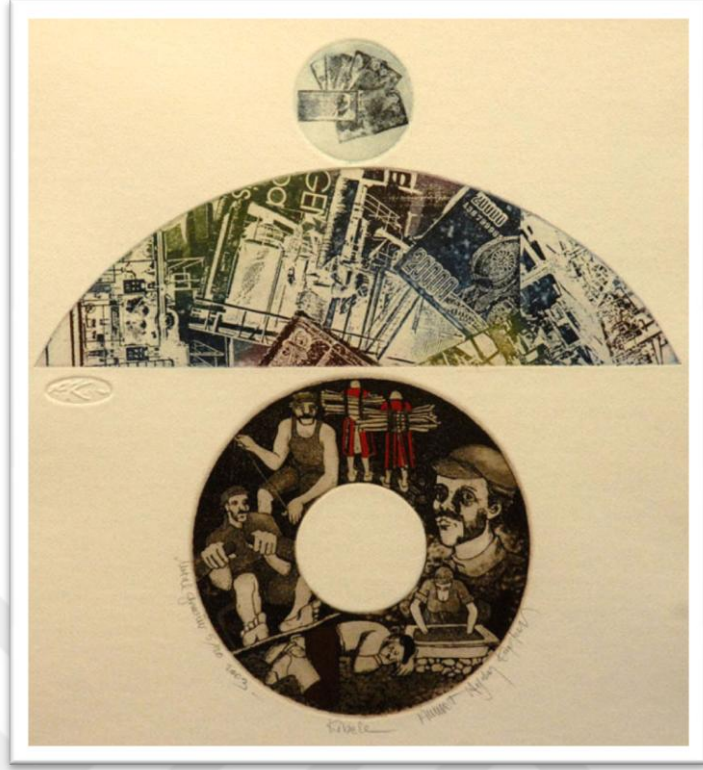
Çözümleme:..Bütün bir plakadır.Hakim hareket olarak kayıkların ritimsel hareketi söz konusudur. Kayıklar , yukarıya doğru parçalanmış küçük kayıklar ve dikey olarak çalışmanın merkezinde fener kullanılmıştır. Koyu lacivert yerler koyu kıvamlı boya olarak derin çukurlara verilmiştir. Sonra plaka silinmiş üstüne daha cıvık yeşil

boya verildiğinde az çukur olan yerler laciverti olarak yeşillenmiştir. Sonra plakanın üst kısımlarına şablon hazırlanarak sünger tamponla değişik renklerle yağlı boya ile verilmiştir. Soğuk renkler olan yeşil ve lacivert renkle hakimdir. Çok az kırmızı ,yeşil,sarı, turkuaz renkler kullanılmıştır. Kayıların,fenerin üzerindeki ve fenerin ışığının beyaz etkileri ile resmin renk dengesi sağlanmış.Y atay hakim hareketlere dikey bir etki ile resmin dengesi sağlanmıştır. Devlet sergisine girmiş Avrupa'da sergilenmiş bir çalışmadır

Yorum: Kayıklar sanat objesi sayan bir biçimleme uygulanmıştır.

Yargı:T ek kalıpla çok renk vererek çalışma daha estetik hale getirilmiştir. Modernist anlayışa yapılmıştır.

Resim 73. Ahmet Aydın Kaptan, "Kibele", Gravür, 5/20, 2003

4.4.3.28. Kibele

Konu(Betimleme): Kullanılan elemanlar Karadenizli kadınlar, işçiler ve paradır.

Çözümleme: Üç ayrı plakadan yapılmıştır. Kibele heykelini anımsatmaktadır. Doku olarak para etkisi serigrafi tekniği ile verilmiştir. Renk olarak mavi, kahverengi ağırlıklı olarak kullanılmış, kırmızı ile kontrast etki verilmiş. Yarım daire şeklindeki çinkoda renk uygulamalarına gidilmiştir. Yukarıdaki yuvarlak içindeki boşluk açlığı simgelemektedir. Başka çalışmaların plakaları kullanılarak kolaj usulü düzenleme yapılmıştır. Çalışma Anadolu üniversitesi Çağdaş Sanatlar Üniversitesinde sergilenmektedir.

Yorum: Plaka üzerindeki figürler Karadenizli insanları, teknede çamaşır yıkayan, balık tutan, yük taşıyan çalışan insanları anlatmaktadır.

Yargı: Tramlanmış klişe, serigrafi ve normal gravür tekniği uygulanmıştır. Akuatinta yöntemiyle açık koyu değerler elde edilmiştir. Kolaj bir çalışmadır.

Resim 74.Ahmet Aydın Kaptan, "Aile",Gravür,9/30,2004

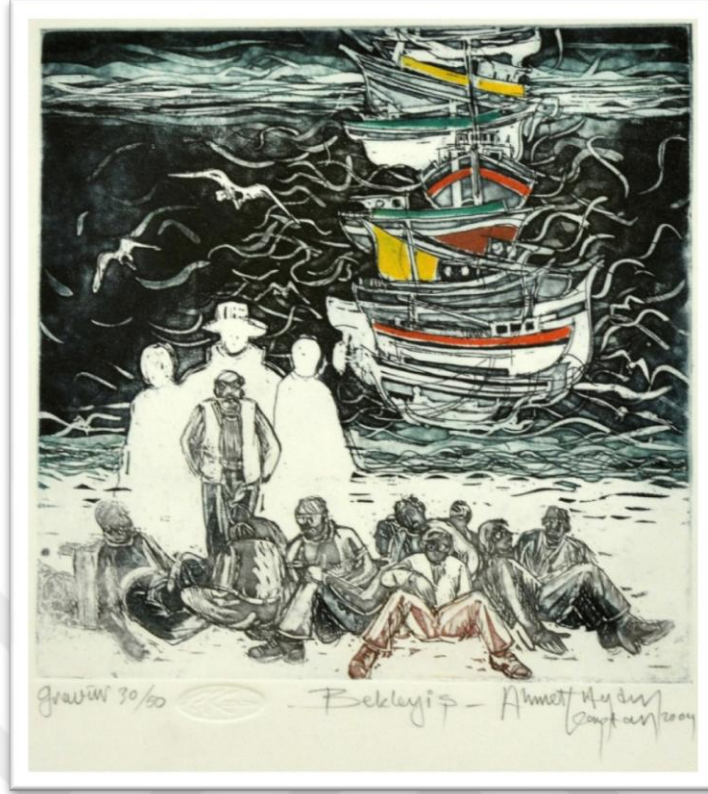
4.4.3.29. Aile

Konu(Betimleme): Karabataklar konu alınmıştır.

Çözümleme:Koyu büyük bir leke içinde küçük açık lekeler kullanılmış. Büyük koyu leke içinde beyaz lekeler karabatağın hakim duruşunun tersine üç tane farklı duruştaki karabataklar yerleştirilmiş. Doku olarak çizgisel açık renkteki ifadeler ile koyu lekenin dengesi sağlanmış. Çalışmada koyu leke hakim. Kontrastlık karabatakların gagalarındaki kırmızı ve sarı renkler ile olarak verilmiştir. Boşluk ve doluluk etkisi koyu leke içindeki açık lekelerle verilmiş. Açık içine koyu ,koyu içinde açık değerler vardır.

Yorum: Çevresel konular ele alınarak siyah beyaz leke etkileriyle çalışma tamamlanmıştır.

Yargı: Bütünsel bir kavram içinde aile kavramının tek bir kompozisyon içinde ele alınmıştır.

Resim 75. Ahmet Aydın Kaptan, "Bekleyiş", Gravür, 30/50, 2004

4.4.3.30. Bekleyiş

Konu (Betimleme): Kullanılan elemanlar insanlar, martılar ve kayıklardır.

Çözümleme: Bekleyiş adlı bu çalışmada açık içinde koyu değerler olan insan figürleri, koyu içinde açık değerler olarak üst tarafta kayıklar ve denizin dalgası verilmiş. Doku olarak denizin dalgasının ve bulutların hareketli çizgisel formları ortaya konmuştur. Kompozisyon dengesi hakimiyeti yatay olan insan grubu koyu renk hakimiyetinde üst tarafında ayakta duran dört figür bunların üç tanesi açık tonlarda verilerek diğer insan topluluğunu ön plana çıkarmıştır. Arka fonda yataylığı kesecek dikey kayıklar ile kompozisyon dengesi kurulmuştur. Kayıklar üzerindeki renkler, kesilen kağıtlar renklendirilerek plakanın üzerine konularak verilmiştir. Renk olarak zıt renkler yeşil, turuncu, sarı, kırmızı kullanılmıştır. Çalışmanın ağırlık olarak siyah beyaz dengesi içinde verilmiştir.

Yorum: Balıkçıların günlük yaşam içerisindeki bekleyişleri ele alınmıştır.

Yargı: Açık içinde koyu, koyu içinde açık lekeler kullanılmıştır.

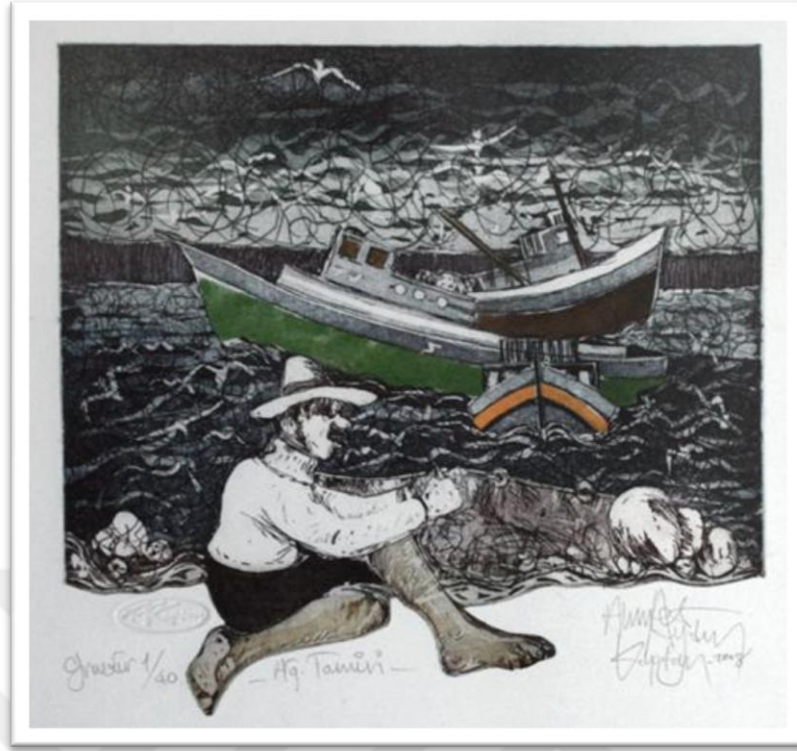
Resim 76. Ahmet Aydın Kaptan, "Ağ", Gravür, 6/50,2004

4.4.3.31. Ağ

Konu(Betimleme):Kullanılan elemanlar kayıklar , balıkçılar ve ağdır.

Çözümleme: Renk olarak lacivert ve kırmızı kullanılmıştır. Eserin 3/2 kısmı kırmızı,3/1 lacivert renk hakim. Alt kısımda kullanılan baskın koyu lekenin etkisini yumuşatmak için üst kısımdaki sıcak renk içinde tekrar edilmiş, resmin renk ve açık koyu dengesi sağlanmıştır. Hareket olarak koyu leke içindeki çapraz duran kayık resmin odak noktasıdır. Kırmızı leke içindeki dikey direklerle kompozisyon dengesi sağlanmış. Çalışmanın boşluk doluluk dengesi arka kısımdaki kayıkların yatay beyaz boşlukları denizdeki dalgaların hareketli beyaz boşlukları ile verilmiştir. Yukarıdaki koyu bir lekeyi oluşturan ağlar resmin 3/2 kapsamaktadır. Bu ağlar şeffaf olduğu için arka taraftaki kayıklar ve insanları göstermekte çalışmada bir derinlik sağlamaktadır. Ön tarafta ise dalgalardan sallanan kayık etkini vermek için eğri çizilmiştir. Koyu içerisinde kayık açık yukarıdaki beyaz boşluğu aşağıya indiren bir espas leke oluşturulmuş. Böylece resmin bütünlüğü sağlanmış yukarıdan aşağıya inen direk ise resmin dikine 3/2 den geçmektedir

Yorum: Sahili ve balıkçıların günlük yaşantılarından bir kesit mavi kırmızının uyumu ile verilmiştir.Yargı: Altın kesim oranına göre yapılmıştır.

Resim 77.Ahmet Aydın Kaptan, "Ağ Tamircisi", Gravür,1/40,2005

Resim 78.3.Ağ Tamircisi ,Plaka

4.4.3. 32.Ağ Tamircisi

Konu(Betimleme): Kullanılan elemanlar figür, kayıklar, martılar ve ağ kullanılmıştır.

Çözümleme: Alt kısımda ağ tamir eden figür çalışmanın merkezinde orta kısımda kayıklar ve en üst kısımda martılar kullanılmıştır. Çalışmanın merkezinde ağ tamircisi,kayıkların üç farklı yöndeki görünüşleri arkadaki koyu yatay leke ile kompozisyon dengesi kurulmuş bütün çalışmayı saran ağ ile hareket sağlanmış. Koyu lekenin yanında beyaz lekeler kullanılmış Martuların hareketleri ile beyaz lekelerle boşluk doluluk dengesi sağlanmış. Soğuk renkler hakim kontrast olarak yeşil,turuncu ve bordo kullanılmış. Doku olarak ağ kullanılmış,plaka kesilerek yapılmıştır. Açık içinde koyu, koyu içinde açık ilkesi kullanılmış.

Yorum: Balıkçıların gün içerisindeki günlük anlarını içeren bir çalışmadır.

Yargı: Plaka kesilerek figür ön plana çıkarılarak derinlik sağlanmıştır.

Resim79.Ahmet Aydın Kaptan, "Çarşaflılar", Gravür,4/30,2005

Resim 79.4.Çarşaflılar,Plaka

4.4.3.33. arşafllılar

Konu(Betimleme): Bir dönem Karadenizli kadınlarnn çarşaf giyindikleri zamanlarda resmedilmiş.

özmlenme: Figürlere değişik biçimlerde konularak ritim elde edilmiş. Teknik olarak baktığımızda arşafllı kadınlarnn koyu leke içerisinde orta bir değer elde edebilmek için (kollarının görünüşü) plaka birkaç defa aside atılmıştır. Koyu yerleri oluşturmak için plaka asitte çok bekletilmiş, açık yerlerde ise az bekletilerek koyu içinde orta değerler elde edilmiştir. Ortada gördüğümüz kayıklar ise değişik ritimlerde üst üste koyarak ayrı kontrast bir biçim olarak resme hareket sağlanmıştır. Karadenizli kadınlarnn duruşlarındaki farklılık ile boşluklar elde edilmiştir. arşafllı kadınlara %60, kayıklar %30, bayraklarla %10 kullanılmasıyla kontrastlık sağlanmış böylece bir ritim oluşturulmuş. Koyu leke çalışmanın 3/2 kapsayarak hâkim leke olmuştur. Koyu leke içindeki açık lekelerle kayıkların hareketi gösterilmiştir. Kayıkların dikey direği ve kontrast renklerin kullanılmasıyla renk ve kompozisyon dengesi sağlanmıştır. Figürlerin farklı yönlerde bakan farklı boyutlardaki duruşları ile kendi içinde leke dengesi sağlanmış. Renk olarak soğuk renk olan lacivert hakimdir. Kontrast renk olarak kırmızı, yeşil ve sarı kullanılmıştır.

Yorum: Karadenizli kadınlarnn o dönemlerdeki kıyafetleri ve evre ile olan bağlantısını anlatmaktadır.

Yargı: Kaptan dışavurumcu anlayış ile ,duygu ve düşüncelerini estetik bir kalıp içinde vermiştir.

Resim 80. Ahmet Aydın Kaptan," Balıkçılar", Gravür,4/30,2005

4.4.3.34. Balıkçılar

Konu(Betimleme): Balıkçılar,kayıklar,martılar ve güneş elemanlarını kullanmıştır.

Çözümleme: Resmin bütünü kare bir çalışma olup 3/1 den bölünerek alt kısımda balıkçıların soyut ifadeleri ritmik olarak ifade edilmiş daha yukarıda koyu lekenin üst tarafında kayıklar kendi biçiminde ritmik olarak soyuta yakın bir değerle resmin yüzeyine değişik espaslarla yerleştirilmiş. Renk olarak siyah beyaz lekelerle kurgulanmış bir eser. Kontrast renk olarak kırmızı ve yeşil kullanılmış.Resmin elemanı olarak kayıklar,figürler(balıkçılar),martılar kullanılmış. Denizin hareketli çizgileri ile ritmik ilişkiler ifade edilmiş.Az renk kullanılmış fakat fazla çizgi kullanılmış. Eğri çizgilerin tekrarları ile ritmik görüntüler oluşturulmuş. Hareketli çizgiler ve onu dengeleyen siyah net bir koyu leke kullanılmış. Beyaz lekenin içinde hareketli siyah çizgiler eserin üst kısmın da hareketli diyagonal çizgiler kullanılmış. Eserin en alt bölümündeki hareketli figür topluluğu eserin giriş noktası olarak düşünülmüş. Plaka alttan kesilerek beyaz boşluk oluşturulmuş üstteki siyah leke ile figürlerin siyah beyaz dengesi sağlanmıştır. Resmin renk dengesi açık koyu değerlerle sağlanmış. Koyu leke hakim bir çalışma fakat bir kaç sıcak renk

kullanılarak çalışma biraz daha alımlı hale getirilmiştir.Koyu leke içindeki açıklarla resim bitirilmiş.

Yorum: Bütününde resme giren elemanların resmin elemanı olduğu düşünülmüş.

Yargı:Plaka kesilerek eşpaslar oluşturularak , tamponlama yöntemi ile renk verilmiştir.

Resim 81. Ahmet Aydın Kaptan, "Truva Atı", Gravür, 7/30, 2006

4.4.3.35. Truva Atı

Konu(Betimleme):Sanatçı kendi Truva atını resmetmiştir.

Çözümleme: Tek parça bir plakadır. Ön tarafta renklerden oluşmuş bir merdiven, Truva atının sürüldüğü kaide yuvarlak şeklinde dört tane tekerlek üzerinde resmedilmiş. Truva atı stilize edilerek kuyruklarda ve başta üçgen formunda geometrik şekiller kullanılmış üçgenler ile değişik espaslarda ritim elde edilmeye çalışılmış. Plaka dıştan kesilerek kompozisyon oluşturulmuş. Truva atının gövdesinde koyu leke içinde açık hareketli çizgilerle dokular yapılmıştır. Truva atının merdivenlerinde kırmızı, yeşil ve mavi birbirine zıt renkler kullanılmıştır. Kuyruğunda baş kısmında ve alt kısımdaki dikdörtgen zeminde aynı renkler kullanılarak leke dengesi tekrarlar ile sağlanmıştır. Farklı açılarda kullanılmış geometrik şekillerle çalışma monotonluktan çıkmıştır. Truva atının etrafında dokular vardır. Kavramsal bir çalışmadır. Çanakkale'de düzenlenmiş bir çalıştay da yapılmıştır.

Yorum: Kaptan Truva atını stilize ederek truva atına farklı bir bakış açısı getirmiştir.

Yargı: Kaptan kendine ait özgün bakış açısıyla Truva atını açık koyu leke etkisiyle resmetmiştir.

Resim 82. Ahmet Aydın Kaptan, "Mafya", Gravür, 1/30, 2006

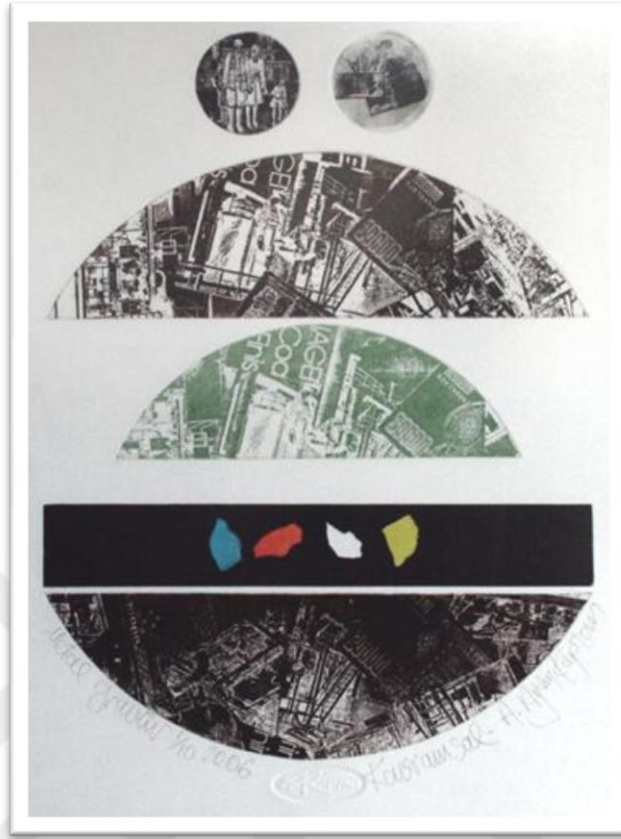
4.4.3.36. Mafya

Konu(Betimleme): Kullanılan elemanlar mafyayı temsil eden bir figür ve işçiler.

Çözümleme: Ön kısımda mafya iç kısmında hapsedilmiş bir işçi, arkada zarar görmüş insanlar kullanılmıştır. Mafya her şeye hakim duruşu ile çalışmanın merkezindedir. Mafya ile ilişki kurmak zor olduğu için dikenli tellerle örgü yapılarak kontrastlık verilmiştir. Farklı dokular kullanılmıştır. Aşağıda bir deniz dokusu ritmik bir deniz dokusu elde edilmiştir. Sağ ve sol tarafta dikey hareketleri koyarak diğer eğrilerin değerlendirilmesi sağlanmıştır. Bu dikeyliklerin içine ise balık kılçıklarıyla doku oluşturulmuştur. Mafyanın arkasında yatan balıkçılar koyu leke içinde verilmiştir. Renk olarak sarı ve mavi tonlar kullanılmış ara değer olarak grilerde kullanılmış, mafyanın şapkasında kırmızı renk ile figür dikkat çekmektedir.

Yorum: Çalışmanın merkezinde duran dikey kütleli duruşuyla her şeye hakimiyeti duruşuyla mafya figürü ve sisteme karşı yenik düşmüş bir işçi ile sanatçı biçimlere anlam yüklemiştir.

Yargı: Farklı ritmik hareketlerle resim bütünlenmeye çalışılmıştır

Resim 83. Kaptan, Kavramsal,1/10,2006

4.4.3.37. Kavramsal

Konu(Betimleme): Kullanılan elemanlar para ve insanlardır.

Çözümleme: Altı plakadan oluşuyor. Hakim hareket eğrilerdir.Yarım daireler ve bütün dairelerde kullanılmıştır. Fakat ortadaki yırtık kağıtların görüldüğü plaka ile dörtgen bir plaka kontrast bir etki için yerleştirilmiştir. Değişik espaslarla yerleştirilmiş bu plakalarla yeni bir biçim bütünlük oluşturulmuş ortadaki görünen plaka üzerindeki yırtık kağıt parçaları ile verilmiş renk uygulamaları ile resme kontrastlık getirmiştir. Plakalar üzerindeki dokularda ayrıca resme güzellik katmaktadır. Kullanılan renkler mavi,kırmızı ve sarıdır.

Yorum:Kavramsal bir çalışmadır.

Yargı: Alışılmış bir gravür değildir hiç çizgi çizmeden oluşturulmuş bir yapıdır.

Resim 84. Ahmet Aydın Kaptan, "Fenerci", Gravür ,4/30,2006

Resim 84.6.Fenerci,Plaka

4.4.3.38.Fenerci

Konu(Betitleme):Kullanılan elemanlar figür,fener ve kayıklar.

Çözümleme: Gravürün en alt kısmında yatay duran dinlenen bir balıkçı, orta kısımda kayıklar,dikey bir şekilde fener yerleştirilmiştir. Doku olarak hareketli çizgiler kullanılmıştır. Keskin olan dikey fener hareketi etrafında kullanılan çizgiler ile yumuşatılmıştır. Fenerin yatay şekilde kullanılan ışığı ile koyu leke içinde beyaz etki yaratılmıştır. Figürler ve nesnelere yataylarla dikeylerle bir kompozisyon oluşturulmuş. Plaka kesilerek figürün hareketi beyaz boşluk içinde daha belirgin hale getirilmiş. Renk olarak kırmızı,turuncu,mavi,yeşil kullanılmıştır. Soğuk renkler hakimdir. Çalışma altın kesim oranı ile kurgulanmış, koyu leke dengesi sağlanmıştır.

Yorum: Plaka kesilerek günün yorgunluğunu atmak üzere uzanan fenercinin dinlenme anı ön plana atılarak çalışmada derinlik sağlanmıştır.

Yargı: Açık koyu değerlerin ilişkisi içinde olduğu bir çalışmadır.

Resim 85. Ahmet Aydın Kaptan, " Karabataklar", Gravür, 9/30, 2007

Resim 84 .7. Karabataklar, Plaka

4.4.3.39. Karabataklar

Konu(Betitleme): Kullanılan elemanlar karabataklar ve evler.

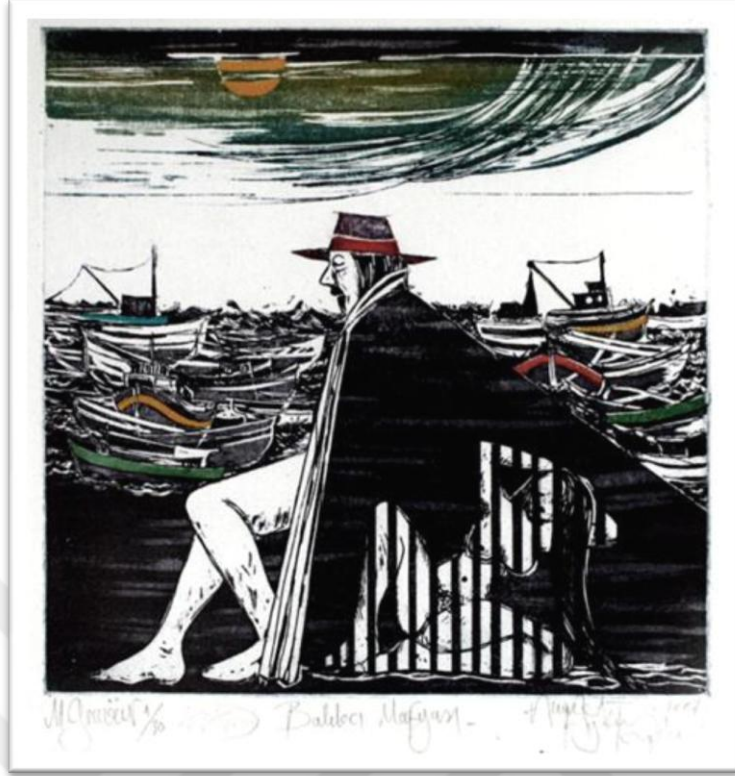
Çözümleme: Ön kısımda kayalığı simgeleyen beyaz bir leke bunun içinde koyu renk olan karabataklar siyah olarak verilmiş, Resmin açık koyu renk düzenini sağlamak için karabatakların siyah ritimlerini değişik biçimdeki oynayırlarını resme yerleştirebilmek için siyah olan kayalıklar beyaz yapılmıştır. Kayalığın alt kısmında denizin dalgalarını simgeleyen çizgisel yeşil değerler oluşturulmuştur. Arka kısımda şehir görüntüsü koyu leke içinde verilmiş. Koyu leke içinde beyaz lekelerle denge

sağlanmış.Turuncu,mavi,kırmızı ve yeşil tonları kullanılmış. Turuncu ve mavilerle kontrastlık oluşturulmuştur. Eğimli çizgiler ile hareket sağlanmış yatay keskin çizgiler ile ön kısımdaki hareketlilik dengelenmiş. Plaka kesilerek beyaz bir leke oluşturulmuş kayalık ortaya çıkarılarak büyük bir espas elde edilmiş. Yukarıda ise kayalığın arkasındaki şehrin görüntüsü ve yukarıda gökyüzü oluşturulmuş

Yorum: Kullanılan konular doğrudan doğruya resmin elemanı olarak kullanılmış arkadaki şehrin ritmik hareketleri öndeki karabatakların ritmik hareketleri değişik varyasyonlarla resme güzellik katmak için kullanılmış

Yargı: Konuda kullanılmış, soyut anlatımlara da gidilmiş, çağdaş bir yapı oluşturulmuş.

Resim 86. Ahmet Aydın Kaptan, " Balıkçı Mafyası", Gravür, 1/30, 2007

4.4.3.40. Balıkçının Mafyası

Konu (Betimleme): Balıkçı mafyası, kayıklar ve kadın figürü kullanılmıştır.

Çözümleme: Çalışmanın ön kısımda yan duran balıkçı ve pelerinin içinde kadın figürü hakimdir. Orta kısımda hareketli bir şekilde yerleştirilmiş kayıklar ön kısımdaki koyu lekenin dengesini sağlamıştır. Soğuk renkler hakimdir. Turuncu, kırmızı, yeşil renklerle kontrastlık sağlamıştır. Çalışmanın 3/1 koyu leke, 3/2 açık leke 3/3 kısmında açık koyu lekeler hakimdir. Yatay harekete karşı dikey hareket ile kompozisyon kurgulanmıştır. En üst kısımda koyu leke içinde kayıkların oluşturduğu ayrı bir doku elde edilmiş. Gökyüzünün en üst kısmındaki koyu leke alt taraftaki koyu lekeyi üst tarafa taşımıştır. Gökyüzündeki orta kısımdaki beyaz boşluk ise koyu içindeki beyaz boşlukları dengelemiştir.

Yorum: Mafya kavramı çalışmanın merkezine yerleştirilerek çalışmanın odak noktası olmuştur.

Yargı: Açık koyu leke dengesi belirgin olarak ortaya çıktığı bir çalışmadır.

Resim 87. Ahmet Aydın Kaptan, "Fırtına", Gravür, 3/30, 2007

4.4.3.41. Fırtına

Konu(Betimleme): Kullanılan elemanlar martılar ve deniz balıkçıları, kayıklardır.

Çözümleme: Sağdan sola doğru kullanılan çizgiler doku oluşturulmuş bu çizgiler birbirine paralel olmayacak şekilde yerleştirilmiş. Aralarda çinko kesilerek elde edilmiş boşluklar espaslar birbirine eşit olmayacak şekilde yerleştirilerek bir ritim meydana getirmiş. Aynı ritmi siyah lekeler içinde de görüyoruz. Böyle bir doku içine konu yerleştirilmiş. Konu olarak farklı paralelliklerde yerleştirilmiş kayıklar, kayığın direğinin dikeyliği paralellikleri kesiyor. Arka tarafta da başka bir kayık dalgalarla mücadele edecek şekilde sağdan sola hareketlerle tezat oluşturacak şekilde konulmuştur. Renk olarak hakim renk siyah beyaz, yardımcı renk mavi, turuncu kontrast olarak kullanılmış resmin %5' lik kısmında kırmızı bir leke vardır. Hareketli çizgiler bunların yanında dikey(kayığın direği) ve eğimli çizgiler resmin dengesini sağlamıştır. Açık koyu renk dengesi, boşluk doluluk dengesi sağlanmıştır. Desimetrik olarak çalışılmış %65 hakim hareket, %30 yardımcı hareket, %5 kontrast hareket

kullanılmış. Renk olarak lacivert,beyaz boşluklar kontrast renk olarak mavi ,turuncu ve kırmızı renk kullanılmıştır.

Yorum: içim ağırlıklı bir çalışma fakat kullanılan elemanlarla bir konusu vardır.

Yargı: Resmin bütününe baktığımızda değişik espasların siyah ve beyaz açık-koyu espasların bir ritim oluşturduğunu görüyoruz

Resim 88. Ahmet Aydın Kaptan, Martılar,Gravür,1/30,2008

4.4.3.42. Martılar

Konu(Betimleme): Bu eserde kullanılan elemanlar kayıklar,martılar,balıkçılar,deniz ve güneştir.

Çözümleme: Martılar adlı eserde koyu leke içinde beyaz martıların ritmi arkada kullanılan kayıkların ritmi ile doku oluşturulmuş. Üstteki leke ve alttaki leke tekrar edilerek resimde bir bütünlük sağlanmıştır. Kayıklar ve martılar tekrar edilmiştir. Önde duran üçgenimsi koyu lekeye karşın üst tarafta dikey duran başka bir koyu leke ile öndeki büyük lekeyi dengelemiştir. Kayıkların farklı yönlere bakması ve büyüklü küçüklü kullanılması ile çalışma monotonluktan çıkmıştır. Kontrastlık yukarıda sol tarafta olan resmin 3/1 ini rastlayan yerde güneş biçimi konularak gerçekleştirilmiştir ayrıca arka tarafta mavi, turuncu ve yeşil kırmızı renkleri kullanılarak kontrastlık sağlanmıştır. Çalışmanın dokusu denizin dalgalarını simgeleyen çizgiler, kayıkların

farklı yönlere bakan duruşları ile verilmiş. Martılar adlı çalışma ile Yason Feneri adlı gravürde birbirine benzeyen lekeler kullanılmıştır. Örneğin bu çalışmada koyu leke resmin alt tarafındayken, Yason feneri adlı gravürde ise koyu leke çalışmanın üsttün de tekrar edilmiştir. Leke olarak aynı olan iki eser konu olarak anlatım olarak farklı görünen çalışmalardır. Aynı lekeyi farklı biçimde kullanarak iki eser elde edilmiştir. Lekeler ters çevrilerek kullanmıştır. Yason feneri adlı çalışma ile martı adlı çalışmasındaki lekelerin görevleri farklıdır. Aynı hareketin farklı tekrarları uygulanmış.

Yorum: Kaptan kullandığı elemanları resmin elemanı olmasına dikkat etmiş kendi görevleri dışında kullanmıştır. Kullandığı elemanları estetik sentez içerisinde yerleştirmiştir. Bu modernist bir yaklaşımdır.

Yargı :Konuları alış biçimi özgündür.Özgün olmak zorundadır. Konuyu ele alış biçimi diğer sanatçılardan farklıdır.

Resim 89. Ahmet Aydın Kaptan, "Emek", Gravür, 1/40, 2008

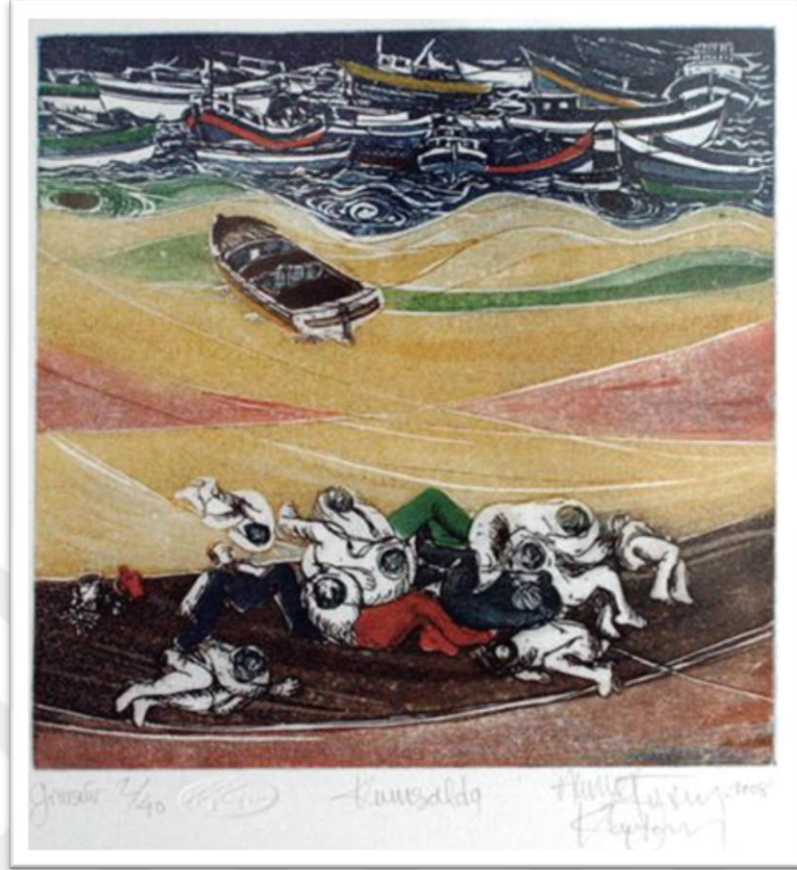
4.4.3.43.Emek

Konu(Betimleme): Ağ çeken figürler kullanılmıştır. Kullanılan nesnelere balıkçılar ve kayıklardır.

Çözümleme:Ön kısımda manyat ağı dediğimiz ağı çeken ,hareket olarak aynı yöne bakan iki figür ve diğerlerinin ters yönüne bakan bir figür kullanılmıştır.Bu farklı hareketlerle yerleştirilmiş resmin elemanları ile çalışma monotonluktan çıkmış hareketli bir şekil almıştır Kayıkların bir kaçının yandan görünüşü,bazılarının önden çapraz duruşları eserde ritimsel dengeyi sağlamıştır. Figürler resmin arka kısımdaki açık leke içinde koyu leke olarak yerleştirilmiş. Resim baştan ikiye bölünmüş 3/1 den altın kesim oranına göre 3/1 den bir beyaz lekeyle bütünleştirilmiş böylece hareket halindeki figürler ve yukarıdaki koyu leke içerisinde görünen kayıklardan bir kompozisyon oluşturulmuş. Resmin geneline baktığımızda resim 3/1 den bir espasla bölünmüş ,üst kısımda kayıklar alt kısımda ağ çeken figürlerden oluşmaktadır. Yukarıdaki koyu leke aşağıda da tekrarlandığı için resimde bir bütünlük oluşturulmuş insanların ve kayıkların hareketleriyle çalışmanın geneline bakıldığında göze hoş gelen ritmik değerler söz konusudur. Renk olarak soğuk renklerin yanında kontrast kırmızı,sarı,turuncu ve yeşil kullanılmış, koyu lekenin hakim olduğu bir çalışmadır. Doku olarak da kayıkların oluşturduğu çevresindeki dokular ile aşağıdaki dokular birbirine benzemektedir böylece dokularla da bir bütünlük sağlanmıştır.

Yorum: Kullanılan elemanlar kendi görevleri dışında kullanılmış resmin elemanı olmuştur

Yargı: Altın kesim oranı kullanılmıştır. Parçalamalar,lekesel dokunuşlar gerçekleşmiştir.

Resim 88. Ahmet Aydın Kaptan,"Kumsalda", Gravür,2/40,2008

4.4.3.44.Kumsalda

Konu(Betimleme):Kullanılan nesnelere figürler ve kayıklardır.

Çözümleme: Resimdeki aşağıdaki ve üstteki iki koyu leke ortadaki kayıkla koyu lekeler birbirleriyle bağlantı kurulmuştur. Alt kısımda kumsalda yatan balıkçılar açık lekelerle koyu içerisinde gösterilmiş yukarıda ise koyu leke içinde kayıkları açık lekeler şeklinde verilmiş böylece yukarıdaki koyu leke ile aşağıdaki koyu leke tekrar edilmiş ve resme bir bütünlük sağlanmış. Kendi içinde insan figürleri ritimsel olarak dağıtılmış yukarıdaki kayıklarda kendi içinde ritimsel dağıtılmıştır. Koyu lekeler resmi bütünlemede aradaki kumsalda da sıcak renkler kullanarak ortada ritmik değerler elde edilmiş. Renk olarak sıcak renkler hakim kırmızı,yeşil,sarı,kahverengi soğuk renk olarak lacivert kullanılmıştır. Resim kompozisyon olarak üç parçaya bölünmüş kendi içinde açık koyu dengesi sağlanmış.Üst kısımdaki durağan koyu lekenin içindeki hareketli kayıklar ve dalgaların çizgisel ifadeleri ile bütünlük sağlanmış.

Yorum: Balıkçılar resmin alt kısmında farklı hareketlerle yerleştirilmiş.Üst kısımda farklı yönlerde bakan kayıklar ve resmin üst kısmında koyu bir leke olarak bir kayık yerleştirilmiş buda aşağıda koyu lekeye karşın bir denge unsuru oluşturulmuş.

Yargı: Eğimli diyagonal hareketlerle resme ritimsel etki verilmiş.Resmin genelinde göze hoş gelen bir ifade sağlanmıştır.

Resim 90. Ahmet Aydın Kaptan, "Kağıt Oynayan Balıkçılar", Gravür, 2/50, 2008

4.4.3.45. Kağıt Oynayan Balıkçılar

Konu (Betimleme): Eserde kayıklar, önde duran bir tepsi ve iki tane figür vardır.

Çözümleme: Figürler ve kayıkların farklı açılardan çizilmiş olması çalışmaya bir hareketlilik getirmiştir. Renk olarak turuncu ve mavinin kontrastlığı söz konusudur. Siyah, koyu kahverengi ve beyaz ile boşluklar oluşturulmuştur. Sağdan sola hareketlerle resim doldurulmuş fakat bazı espaslar oluşturabilirdi ama yapılmamış espaslar sadece plaka kesilerek içeriye doğru beyazlıklar meydana getirilerek yapılmış. Çalışmanın biçim bütünlüğü içerisinde kayıkların hareketlerine uyan değerler olmasına rağmen iki tane figür kullanılmış kayıkların önünde boş zamanlarında kağıt oynayan iki balıkçıyı anlatmaktadır.

Yorum: Bu çalışmanın hareket noktası sanatçının kendi çocukluk yıllarındaki anılarından yola çıkarak yapmış olduğu bir çalışmadır.

Yargı: Sonuç olarak çalışmanın bütününde koyu içinde açık ritmik yapı verilmeye çalışılmış aralarda ise turuncu bazı sıcak renkler konularak resim daha cazip hale getirilmiştir.

Resim 91. Ahmet Aydın Kaptan, "Yorum", Gravür, 1/10, 2008

4.4.3.46. Yorum

Konu(Betimleme): Para kavramı ve insanlar konu alınmıştır.

Çözümleme: Dört ayrı plakadan oluşmaktadır. Başka bir çalışmada kullanılmış plakalar ile farklı bir kompozisyon kurgulanmıştır. Daire şeklindeki plakada doku etkisi klişe olarak tramlama tekniği ile yapılmıştır. Yarım daire şeklindeki plakadaki para dokusu serigrafi tekniği ile uygulanmıştır. Konu olarak aile, yaşam için gerekli olan para kavramı, çalışan insan ayağı ele alınmıştır. Yarım daire şeklindeki plaka şekli ile çalışmada bütünlük sağlanmış dairesel hareketlerin tekrarı söz konusudur. Kırmızı, mavi ve siyah beyaz değerler kullanılmıştır.

Yorum: Kullanılan elemanlar ile kavramsal bir çalışma yapılmıştır.

Yargı: Yorumlanarak yapılmış bir tür kolaj çalışmasıdır.

Resim 92. Ahmet Aydın Kaptan, "Dinlence", Gravür,3/40,2008

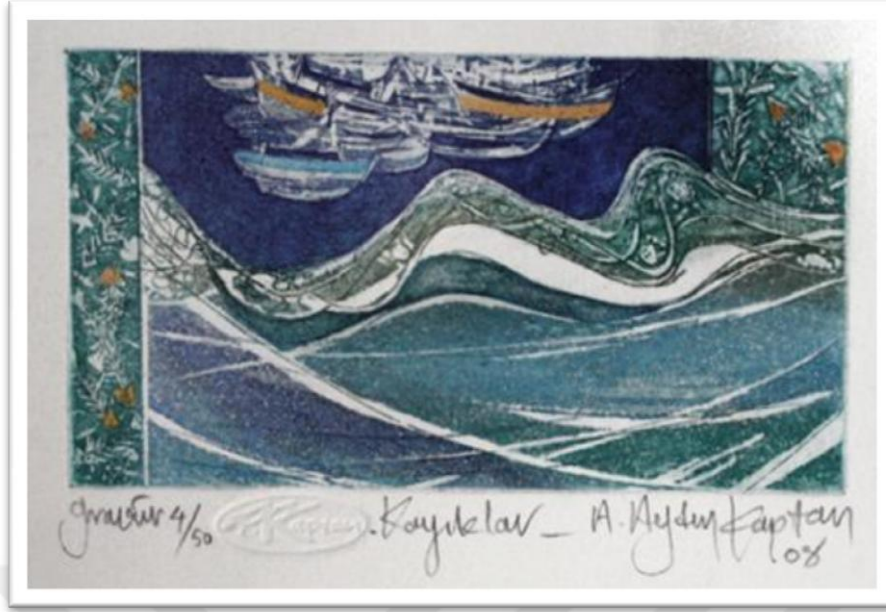
4.4.3.47.Dinlence

Konu(Betimleme):Balıkçılar,martılar ve kayıklar ele alınmıştır.

Çözümleme:Balıkçılar balığa çıktıkları zaman gece genellikle ağlarını yatırdıktan sonra sahilde soğuktan korunmak için birbirlerine sokularak yattıkları anı anlatan çalışmadır. Arka tarafta koyu leke içinde denizi , martılar ve kayıkları görüyoruz. Çalışmanın en üst kısmında Karadeniz'in fırtınalı halini gösteren bulutların hareketlilikleri ile alt kısımdaki koyu lekenin ağırlık merkezi yumuşatmıştır. Konu bunu anlatmakla birlikte aşağıdaki yatan insanların çizgisel şekilleri ile yukarıdaki bulutların hareketli yapıları bütünlüğü oluştursa da ortadaki koyu leke resmin ağırlık merkezini oluşturur. Çalışmanın çevresindeki hareketli değerler plaka kesilerek verilmiş. Önde oturan adamın şapkası ve çizmesindeki sarı renk, yukarıdaki kayığın kırmızı ve yeşil renkleri yine sağ taraftaki balıkçının şapkasındaki yeşil renk çinko kalıbın yüksek kısımlarına çukur yerler boya verip sildikten sonra şablon kesip sünger tamponla yüksek yerlere renk vererek uygulanmıştır. Soğuk renkler hakimdir.

Yorum: Farklı yönlere bakan balıkçılar koyu leke içinde açık leke olarak martılar,açık leke içinde koyu leke olarak kayıkların kompozisyonu mevcuttur.

Yargı: Sanatçının diğer eserlerine uygun bir üslupta çalışılmıştır.

Resim 93.Ahmet Aydın Kaptan, "Kayıklar",4/50,2008

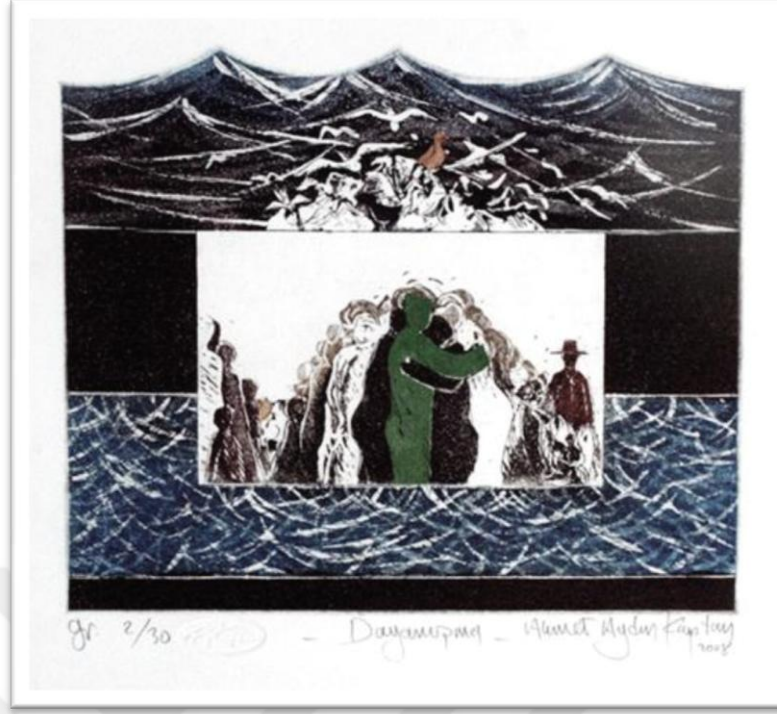
4.4.3.48.Kayıklar

Konu:Resmin elemanı olarak kayıklar, deniz, kenarlarda kontrast etki olarak dikey sertlik kullanılmıştır.

Çözümleme: Çalışmada hakim renk olarak mavi,mor,lacivert ve yeşil kullanılmış. Mavi ve turuncu rengin kontrastlığı mevcuttur.Hareketli çizgiler ile deniz ve sahil ifade edilmiş,üst kısımda kayıkların açık leke değerleri ile koyu leke dengesi sağlanmıştır.Yandaki dikey sertlik ile ağırlıkta bulunan hareketli etkilere durağanlık sağlanmıştır. Kompozisyon olarak çalışmanın 3/2 hareketli çizgiler 3/1 durağan dikey çizgiler hakimdir.Üst kısımda dikey sertliğin küçük bir etkisi tekrarlanmıştır. Doku olarak balık kılçıkları kullanılmıştır.

Yorum: Konu dikeyler,eğriler ve yatayların çizgisel dengesiyle verilmiştir.

Yargı: Dikey,eğriler ve yatay formların oluşturduğu bir rengin tonlarının ağırlıkta kullanılmasıyla yapılmıştır.

Resim 94. Ahmet Aydın Kaptan, "Dayanışma", 2/30, 2008

4.4.3.49. Dayanışma

Konu(Betimleme): Resmin elemanları martılar, figürler ve denizdir. Konu olarak insanların dayanışması ele alınmıştır.

Çözümleme: Üç ayrı yatay lekenin ortasında açık bir leke resmin merkezini oluşturmuştur. Açık lekenin içinde koyu lekeler kullanılmış. Alt kısımda koyu lekenin içindeki hareketli çizgiler orta kısımda koyu dikey leke üst kısımda yine alttaki lekenin benzeri koyu leke içinde beyaz etkilerle martılar ve dağlar kullanılmıştır. Resimde hakim renk soğuk renk olan mavi laciverttir. Kontrast olarak kırmızı ve yeşil kullanılmıştır. Doku olarak denizin dalgası ,dağların hareketli görünümü veren hareketli çizgisel kullanılmıştır.

Yorum: Üç ayrı leke kavramı içinde çalışmanın temasını ortaya koyan figürler resmin ağırlık merkezine yerleştirilmiştir.

Yargı: Açık koyu leke kavramları doğrultusunda yapılmıştır.

Resim 95. Ahmet Aydın Kaptan, " Kavramsal Düşünceler Üzerine", Gravür, 4/20

4.4.50. Kavramsal Düşünceler Üzerine

Konu(Betimleme): Kullanılan elemanlar para ve soyutlaştırılmış insanlardır.

Çözümleme: Bu çalışmada değişik teknikler bir arada uygulanmıştır. Üst kısımdaki dörtgen plaka ile alt kısımdaki büyük dörtgenin içindeki para dokusu serigrafî tekniği ile resmin içerisine yerleştirilmiştir. Para var diğer dokular serigrafî tekniğiyle verilmiştir. Temiz plaka üzerine serigrafî tekniğini basıp sonra akvatinta tekniği gerçekleştirilmiştir. İnsanların yaşam zorlukları karşısında sıkıştığını bu katı hareketlerin arasında organik bir yapıya sahip olan insanın bozulduğunu sanatçı anlatmıştır.

Yorum: Mekanik ve organik maddelerin çatışması ele alınmıştır.

Yargı: Farklı teknikleri uygulayarak resme farklı bir boyut kazandırılmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çağdaş Türk gravür sanatçısı Ahmet Aydın Kaptan'ın eserleri feldman modeline göre eser analizi yapılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda sanatçının çeşitli dönemlerindeki eserlerine biçimsel estetik anlamda değişiklik gösterdiği görülmüştür.

İlk döneminde deneme çalışmaları yaptıktan sonra çevreci ve parçalı çalışmalar yapmıştır.

İkinci dönemde ilk dönemde yaptığı çalışmalardan faydalanarak tamamen farklı kolajlar oluşturarak yeni eserler üretmiştir. Bu çalışmalar kavramsal niteliktedir.

Üçüncü dönem çalışmalarında yaşadığı yörenin konularını modernist bir anlayışla ele almıştır.

Sanatçı eserlerinde konu olarak içinde yaşadığı toplumdan etkilenerek toplumsal konuları ele almıştır. Yaşadığı kültürün etkilerini çevresel konuları eserlerinde sıkça görmektedir. Organik ve inorganik zıt yapıları bir arada kullanmıştır. İnsan ve para ilişkisini tematik bir dille anlatmaktadır.1985'li yılların sonrasında para imgesini kullanmıştır. Ancak bu elemanları resmin elemanı olmasına dikkat etmiş kendi görevleri dışında kullanmıştır ayrıca estetik sentezde bulunmuş kendi özgünlük anlayışını uygulamıştır.

Gravür sanatçılarından teknik olarak aynı olsa da tekniğin ele alınış biçimi farklıdır. Bu da sanatçının özgünlüğüne bağlıdır. Özellikle gravür baskı tekniğinde çok renkli çalışmaları ile öne çıkan sanatçı renk konusunda kendisine has yöntemler geliştirerek baskı sanatına ve tekniğine yenilikler getirmiştir. Gravür tekniğinin içinde serigrafıyı, şablon baskı yöntemini, tramlama tekniğini ve birçok tekniği bir arada kullanarak Çağdaş Türk Gravür sanatına katkı sağlamıştır. Eğitimci anlayışı, öğretmen öğrenci ilişkisinden çok usta çırak ilişkisini daha çok önemser. Felsefi olarak dünya sisteminin, para kavramını sosyal toplumun merkezi ögesi olarak betimleme fikrini çalışmalarında kullanmıştır.

Özellikle tasarım prensipleri ekseninde biçim grameri ile oluşturduğu kompozisyonlarında denge, oran-orantı, espas, boşluk-doluluk, büyüklük-küçüklük

oluşturduğu gözlemlenmiştir. Mürşide İçmeli'nin derin kompozisyon bilgisini eskiz ve kompozisyonlarına yansıtması ve biçim gramerini öğrenmiştir. Ayrıca Gazi Eğitim Enstitüsünün, onun sanat disiplinine önemli etkisi görülmektedir.

Eserlerinde modernist dışavurumcu ve yapısalcı olduğu görülmüştür. Kaptan eserlerinde kullandığı elemanları kendi görevleri dışında biçimin var olması için kullanır. Resmi araç olarak değil daha çok bir amaç olarak görür. Resmi bir sanat objesi bir varlık olarak görmektedir. Kaptan son dönemlerindeki gravürlerinde modern estetikten uzaklaşıp kavramsal estetiğe doğru yol almıştır. Düşlediği, dışa vurduğu imgeleri, kendine yeni bir dünya kurarak çağdaş yorumlamayla anlatmaktadır.

İnsan figürü, kayık, martı gibi kavramları konu başlığı haline getiren biçimin, özün biçime olan ihtiyacı ile Türk gravür sanatına getirdiği yeniliklerle belirlediği konuları betimleme şekli ile toplumsallığın ve yüksek ideallerin yüceltilmesini estetik bir kaygı ile sanat severlere sunarak gelecek dönemlere ışık tutmuştur.

"Çağdaş Türk Gravür Sanatının Tarihçesi ve Önemi, Ahmet Aydın Kaptan'ın Eserleri" isimli bu çalışma sanatçı Ahmet Aydın Kaptan ve eserleriyle sınırlı kalmıştır.

Ülkemizdeki gravür sanatı ile ilgilenen sanatçıların hayatı ve eserlerinin araştırılması ve bunların literatüre kazandırılması önemlidir. Bu tür sanatçıların yaşamları ve eserleri ile ilgili tezlerin hazırlanması gelecek nesillere rehberlik yapacağı düşünülmelidir.

Ayrıca Ahmet Aydın Kaptan'ın kendine has bulduğu teknikleri diğer gravür sanatçılarına aktarması açısından çalıştay , workshop kariyer günlerine, sergilere çağrılması önerilir.

KAYNAKÇA

- AZİZ,A.(2008). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem ve Teknikleri**,Ankara:Nobel Basımevi
- Ana Britannica Ansiklopedisi.(1989).Cilt 16, Ana Yayıncılık
- AKALAN, G.(2000). **Gravür**, Kaleseramik sanat yayınları
- ASLIER, M.(1989).**Başlangıçtan Bugüne Çağdaş Türk Sanatı Tarihi**, Cilt :4,Tiglat Yayınları
- ATAR , A.,KINIKLI, O.,CANTÜRK , F.(1993).**Sanat ve İş Teknolojisi**, Anadolu Üniversitesi Yayınları
- ANTAKYALIOĞLU, Z.(2008).Cennet ve Cehennemi Evlendiren Ressam William Blake,**Artist Modern Dergisi**,sayı:02/86
- BAYAV, D.(2013). **Geleneksel ve Deneysel Yönleriyle Gravür Baskı**, Edirne,Paradigma Kitabevi yayınları
- BRUNNER, F.(2001). **Gravürün El Kitabı**, Yeni Basım Matbaacılık,Yeni Basım Matbaacılık
- BUCHHOLZ ,E. L. ,GERHARD , B., KAROLİNE, H., SUSANNE,K., IRINA ,S. (2012). **Başvuru kitapları SANAT** ,NTV Yayıncılık
- CASSAU, J.(2006). **Sembolizm Sanat Ansiklopedisi**, (4.Basım), İstanbul:Remzi Kitapevi
- ÇELİK, H. (2007). **Gravür Sanatı**,(4. Baskı),İstanbul, Engin Yayıncılık
- DURMAZ,Ö.(2010). **İstanbul'un 100 Grafik Tasarımcısı ve İllüstratörleri**,(1.Basım),İstanbul:İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Kültür A.Ş.Yayınları
- EKİM ,T., KAYA, G., KESKİN, E., UÇAR, İ., UZUNER, E.(2018). **Grafik Tasarım Ders Kitabı**,Ankara:Tuna Matbaacılık
- EROĞLU ,Ö.(2014). **Sanatın Tarihi**, İstanbul:Tekhne Yayınları
- EROĞLU ,Ö.(2013).**Plastik Sanatlar Sözlüğü**,İstanbul:Tekhne Yayınları

- ECZACIBAŞI , N.F.(1997). **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi 1**,İstanbul:Yem Yayınevi
- ECZACIBAŞI ,N. (1997). **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi 2**, İstanbul:Yem Yayınevi
- ECZACIBAŞI , N. F.(1997). **Eczacıbaşı SANAT Ansiklopedisi 3**,İstanbul:Yem Yayınevi
- ERSOY, A.(1998).**Günümüz Türk Resim Sanatı**,İstanbul:Bilim Sanat Galerisi
- GÖREN,A. K. (1998).**Akbank Resim Koleksiyonu**, İstanbul:Ana Basım A.Ő.
- GÖLÖNÜ, G.(1989).**Gravür**, Ahmet Aydın Kaptan'ın Arşivinden.
- GOMBRICH E.H.(1992). **Sanatın Öyküsü**,Ankara:Remzi kitapevi
- Genç Larousse.(1993).Meydan,Cilt 5, Gerçek Yayıncılık A.Ő.
- HOCKNEY, D., GAYFORD M. (2017). **Mağaradan Bilgisayar Ekranına Resmin Tarihi**, İstanbul,Yapı Kredi Yayınları
- İPŐİROĐLU N. M.(1938).**OluŐum Süreci İçinde Sanatın Tarihi**,İstanbul, Cem yayınevi
- İŐINGÖR, M., ETİ , E., ASLIER,. M.(1986). **RESİM-1 Temel Sanat Eğitimi Resim Teknikleri Grafik Resim**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi
- JEAN, G.(2004).**Yazı İnsanlığın Belleği**,(2.Baskı),İstanbul:Yapı Kredi Yayınları
- KARABACAKLI, A., ÖZÇELİK,T., BERKMAN B.(1991). **Sanat Ansiklopedisi**, Milliyet Basımevi
- KINAY, C.(1993). **Sanat Tarihi**,Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları
- KÖRMÜKÇÜ, A.(2007).Özgün Baskı Resim Teknikleri.**Artist Modern Dergisi** ,sayı:2/75
- MANSEL , A. M., ASLANAPA , O.(1992). **Sanat Tarihi**,İstanbul
- Milli Eğitim Bakanlığı.(2009)**Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Türk Resim Heykel Sanatı 11-Ders Kitabı**,(1.Basım), Ankara:Devlet Kitapları Müdürlüğü

Milli Eğitim Bakanlığı.(2011). **Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Sanat Eserleri İnceleme 12- Ders Kitabı** ,(2.Baskı),İstanbul:Devlet Kitapları Müdürlüğü

Milli Eğitim Bakanlığı.(2012). **Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Grafik Tasarım 11- Ders Kitabı**,(3.Baskı),Ankara:Devlet Kitapları Müdürlüğü

MİKA, F.(2009).Gravürün Öyküsü 2,**Artist Modern Dergisi**,sayı: 03/98

ÖZSEZGİN, K.(1982).**Cumhuriyetin 75.yılında Türk Resmi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

SÖZEN ,M.,TANYELİ ,U.(2011).**Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**,(10.Basım),İstanbul:Remzi Kitapevi

ŞİŞMAN, A.(2006). **Sanat ve Sanat Kavramlarına Giriş**, İstanbul:Yaz Yayınları

ŞİŞMAN, A.(2011).**Sanat ve Sanat Kavramlarına Giriş**,İstanbul:Literatür Yayınları

TANSUĞ, S. (2005). **Çağdaş Türk Sanatı**.(7.Basım), İstanbul:Remzi Kitapevi

TANSUĞ, S.(1993).**Resim Sanatının Tarihi**.(2.Basım), İstanbul:Remzi Kitapevi

Temel Britannica Ansiklopedisi.(1993). Cilt 13, İstanbul:Ana Yayıncılık A.Ş.

TURANİ, A.(1997). **Dünya Sanat Tarihi**,(6.Basım)İstanbul:Remzi Kitapevi

TURANİ, A.(1966).**Sanat Terimleri Sözlüğü**,Ankara: Toplum Yayınevi

WÖLFFLİN,H.(1985).**Sanat Tarihinin Temel Kavramları**,İstanbul: Remzi Kitapevi

WEILI, A.,(2015)**Grafik Tasarım**(5.Baskı),İstanbul:Yapı Kredi Yayınları(Eserin orijinali 2003' de yayımlandı)

WAX, C.(1990). The Mezzotint,**History and Technigue**,(1.Baskı)MW Books Ltd.

YETKİN, S. K.(1993) .**Büyük Ressamlar**,Ankara:Remzi Kitapevi, Ankara

TEZLER

AYAN, H. M.(2007) , **Sosyolojik Açından Özgün Baskıresim Sanatının Bugünkü Durumu İle İlgili Profesyonel Sanatçıların Görüşlerinin İncelenmesi**,

Yayınlanmış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,İstanbul

AKACUN, S.(1996),**Türk Grafik Sanatında Gravür Sanatçılarının Üslup Farklılıkları**,Dokuz Eylül Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Resim iş Eğitim Ana Sanat Dalı ,Yüksek Lisans Tezi, İzmir

ALBAYRAK, N. A.(1999),**Metal Gravür Sanatında Çizgi,Doku,Yüzey Etkileşimine Plastik Çözümleme Açısından Yaklaşımlar**,Atatürk Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum

BACAKSIZ, E.(2009). **Özgün Baskı Tekniklerinin İncelenmesi**, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

CAN,Ş.(2008). **Gravür Çukur Baskı Teknikleri**,Trakya Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,Edirne

GÜLSES, R.(2014). **Türkiye’de Özgün Baskıresmin Gelişimi Bağlamında Fevzi Karakoç**, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İZER, A.(1992) . **Özgün Baskıda Klasik Teknikler ve Yeni Arayışlar**,Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul

KÜÇÜKÖNER, M.(2004). **İmge ve Çoğaltma**, Sanatta Yeterlik Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Ana Sanat Dalı, İstanbul

KÜÇÜKÖNER, H.(2012).**Gravür Sanatı Tarihi ve modern uygulamalar**,Yüksek Lisans Tezi,Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Erzurum

ÖZİŞİK ,D.(2003). **Başlangıçtan Günümüze Türkiye’de Gravür Baskı Sanatı**, Atatürk Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Resim Ana sanat Dalı,Erzurum

TEKCAN, E.(2011).**Bir İletişim Aracı Olarak Ekslibris ve İşlevi**,Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Grafik Tasarım Ana sanat Dalı,Sanatta Yeterlilik Tezi,İstanbul

UZUN, E.(2016).**Çukur Baskı ve Kollograf Tekniklerinin İncelenmesi**,Yüksek Lisans Tezi,Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim Ana sanat Dalı,Trabzon

RESİMLER KAYNAKÇA

- Resim 1. <http://seyfullahdemir.com/tarih-oncesi-resimlerinin-gizemi-1/>
- Resim 2. <https://www.britannica.com/topic/Diamond-Sutra>
- Resim3. <https://quizlet.com/351900223/test-3-essays-early-printmaking-and-durer-flash-cards/>
- Resim 4. <http://eksikhikayeler.blogspot.com/2015/12/ksilografi-ile-degisen-insanlk-tarihi.html>
- Resim 5. <http://www.getty.edu/art/collection/objects/388/urs-graf-dancing-peasant-couple-swiss-1525/>
- Resim6. <https://www.kunst-fuer-alle.de/english/art/artist/image/henri-de-toulouse-lautrec/6442/16/567235/lithographie-jane-avril/index.htm>
- Resim 7. <https://www.alamy.com/stock-photo-maso-finiguerra-italian-1426-1464-saint-john-at-the-foot-of-the-cross-123363517.html>
- Resim 8. <http://kontrast9.blogspot.com/2011/08/kack-sanat-tarihi-4-albrecht-durer.html>
- Resim 9. <https://mehmetalidurgay.wordpress.com/2012/01/08/melankoli-1-melancolia-i/>
- Resim 10. <http://therainer.blogspot.com/2010/04/knight-death-and-devil-albrecht-durer.html>
- Resim 11. <http://affetmeyensanat.com/2018/10/31/albrecht-durerin-melencolia-1-adli-gravuru-ve-gizemleri-aralanan-beklentili-melankoli/>
- Resim 12. <http://subbarca.blogspot.com/2010/03/suite-vollard-pablo-picasso-gravur.html>
- Resim 13. <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ertugrul-ozkok/surgunde-100-bin-can-mi-anavatanda-tek-can-mi-40225033>
- Resim 14. <http://subbarca.blogspot.com/2010/03/suite-vollard-pablo-picasso-gravur.html>
- Resim 15. <https://ismek.ist/blog/icerik.aspx?p=349>

Resim 16. <https://csmuze.anadolu.edu.tr/eser/aslier-mustafa>

Resim 17. <http://ismek.ist/blog/icerik.aspx?p=137>Resim 18.

<https://www.anatoliamuzayede.com/en/product/870781/suleyman-saim-tekcan>

Resim19.http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=301

Resim 21. <http://www.leblebitozu.com/turgut-zaimin-eserleri-ve-hayati/>

Resim 22. <http://www.sanatmuzesi.hacettepe.edu.tr/01akalan.htm>

Resim 23. <https://websitem.gazi.edu.tr/site/akalan/pictures>

Resim 24. <https://csmuze.anadolu.edu.tr/eser/aslier-mustafa>

Resim 25. <https://www.peramezat.com/urun/mustafa-aslier-1993-8-11>

Resim 26.

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=1005

Resim 27. <http://izlekler.com/resme-adanmis-bir-yasamin-izleri-asim-isler/>

Resim 28.

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=76

Resim 29. <https://csmuze.anadolu.edu.tr/eser/i%C3%A7meli-m%C3%BCr%C5%9Fide>

Resim 30. <https://www.istanbulsanatevi.com/turk-ressamlar/aliye-berger-hayati-ve-eserleri/>

Resim 31. https://www.karsi.com/photos/sergi/b_1306830917.jpg

Resim 32. https://www.karsi.com/sergi_detay.php?id=22

Resim 34. <https://csmuze.anadolu.edu.tr/eser/akoral-nevzat>

Resim 35. <https://imoga.org/products/hayati-misman-05>

Resim 33. <https://csmuze.anadolu.edu.tr/eser/akoral-nevzat>

Resim 36. <https://csmuze.anadolu.edu.tr/eser/misman-hayati>

Resim37.[http://www.antikavesanat.com/index.php?Page=Auction&ID=4048&auction_id=139&lno=4048_FotoJet-\(30\).jpg&page_start=](http://www.antikavesanat.com/index.php?Page=Auction&ID=4048&auction_id=139&lno=4048_FotoJet-(30).jpg&page_start=)

Resim 38. <https://www.artiummodern.com/en/product/1142147/ergin-inan-d-1943>

Resim 39.

http://turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=1770

Resim 40. <https://www.sanatgezgini.com/marketplace/seller/profile/gungor-iblikci>

Resim 41. <https://www.sanatgezgini.com/marketplace/seller/profile/gungor-iblikci>

Resim 42.43

<http://www.aydinayan.com/pPages/pArtist.aspx?paID=457§ion=120&lang=TR&periodID=&pageNo=0&exhID=0&bhcp=1>

Resim 44. <http://www.fevzitufekci.com/>

Resim 45. <http://muruvvetinsel.blogspot.com/2014/07/eskisehir-tepebas-belediyesi-4-ulusal.html>

Resim 46.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 47. <http://3chttps://www.sevgisanatgalerisi.com/jordan-parker-1-1?lightbox=dataItem-jrutu8>

Resim 48. http://ordusbl.meb.k12.tr/icerikler/dunya-sanat-gunu-gravur-sergisine-katildik_2509784.html

Resim 49.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 50. http://ordusbl.meb.k12.tr/icerikler/dunya-sanat-gunu-gravur-sergisine-katildik_2509784.html

Resim 51.

Resim 52. <http://www.gorselsanatlar.org/turk-sanati/ahmet-aydin-kaptan/14/>

Resim 53. <http://3chttps://www.sevgisanatgalerisi.com/jordan-parker-1-1?lightbox=dataItem-jrutu8>

Resim 54. <http://3chttps://www.sevgisanatgalerisi.com/jordan-parker-1-1?lightbox=dataItem-jrutu8>

Resim 55. http://ordusbl.meb.k12.tr/icerikler/dunya-sanat-gunu-gravur-sergisine-katildik_2509784.html

Resim 56.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 57. http://ordusbl.meb.k12.tr/icerikler/dunya-sanat-gunu-gravur-sergisine-katildik_2509784.html

Resim 58. <https://www.sevgisanatgalerisi.com/jordan-parker-1-1>

Resim 59. <https://www.sevgisanatgalerisi.com/jordan-parker-1-1>

Resim 60. <https://www.sevgisanatgalerisi.com/jordan-parker-1-1?lightbox=dataItem-jrutu83a>

Resim 61. <http://emeginsanati.blogcu.com/sayfa/24>

Resim 62.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 63.

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=317

Resim 64. <http://www.desengaleri.com/bahar-karmasi-2016.php>

Resim 65. <http://www.gorselsanatlar.org/turk-sanati/ahmet-aydin-kaptan/14/>

Resim 66. <http://www.desengaleri.com/bahar-karmasi-2016.php>

Resim 67.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 68.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 69.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 70. http://ordusbl.meb.k12.tr/icerikler/dunya-sanat-gunu-gravur-sergisine-katildik_2509784.html

Resim 71. <http://www.egitimis.org.tr/basin-yayin/ekenek-dergimiz/ekenek-dergimiz-sayi-4-137/#.XPCIQRYzbiU>

Resim 72. <http://resim.tepebasi.bel.tr/onceki/eserler.asp?tur=4>

Resim 73.

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=317

Resim 74.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 75. Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 76. <http://www.gorselsanatlar.org/turk-sanati/ahmet-aydin-kaptan/14/>

Resim 77. <http://www.gorselsanatlar.org/turk-sanati/ahmet-aydin-kaptan/14/>

Resim 78. http://ordusbl.meb.k12.tr/icerikler/dunya-sanat-gunu-gravur-sergisine-katildik_2509784.html

Resim 79.

Resim 80. . http://ordusbl.meb.k12.tr/icerikler/dunya-sanat-gunu-gravur-sergisine-katildik_2509784.html

Resim 81. http://ordusbl.meb.k12.tr/icerikler/dunya-sanat-gunu-gravur-sergisine-katildik_2509784.html

Resim 82.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 83. <http://www.gorselsanatlar.org/turk-sanati/ahmet-aydin-kaptan/14/>

Resim 84. http://ordusbl.meb.k12.tr/icerikler/dunya-sanat-gunu-gravur-sergisine-katildik_2509784.html

Resim 85.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 86.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 87.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 88.Sanatçının kendi arşivinden alınmıştır.

Resim 89. <http://resim.tepebasi.bel.tr/onceki/eserler.asp?tur=4>

Resim 90.

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=317

EK-1. ÖZGEÇMİŞ:**Yrd.Doç. Ahmet Aydın KAPTAN**

- 1943 Yılında Tirebolu'da doğdu.
- 1964 Perşembe İlk öğretmen Okulunu bitirdi bu okulda Fikri Cantürk'den ilk sanat eğitimi derslerini aldı.
- 1967 Gazi Eğitim Enstitüsü Mürşide İçmeli Atölyesinden mezun oldu.
- 1967-77 Tunceli, Perşembe, Giresun İlköğretmen Okullarında Resim-İş Öğretmenliği yaptı.
- 1977-82 Samsun Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümünde çalıştı.
- 1982 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümüne öğretim görevlisi oldu.
- 1988 Mimar Sinan Üniversitesinden sanatta yeterlik aldı.
- 1991 Öğretim Üyeliğine atandı.
- 1994-96 Dekan Yardımcılığı görevinde bulundu.
- 2001 Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdür Yardımcısı ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkan Yardımcısı oldu.
- 2005 Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğüne atandı.
- 2013 Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Bölümünden emekli oldu.

EK-2**AHMET AYDIN KAPTAN İLE YAPILAN GÖRÜŞME SORULARI VE CEVAPLARI**

- 1-Kendinizden kısaca bahseder misiniz
- 2-Eserlerinizde sıkça kullandığınız nesnelere hangi anlamlar yükleyerek kullanıyorsunuz?
- 3-Eserlerinizde izleyiciye vermek istediğiniz mesaj nedir?
- 4-Desenlerinizi oluştururken nelere dikkat ediyorsunuz?
- 5-Çalışmalarınızın konusunu belirlerken hayatın hangi bölümünden etkileniyorsunuz?
- 6-Eserlerinizde kompozisyon dilini nasıl tanımlarsınız?
- 7-Eserlerinizde turuncu, mavi, gri, kahverengi tonlar ön plana çıkmaktadır bunun bir nedeni var mıdır? Renkleri düzenlerken nelere dikkat edersiniz?
- 8-Eserlerinizin geneline baktığımızda hangi doku hâkimdir.
- 9-Eserlerinizde kullandığımız, figür ve nesnelere gerçek büyüklüğünde mi kullandınız?
- 10-Gravür tekniğine yönelmenizdeki sebep nedir?
- 11-Sizi etkileyen gravür sanatçıları kimlerdir? Niçin etkilemiştir.
- 12-Çalışmalarınızda hangi sanat akımının etkileri görülür özellikle etkilendiğini bir sanat akımı var mıdır?
- 13-Eserlerinizde soyutlamalara çok girmemişsiniz fakat bazı çalışmalarınızda parçalamalara farklı anlatımlara gitmişsiniz bunu biraz açıklayınız?
- 14.Eserlerinizde kullandığımız elemanlar diğer gravür sanatçılarından farklı mıdır? Bunun gravür sanatına katkısı hakkında bilgi verirmisiniz?
- 15.Eserlerinizde vermek istediğiniz mesaj benzer çalışmalara göre farklı mıdır?
- 16.Çalışmalarınızın konusu özgün müdür?

- 17.Renk konusunda farklılıklar varmıdır?Gravürde çok renkli uygulamalarda bulunmuşsunuz doğrumudur,neden kullandınız?
- 18.Gravür baskı tekniği ile diğer baskı tekniklerini bir arada kullanmanız bu alana bir yenilik getirmişmidir?
- 19.Eserlerinizde modernist dışavurumcu bir anlayışile yaptığınızı söylemişsiniz.Bu akımların dışında farklı bir anlayış getirdiniz mi?
- 20.Mürşide İcmeli hocanız size katkıları nelerdir etkilerinden bahseder misiniz?
- 21.Para kavramını neden kullandınız?Çalışmalarınızın hangi döneminde kullanmaya başladınız?Organik ve inorganik yapıları bir arada kullanma sebebiniz nedir?
- 22.Çağdaş Türk Gravür sanatına nasıl bir katkı sağladınız?
- 23.Kendinize has bir yönteminiz var mı?
- 24.Çok parçalı gravür yöntemini ilk defa sizmi kullndınız bu bir yenilik midir?

CEVAPLAR

1-Tirebolu'da 1943 yılında doğdum.Orta okulu Tireboluda okudum ilk kez resim öğretmeniyle ortaokulda karşılaştım. Apdullah ERDOĞAN isiminde bir resim öğretmeniydi.Liseyi Perşembe öğretmen okulunda okudum.İyi bir sanat ortamına rastladım.Fikri CANTÜRK resim öğretmeni oldu daha sonra profesör olarak emekli olan Fikri CANTÜRK ile Samsun 19 Mayıs Üniversitesinde çalışdım.O bizi yetiştirdi.Desen çizmesini renkli çalışma olarak yağlıboya tekniğini özellikle bu hacamdan öğredim.Liseyi bitirince elimizi kolumuzu sallaya sallaya Gazi Eğitim Fakültesini kazandım.Oradada gravürü öğrendiğim Mürşide İÇMELİ,Adnan TURANİ,Nevin GÖKAYDIN,Kayhan KESKİNOK gibi hocalarla çalıştık onlardan değişik şeyler öğrendim.Mürşide İÇMELİ'den gravür ,Adnan TURANİ'den Sanat Eserleri İncelemeyi ,Kayhan KESKİNOK'tandan biçim gramerini öğrenmişBütün hocaların bizde etkileri oldu atölye çalışmalarında.Gazi Eğitim Fakültesi iyi bir okuldu.eski gelenekleri olan bir okuldur yaşamımızı ona borçluyuz.Daha sonrada Mürşide İÇMELİ'den öğrendiğimiz bilgilerle üniversiteye intikal ettikten sonrada çalışmalarımızı o tekniği geliştirerek yeni şeyler katarak o alanda kendini farklı boyutlar kattım.Gazi Eğitim Fakültesini bitirdikten sonra Öğretmen okullarında çalışdım Tunceli ,Giresun,Perşembe öğretmen okullarında on yıl çalışmış.Üçer yıl

ve dört yıl olarak.Daha sonra Nazilli Eğitim Enstitüsünü kurduk orası olaylar yüzünden kapanmış Samsun Eğitim Enstitüsü geldik Samsun Üniversite kendi bünyesinde kurulunca oraya geçmiş.Üniversiteye geçince doktorasını tamamlamış.Mimar Sinan Üniversitesinden kurulan bir jüriden doktora ünvanını aldık ve Yardımcı Doçent olarak emekli olduk.Böylece bir sürü öğrenci yetiştirdik.Samsuna gelince bir gravür presi bulduk öğrencilerle birlikte çalışarak 1984 senesi sonrasında yapılan gravürlerle birlikte yaygınlaşmaya çalıştık.

2-Modernizmde resme giren elemanlar resmin elemanı olur.Kullandığımız figürler konular eşyalar doğanın kendisi resmin elemanı olarak değerlendiriliyor.Tıpkı müzisyenler nasıl sesleri kullanarak estürumanten bir yapı oluştururlar konu söz olmadan nasıl sesleri kişilere ulaştırıyorlarsa renkli ahenkli ,ritmik belli bir form dahilinde resimdede biz konuları ve diğer elemanları figürlerden resmin güzelliği için kullanıyoruz güzellikler dünyasından taşıyoruz figürlerden estetik bir sentez oluşturuyor.Bu sentezi oluşturunca bu figürleri gören resmi gören kişiler ondan hoşnut oluyorlar tıpkı müziklerden hoşnut oldukları gibi.Figürler görünsede resimlerin içinde belli bir kompozisyon içinde göze hoş gelecek şekilde estetik kalıplara dökerek insanlara sunuyoruz.

3-Estetik duygu verecek olduğumuz mesaj. figürler içerisinde toplumsal yapıyı oluşturan değerlerde var.İster istemez estetik yapı içerisinde bunlar verilir.Örneğin şiiri şiirsel yazmazsanız kişi bunu sevmez.Şiirsel yazarsanız insanların hoşuna gider.Resimlerimi şiirsel bir yapı içerisinde oluşturmaya çalışıyoruz .Estetik kalıplara dökerek.

4-Desenleri oluştururken genelde yapıya resmin içerisine giren elemanların bir form oluşturmaya dikkat ediliyor.Burada değişik espaslar sıklık seyreklik, kalınlık incelik, büyüklük küçüklük sentezlerinin kontrastlarının birbirleriyle ilişkisini kurarak orada değişik espaslar oluşturarak desenleri buna göre oluşturuyoruz bundan kastınız sağlam desen çizmekse o ayrı bir şey o doğrudan doğruya sağlam deseni doğayı tanımak için kullanırız doğayı tanıdıktan sonrada aldığımız bilgileri kompozisyon içerisinde değişik kurgularla değiştirerek kullanırız modern sanat da bunu istemektedir.

5-Konuları belirlerken hayatın her bölümünden etkileniyoruz.Yaşadığımız bölümlerden kendimizle temas eden her şey den etkileniyoruz.Para, insanlar çocukluk yaşantılarımızdan getirdiklerimiz günlük yaşantımızdan getirdiklerimizi kullanıyoruz bizi kim etkiliyorsa onlar bizim konumuz oluyor ister istemez bütün sanatçılar böyledir.Çevre koşulları bizim için en büyük nimettir.Etkileniyoruz ister istemez Çünkü insan toplumsal bir yaratıktır.Toplumsal olaylardan çevredeki ilişkilerden etkilenecektir.

6-Kompozisyon dilini modernizmi düşünerek tanımlıyoruz. Dolayısıyla biçimsel yapı çok önemli.Biçimsel yapının estetik olması çok önemli onlara dikkat ediyoruz.

7-Renkleri kullanırken hiç bir anlam yüklememiştir.Her resme yeniden başlarız her resmin kurgusu farklıdır,her resmin rengi farklıdır yeniden başlarız .Sizi resim nereye götürürse oraya gidirsiniz.Resmi yaparken sizi değişik dünyalar getirir en sonrada sanatsal yeterliliğinizi kullanarak resmin bittiği nede kendiniz karar verirsiniz .corc brak şöyle demiştir bir resme natüremort olarak başlarım onu kuş olarak bitiririm der.Resim ilk fikir yok edildiğinde güzel olur der sanatçı.Resim bir serüvendir o serüvenin sonucunda estetik bir başarıya ulaşmışsanız resim sonlanmış olur.Kompozisyonunda buna göre düşünülür kendiliğinden oluşur oluşmasına karar verecek kişide yine sanatsal yeterliliği olan kişidir.

8-Resme göre değişir doku deniz dokusu olur ağaç dokusu olur balık kılçığı dokusu olur resmin kendi içinde doku istiyorsa kendi konusu içerisindeki ona göre şekillenir.

9-Hayır böyle bir kaygıda yok.Gerçek büyüklüğünde değil resmin istediği büyüklükte yaparım.Resim ne istiyorsa eserleri ona göre kullandım.Çünkü eserler benim için bir eleman olmuştur.Görsel yada objektif görünüşleri ile değil resme uygun biçimleri ile kullanmaya çalışıyorum.Büyük olur,küçük olur.önde olur arkada olur,hiç farketmez önemli olan resmin elemanını doğru kullanıp resmi güzel hale getirmek resmi bir sentez olarak kabul edip eseri güzel hale getirmek benim amacım.

10-Gravürde kendimi daha iyi anlattığım için gravür tekniğini kullandım.Yani gravür koyu açık leke etkisini ak kara,uzun kısa, büyük küçük bu konuları daha iyi lekeleri daha iyi koyabildiğim için tercih ettim.Bu yağlıboyada yapılamaz mı yapılır

fakat gravürde çok daha farklı olduğunu düşünüyorum.Yaşam biçimi haline gelmiş.Bütün baskı tekniklerini yapıyorum yağlı boya tekniğininide yapıyorum fakat gravürün anlatım biçimi bana daha uygun olduğu için kontrastları daha iyi verildiği için dışa vurumculuk daha iyi olduğu için soyut somut ifadeler daha etkili verilebildiği için gravürü tercih ettim.

11-Başta Mürşide İçmeli etkilemiştir.Bütün gravür sanatçılarından etkilenmiş olabilirim sebebi şu empresyonistler birbirinden etkilenmemiş olsaydı bu akım çıkmazdı bunun gibi bende diğer gravür sanatçılarında etkileri olduğu gibi onlarında benden etkilendiği şeyler olmuştur.Dolayısı ile sanatçılar birbirini inceler Mürşide hanımın çalışmalarına baktığımızda dersde öğrettiği şudur. Bir gravürü üç defa atarsanız üç ton elde edersiniz.Biçimsel yapısını öğretmedi bize konunun gravür tekniğini öğretti.Kompozisyonu biçim anlayışını Kayhan KESKİNOK'tan öğrendim biçim gramerinden ,teknik konuyu Mürşide İÇMELİ'den,Sanat Eserleri incelemeyi'de tarihsel gelişimi içinde Adnan TURANİ hocamdan öğrendim.Gazi Eğitim Enstitüsünün büyük bir emeği vardır.

12-Etkilendiğim bir sanat akımı yok fakar benim yaptığım çalışmalar biraz daha Dışavurumcu ,modernist yakın çevrem modernist anlayışını resmedilmesi düşüncesi vardır..Duygu ve düşüncelerimizi estetik kalıplar dökerek gravür tekniğiyle ortaya koyuyoruz.Bunun içerisinde konu şudur şu balıkcıdır...vb. kaygım yok sadece biçimsel olanı dışa vurarak resmediyoruz estetik kalıpla dökmek zorundayız dökmezsek zaten sanat eseri olamaz.

13-Eserlerimde somut gibi görünse de soyut düşünce vardır resim zaten soyuttur..Görünenin aynısı değildir zaten soyut ve somut arasında ben hiç bir fark göremiyorum .Çünkü eğer siz somut eserleri siz resme sokuyorsanız ve bunun resmin elemanı olarak kabul ediyorsanız o somut değerler zaten soyuttur resmin elemanı olur.Resimde bu elemanları görevleri dışında kullanırız ister istemez. Örneğin parayı para dışında kullanırız örneğin yuvarlak bir bir leke olarak kullanırız örneğin demek ki resmin içerisine giren elemanlar resmin elemanı haline getirdiğimiz sürece bir sanat objesi haline getirdiğimiz sürece o zaman o resim soyuttur zaten o yüzden somutta olsa soyutta olsa farketmiyor .Ben resimlerin tümüne soyut olarak bakıyorum.Anlamlı olanlar figür gibi görünenler toplumdaki

insanların hoşuna gidiyor aslında soyut düşünce ile onlar oraya yerleştirilmiştir.Baktıklarında zaman içinde resme giriyorlar somut düşünce ile giriyorlar bakıyorlar bir ritim bir armoni onları etkiliyor ister istemez soyutlamış oluyoruz.Soyut nedir gerçek olmayanın resmedilmesi anlamına geliyor, somut nedir gerçeğin aynen yansıtılmasıdır gerçek aynen alınsa bile resme farklı boyutta yansıtılıyor eleman olarak yansıtılıyor böylece soyut düşünce gerçekleşmiş oluyor.

14.Farklıdır farklı olmak zorundadır.Yaşam çevresine bağlı elbette,sanatçı çevresinden aldığı duyuları estetik bir biçimde eserine yansıtan kişidir.Genelde balıkçılar,martılar,deniz v.s olduğu gibi çevresel konular organik ve mekanik tezatları içinde paranın ve makina parçalarının dokularının yer aldığı faktörler var eserlerimde.Ancak bu elemanların resmin elemanı olmasına dikkat ettim kendi görevleri dışında kullandım.Bu modernist bir yaklaşımdır.Önemli olan resmin yani eserin estetik sentezidir.Farklılık benim özgünlük anlayışımdadır.

15.Elbette farklıdır.Aynı olmaz zaten olmamalıdır."Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır"derler.Biçimleme farklı,objeler,farklı tekniğe yaklaşım farklı,kimi fırça ile leke elde eder kimi çelik uçla kazıyarak tarama yapar ben taramayı pek kullanmadım tarama geleneksel gravür çalışmalarında kullanılmıştır.Şimdilerde de kullanılıyor elbette.Çok parçalı kolaj türü çalışmalar,başka teknikleri gravür tekniği içine katmalar gibi farklı çeşitlemelere gittim.Bu gibi varyasyonları mesajın daha iyi iletilmesine ve estetik değerlerin çok daha iyi ortaya çıkarılmasına algılanmasına çalıştım.

16.Konu o kadar önemli değil özgün olan konuyu ele alış biçimi özgün olan sanatçı duyarlılığı üslup tarz gibi farklılıklar.Özgünlük her sanatçıya verilen bir yaratıcı özelliktir.Konuyu ele alış biçimi diğer sanatçılara benzemez benzerse taklit olur.Teknik herkesin her sanatçının bildiği bir şeydir ama tekniği ele alış biçimi özgünlüğe bağlıdır.Herkes yağlı boya tekniğini kullanır ama Van Gogh farklı bir üslupla farklı bir özgünlükte çalışır.Her sanatçı gravür yapar ama hepsinin çalışma biçimi farklıdır.Teknik aynı olsa da kompozisyon farklıdır.Benim gravürlerimde diğer sanatçılara göre farklılıklar gösterir.Bu çok doğaldır.

17.Gravürde fazla renk demek fazla kalıp(klişe) demek o da zor bir iş tabii bu yüzden sanatçılar az renk kullanırlar.Ama ben kendi özgünlüğüm içinde tek kalıpla çok renk

uygulamasını gerçekleştirdim.Çinko kalıbın yüksek kısımlarına (çukur yerler boya verilip silindikten sonra)şablon keserek sünger tamponla yüksek kısımlara değişik renkler verdim böylece eserlerime tek kalıpla çok renk vererek onları daha cazip alımlı estetik hale götürdüm.Bu "Fener "adlı gravürde açıkça görülmektedir.Burada dikkat edilmesi gereken altyapıda kullandığınız klişe ile bütünleşmek yapılan bu uygulamalarla her zaman aynı sonucu almaktır.Açtığım sergilerde renklilik sanatçı arkadaşlarımın da dikkatini çekti ve sormak durumunda kaldılar.Yapılan uygulama doğrudur.

18.Gravür tekniğinin başka tekniklerle birleştirerek kullanılması,farklı tatlarda çizimle elde edilemeyecek biçimlemelere ulaşmak böylece hem biçimi hem de ifadeyi güçlendirme ihtiyacından doğmuştur.Kullanılan teknikler

a.Serigrafi baskı

b.Şablon baskı

c.Tramlanmış klişe baskısı

Örneğin"Martının Ölümü"adlı eserde bu tür uygulamayı görebiliriz.Martı çizerek yapılmış buna mukabil dokulu zemin tamamen çinko üzerine serigrafi ve üzerine akuatinta(ton gravür) gerçekleştirilmiştir.Siyah bant üzerindeki kağıt parçaları ise yırtık kağıt parçaları ise yırtık kağıt parçalarının şablonudur.Tramlanmış klişe ise "Kibele"adlı eserde en üstteki dairesel parçalardır.Ayrıca "Karadenizin Karası"adlı gravürde para biçimlemesi tramlanmış klişeye örnektir.Daha sonraları bu parçalı çalışmalarından yeni kompozisyonlar oluşturdum "kibele"bunlardan biridir.

Ayrıca şablon tekniğini daha fazla renk için de kullandım.Klişenin yüksek yerlerine göre şablon keserek bu boşluklardan sünger tamponla genellikle yağlı boya ile eserin istediği ölçüde renkler verdim.Böylece Algıyı ve biçimi zenginleştirdim daha estetik bir görüntü elde ettim.Burada her uğraş eser içindir.Özgün baskı tekniğinin bir özelliği de kaç baskı yaparsanız yapın baskılar hep aynı olmalıdır.Buna özen gösterilmiştir.Bu elbette bir yeniliktir,farklılıktır,katı kuralları yıkmaktır.

19.Evet.Genelde modernizm çıkış noktamız.Eğer siz eserlerinizi oluşturan elemanları kendi görevleri dışında kullanıyorsanız o elemanları sadece biçimin var olması için kullanıyorsanız , modernist hareket etmiş olursunuz.Resmi bir araç değil amaç

olarak görürsünüz.Yani resim bir sanat objesi bir varlık olarak görürsünüz.Bu modernizmdir. Resim tarihinde 1910'lu yıllardır.Bir kilometre taşıdır.Modernizmden önce ve sonra gibi.İşte tam burada bazı kavramsal gravürlerimde oldu."Kavramsal"bunlardan biri ayrıca "Denge" diye de br çalışmam var.Bunlarda modern estetikten uzaklaşıp kavram estetiğine doğru yol aldık.

20.Mürşide İçmeli çok borçlu olduğum öğretmenimdir.Kendisini saygıyla anıyorum.Bir kere çok disiplinli işini seven hayatını gravüre adanmış bir sanatçıdır.Tekniği öğrendiğim kişidir.Genellikle bazı gravürcüler akuatinta sırasında bir kez asit yedirme yaparlar oysa Mürşide İçmeli hocam üç kez yumuşak aside atarak akuatintalı yüzeyde ayrı ayrı tonlar elde ettik.Bu işi uluslararası düzeyde bilen birisi idi.İster istemez öğretmenimizden etkileniyorsunuz.Mesela benim simetrik kompozisyonlarımı onun etkisinde kalarak yaptığı söylerler.Bana göre ise tamamen anlatış biçiminden kaynaklanıyor.Zira biçim ve anlatımlar tamamen farklı.Ayrıca illüstrasyon anlayıştan bizi kurtarmıştır.

21.Para herkesin ilgisini çeken bir eleman,güzel bir dokusu da var ilginç bir sanat objesi olacağını düşündüm.Obtik olarak emilsiyonlu yüzeylerle çinkoya aktarmak zor olmadı.Karadeniz Türküleri adlı eserin devlet tarafından satın alındı.Para imgesi kullandım.1985'li yıllar sonrasında kullandım.Gravür yapmaya gerçek anlamda o yıllar da başladım.Organik mekanik ise zıt kavramlar tezatlıklarını kullandım.Yani kontrast ilişkiler gibi bunlar biraz da çevresel konular.Sonuçta iyi eserler ortaya çıktı.Bu konular estetik bir sentez oluşturdular.

22.Önce üniversite de Resim bölümünde çalışmış olmam ayrıca Yüksek lisans ve doktora derslerine girmiş olmamla birlikte öğrencilerimize büyük katkılar sağladığımıza inanıyorum.Ayrıca kendi yaptığım çalışmalarla açtığım 12 sergi ve örnek eserler verdiğime inanıyorum.Devlet sergilerinde de 20 eserim sergilendi ve bu 20 katalog demek başka yurtdışı bienal ve tirianlerde de yer aldım.Türkiye'yi temsil ettim.Teknik anlamda herkes birbirine örnek olmuştur.Ama gravür ile serigrafiyi birlikte kullanan yok gibi.Parçalı kolaj tipi çalışmalarda ise cesur adımlarım oldu örnek alan almıştır.Çok renklilik de bunlardan biridir.

23.Gravürü herkes bilir ancak biçimleme ile birbirinden ayrılırlar.Sanatçının yaratıcılığına bağlı bir olan tabii bir yöntemleri şöyle sıralayabiliriz.

a. Tek kalıptan çok renk elde etme.

b. Akvatinta içinde yeni ton arama

c. Emülsiyonlu yüzeylerde doku elde etme

d. Şablon tekniğini de kullanma

e. Kavramsal gravür

Yukarıda belirtilen uygulamaların biri veya birkaçı eserlerin içinde yer almıştır. Ama önemli olan tekrar söylüyorum ortaya konan eserdir. Yani estetik obje haline getirdiğimiz eserdir. Birde sanatçının kendine has bir stili vardır. Sanki eserler bir anne babanın çocuklarına benzer buda gayet doğaldır.

ÖZGEÇMİŞ

14 Ağustos 1982 tarihinde Trabzon ilinin Beşikdüzü ilçesinde doğdu. İlkokulu Sayvancık Köyü İlkokulunda, orta ve lise eğitimini Beşikdüzü Atatürk Lisesinde tamamladı. K.T.Ü Fatih Eğitim Fakültesi'ni 2002 yılında bitirdi. Öğretmenliğe ilk olarak Trabzon'un Maçka ilçesinde Şehit Er Mehmet Akyüz İlköğretim Okulunda başladı.2006 yılında sınavı kazanarak Bingöl Güzel Sanatlar Lisesine tayini çıktı.2012 yılında da Ordu Güzel Sanatlar Lisesinde göreve başladı.Halen orda görev yapmaktadır. Ordu Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneği üyesidir. Giresun Üniversitesi Sanat ve Tasarım ABD Yüksek Lisans öğrencisidir. Evli 3 çocuk annesidir.

KARMA SERGİLER:

K.T.Ü 2002 Mezunlar Sergisi Trabzon 2002

24 Kasım Öğretmenler Günü Sergisi Bingöl 2008.2010.2012

24 Kasım Öğretmenler Günü Sergisi Ordu 2013,2014,

Yeşilay Derneği Resim Sergisi Ordu 2015

İl Göç İdaresi Savaş Barış Göç Temalı Resim Sergisi 2018 Ordu

Turizm Haftası Resim Sergisi Ordu 2018

Ordu Sanat Galerisinin Açılışına Özel Karma Sergi 2018

Ayrışma konulu ORDH Karma Sergi 2019